

**KARS YÖRESİ TÜRK HALK MÜZİĞİ
EZGİLERİNİN MÜZİKAL ANALİZİ VE MÜZİK
EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ**

Şermin ULUMAN

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**KARS YÖRESİ TÜRK HALK MÜZİĞİ EZGİLERİNİN MÜZİKAL ANALİZİ
VE MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ**

(Musical Analysis and Usability of Turkish Folk Music in Kars Region in Terms of
Education)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şermin ULUMAN

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI

Erzurum

Eylül, 2019

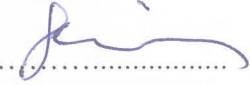
KABUL VE ONAY TUTANAĞI

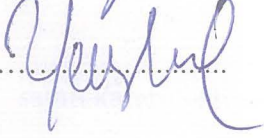
Şermin ULUMAN tarafından hazırlanan “Kars Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği” başlıklı çalışması 18/ 09 / 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN
Atatürk Üniversitesi

Danışman: Dr.Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI
Kafkas Üniversitesi

.....

.....

.....

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

14 Kasım 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kars Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği ” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

18./09./2019

Şermin ULUMAN

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana ıfık tutan ve yol gösteren, her konuda bilgi, birikim ve tecrübeleriyle düşüncelerime yön veren, güler yüzü ve anlayışıyla beni destekleyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI 'ya, çalışmanın temeli olan eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirliği açısından çalışmaya katkı sunan uzmanlara, her anımda yanımda olan, çalışmamın en başından beri ilgi ve desteğini esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunuyorum.

Şermin ULUMAN

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARS YÖRESİ TÜRK HALK MÜZİĞİ EZGİLERİNİN MÜZİKAL ANALİZİ ve MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ

Şermin ULUMAN

Eylül 2019, 133 Sayfa

Amaç: Bu çalışmada Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal açıdan incelenmesi ve incelenen bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Döküman incelemesi sonucunda Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin belirlenmesine yönelik TRT repertuarında ve Kültür Bakanlığı kaynaklarında bulunan Kars yöresine ait eserler araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Tespit edilen sözlü ve sözsüz eserler müzikal açıdan incelenmiştir. Araştırmanın ikinci boyutunda ise incelenen eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirliğini belirlemek amacıyla alan uzmanlarına yönelik araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu uygulanmıştır.

Bulgular: Kars yöresine ait 48 adet sözsüz, 118 adet ise sözlü olmak üzere toplam 166 kayıtlı eser olduğu; eserlerin müzikal analizi sonucu eserler içerisinde kullanılan 13 farklı Türk müziği makam dizisinin kullanıldığı, 6 farklı Türk halk müziği ayak dizisinin kullanıldığı, eserlerde 17 farklı ölçü biriminin kullanıldığı, bu birimlerin 2/4, 3/4, 4/4, 6/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 7/8, 8/8, 9/8, 10/8, 12/8, 18/8, 20/8, 21/8 olduğuna ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Sonuç : Kars yöresine ait sözsüz eserlerin çalgı eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin ortaokul düzeyinde yararlanma açısından eserlerin tümünün basit düzeyde kullanılabilirliğe uygun olmadığı, orta ve ileri düzeyde kullanılabilirliğe uygun olduğu; genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans düzeyi açısından basit, orta ve ileri düzeyde kullanılabilirliğe uygun olduğu; sözlü eserlerin ses eğitiminde kullanılabilirliğini ilişkin ortaokul düzeyinde yararlanma açısından uygun olmadığı, genel lise eğitimi düzeyinde basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, orta ve ileri düzeyde kullanılabilirliğe uygun olduğu; güzel sanatlar lisesi ve lisans düzeyi açısından basit, orta ve ileri düzeyde kullanılabilirliğe uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk halk müziği, Kars yöresi, müzikal analiz, müzik eğitimi.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

MUSICAL ANALYSIS AND USABILITY OF TURKISH FOLK MUSIC IN KARS REGION IN TERMS OF EDUCATION

Şermin ULUMAN

September 2019, 133 Pages

Purpose: In this research, it is a purpose to examine the Turkish folk music melodies in the Kars region and to determine the usability of these works in music education.

Method: As a result of the document analysis, the works belonging to the Kars region in the TRT repertoire and the sources of the Ministry of Culture were determined by the researcher. The verbal and nonverbal works identified were examined from the musical point of view. In the second dimension of the research, a questionnaire form prepared by the researcher was applied to the field experts in order to determine the usability of the works examined in music education.

Findings: There are 48 non-verbal and 118 verbal works, there are 166 registered works in Kars. As a result of musical analysis of the works used in the works of 13 different Turkish music makam series, 6 different Turkish folk music foot sequence is used, 17 different measurement units are used in the works, these units $2/4$, $3/4$, $4/4$, $6/4$, $7/4$, $3/8$, $5/8$, $6/8$, $7/8$, $8/8$, $9/8$, $10/8$, $12/8$, $18/8$, $20/8$, $21/8$ it was.

Result: In terms of use the non-verbal works of the Kars region in the education of instruments at the secondary school level, it was found that not all of the works were appropriate for simple and advanced usability; general high school, fine arts high school and bachelor level in terms of simple, intermediate and advanced level of usability; that the use of verbal works in audio education is not suitable for secondary school level, it is not suitable for simple high school education level, and it is suitable for middle and advanced level usability; It is concluded that it is appropriate for simple, intermediate and advanced usability in terms of fine arts high school and undergraduate level.

Keywords: Turkish folk music, Kars region, musical analysis, music education.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Cümlesi.....	2
Alt Problemler.....	2
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Sınırlılıklar	3
Terim ve Tanımlar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM	4
Kuramsal Çerçeve ve Alanyazın	4
Türk Halk Müziği.....	4
Türk Halk Müziğinde Ritimli Ezgiler	5
Türkü.....	5
Türk Halk Müziğinin Ezgisel Yapısı	6
Türk Halk Müziğinde Usul	7
Ana usuller.	7
Birleşik usuller.	8
Karma usuller.	8
İlgili Araştırmalar.....	8
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	14
Yöntem	14
Araştırma Modeli	14
Veri Toplama Araçları	15
Veri Analizi.....	16

Geçerlik ve Güvenirlik	16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	17
Bulgular ve Yorum	17
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	19
Sözsüz Eserlerin Türk Halk Müziği Dizilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	20
Sözsüz eserlerin ses genişliğine ilişkin bulgular ve yorumlar	21
Sözsüz Eserlerin Karar Seslerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	22
Sözsüz Eserlerin Kalın (Pest) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	23
Sözsüz Eserlerde İnce (Tiz) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	24
Sözsüz Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	25
Sözsüz Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	26
Sözsüz Eserlerde Makam Dizileri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	27
Sözsüz Eserlerde Ayak Dizileri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	28
Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	30
Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	57
Sözlü Eserlerde Kullanılan Türk Halk Müziği Ayak Dizilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	58
Sözlü Eserlerde Kullanılan ses Genişliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	59
Sözlü Eserlerde Kullanılan Karar Seslerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	60
Sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bulgular ve yorumlar	61
Sözlü Eserlerde Kullanılan İnce (Tiz) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	62
Sözlü Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	63
Sözlü Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	64
BEŞİNCİ BÖLÜM	100
Sonuçlar ve Öneriler.....	100
TRT ve Kültür Bakanlığı Kaynaklı Kars Yöresine Ait Sözlü ve Sözsüz Türk Halk Müziği Eserlerinin Müzikal Analizlerine İlişkin Sonuçlar	100
TRT ve Kültür Bakanlığı Kaynaklı Kars Yöresine Ait Sözlü ve Sözsüz Türk Halk Müziği Eserlerinin Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumlarına İlişkin Sonuçlar	102
Öneriler	104
KAYNAKÇA	105
EKLER	108
EK-1. Uzman Görüşü Alma Formu	108
EK-2. Anket Formu.....	109
ÖZGEÇMİŞ.....	118

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Genel Tablosu</i>	18
Tablo 2. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan TSM Makam Dizileri</i>	20
Tablo 3. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan THM Ayak Dizileri</i>	21
Tablo 4. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Ses Genişliği</i>	22
Tablo 5. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Karar Sesleri</i>	23
Tablo 6. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Kalın (Pest) Sesler</i>	24
Tablo 7. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Tiz (İnce) Sesler</i>	25
Tablo 8. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimleri</i>	26
Tablo 9. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserler</i>	27
Tablo 10. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Makam Dizileri Değişen Eserler</i>	28
Tablo 11. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Ayak Dizileri Değişen Eserler</i>	29
Tablo 12. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	30
Tablo 13. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Ortaokul Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	32
Tablo 14. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Genel Lise Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	33
Tablo 15. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	34
Tablo 16. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Lisans Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	37
Tablo 17. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	38
Tablo 18. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Ortaokul Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	40
Tablo 19. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	41
Tablo 20. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	43
Tablo 21. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	45
Tablo 22. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	46

Tablo 23. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Ortaokul Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	49
Tablo 24. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	50
Tablo 25. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	51
Tablo 26. <i>Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	53
Tablo 27. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Yer Aldığı Genel Tablo</i>	54
Tablo 28. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan TSM Makam Dizileri</i>	57
Tablo 29. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan THM Ayak Dizileri</i>	58
Tablo 30. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Genişliği</i>	59
Tablo 31. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Karar Sesleri</i>	60
Tablo 32. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan Kalın (Pest) Sesler</i>	61
Tablo 33. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan İnce (Tiz) Sesler</i>	62
Tablo 34. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimleri</i>	63
Tablo 35. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserler</i>	64
Tablo 36. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	65
Tablo 37. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	70
Tablo 38. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	71
Tablo 39. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	74
Tablo 40. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	77
Tablo 41. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	81
Tablo 42. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	81
Tablo 43. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	85
Tablo 44. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo</i>	88

Tablo 45. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	92
Tablo 46. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	93
Tablo 47. <i>Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri</i>	96

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan TSM makam dizileri.	19
Şekil 2. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan THM ayak dizileri.	20
Şekil 3. Kars yöresine ait sözsüz eserlerin ses genişliği.	21
Şekil 4. Kars yöresine ait sözsüz eserlerin karar sesleri.	22
Şekil 5. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan pest (kalın) sesler.	23
Şekil 6. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan tiz (ince) sesler.	24
Şekil 7. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ölçü birimleri	25
Şekil 8. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimleri değişen eserler	26
Şekil 9. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimleri değişen eserler.	28
Şekil 10. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ayak dizileri değişen eserler.	29
Şekil 11. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan TSM makam dizileri.	57
Şekil 12. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan THM ayak dizileri.	58
Şekil 13. Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses genişliği.	59
Şekil 14. Kars yöresine ait sözlü eserlerin karar sesleri.	60
Şekil 15. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) sesler	61
Şekil 16. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ince (tiz) sesler.	62
Şekil 17. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ölçü birimleri.	63
Şekil 18. Kars yöresine ait sözlü eserlerde ölçü birimleri değişen eserler.	64

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

K.B.	: Kùltür Bakanlığı
T. S.M.	: Türk Sanat Müziği
T.R.T	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
THM.	: Türk Halk Müziği

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde geliştirilmesini sağlar. Bireyleri ve toplumları hazırlama, şekillendirme, yönlendirmede en etkili süreç eğitimidir. Sağlam bir eğitim, bireyleri bedensel, devinışsel, duyuşsal ve bilişsel yapılarıyla birer bütün olarak ilgi ve kabiliyetleri yönünde en uygun ve en üst seviyede yetiştirmeyi amaçlar (Uçan, 2005, s.115).

Eğitim, bireye yeteneklerini geliştirme fırsatı veren, halkın yaratma gücü ve üretkenliğini çoğaltan, sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkelerini gerçekleştiren bir araçtır. Bireyin yeteneğini geliştirebileceği ortam eğitimle sağlanır. Eğitim sürecinde yaratıcı ve üretici davranışlar kazandırmak amaçlanır (Türkoğlu, 1997, ss.2-3).

Eğitimin bireye sosyal, ekonomik ve kültürel bakış açıları kazandırarak, bireyin bütün yönleriyle devamlı olarak değişmesini ve gelişmesini sağladığı düşünülmektedir. Müzik eğitimi daha çok sessel ve işitsel nitelikli bir sanat eğitimi olarak güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur (Uçan, 2005, s.14). Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla bireyin davranışlarında oluşan değişimler toplumu etkiler, toplumdaki değişimler ise bireyi etkiler (Say, 2009, ss. 360-361).

Müzik eğitiminin, temelde bir müziksel davranış geliştirme süreci olduğu, bu süreçte eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısını temel alıp, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, sistemli ve yöntemli bir yol izleyip, bu yolla belirli hedeflere ulaşacağı düşünülmektedir.

Bir ülkenin değerlerini oluşturan öğelerin başında kültür hazinesi gelmektedir. Hazinenin en kıymetli değerlerinden birisi de şüphesiz müziktir. Müzik, kültürün bir parçasıdır (Kaplan, 2005, s.13) Müzik, bir toplumun maddi ve manevi birikimleri sonucu meydana gelen kültürünün en önemli öğelerinden biridir. Türk kültürünün niteliğini yansıtmaya özelliği olan halk müziği eserlerinin ezgisel ve ritmik özelliklerinin incelenmesi, müzik eğitimi yoluyla hem eğitim alanında kullanılması hem de kültürel devamlılığın sağlanması açısından önem teşkil etmektedir. Anadolu'nun kültürel zenginliğinden ortaya çıkan halk ezgilerinin araştırılıp incelenmesi ve müzik eğitim anlayışının değişik aşamalarından yararlanması üzerine birçok

akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu bağlamda, Kars yöresine ait halk müziği eserlerinin müzikal analizi ve bu eserlerin müzik eğitimi alanında kullanımasının araştırılması düşüncesi bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem durumuna dayalı olarak oluşturulan problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir: TRT ve Kültür bakanlığı kaynaklı Kars yöresine ait sözlü ve sözsüz Türk halk müziği ezgilerinin müzikal değerlendirilmeleri ışığında ortaya çıkan sonuçları ve müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumları nedir?

Bu problemin çözümü için oluşturulan alt problemler aşağıda sıralanmıştır;

Alt Problemler

TRT ve Kültür bakanlığı kaynaklı Kars yöresine ait;

- Sözsüz eserlerin müzikal analizi ile ortaya çıkan sonuçlar nelerdir?
- Sözsüz eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik sonuçlar nelerdir?
- Sözlü eserlerin müzikal analizi ile ortaya çıkan sonuçlar nelerdir?
- Sözlü eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik sonuçlar nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu alışmada Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal açıdan incelenmesi ve incelenen bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın nemi

Yapılan incelemeler sonucunda, Kars yöresine ait Türk halk müziği sözlü ve sözsüz eserlerin müzikal analizinin henüz yapılmamış ve müzik eğitiminde yararlanma yönünün değerlendirilmemiş olması bu çalışmanın özgün değeri açısından önemli olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, müzik eğitiminde yerelden ulusala, ulusaldan evrensele gidilen yolda yöre müziklerinin eğitim materyali olarak kullanılması, unutulma ve kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya olan kültür değerlerinin müzik eğitiminin boyutları olan genel mesleki ve özengen müzik eğitimi aracılığıyla gelecek kuşaklara aktarılması yönünden sağlayacağı toplumsal yarar açısından da önemli bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

TRT repertuarı ve Kültür Bakanlığı repertuarında bulunan Kars yöresine ait 166 adet Türk Halk Müziği sözlü-sözsüz eseri ve alan uzmanı akademisyenlerin oluşturulan ankete verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.

Terim ve Tanımlar

Dizi: Müzikte perdelerin belirli ilkelere göre dizilmesinden meydana gelen ve bir müzik düzenine süreklilik eden belirli ardıllığıdır (Gazimihal,1961, s.67).

Ezgi (Melodi): Farklı yükseklikteki seslerin, anlamlı olacak biçimde tane tane birbiri ardına dizilmesiyle meydana gelen, kişinin fikrine ve hissine hitap edecek şekilde aralarında ilişkileri bulunan ses topluluğuna ezgi (melodi) adı verilir (Pelikoğlu,1998, s.4).

Karar (Durak): Bir müzik eserinin bitiş noktası, karar; seslerin yer aldığı sistem, uyumdur (Özbek, 1998, s.106).

Makam: Bir oluş üslubudur. Makamı ortaya çıkarmak için türlü oran ve aralıkların düzenli duruma getirilmesi ile niteliğini ortaya çıkaran aynı türden sesler kümesinden oluşan önemli bir şeklidir (Yekta, 1986, s.67).

Seyir: Türk Musikisinde makamların tipik akışıdır (Öztuna, 2000, s.425).

İnici seyir: Bir dizinin genel seyrinin inceden kalına doğru olmasıdır (Öztuna, 2000, s.173).

Çıkıcı seyir: Bir dizinin genel veya bütün seyrinin kalından inceye doğru olmasıdır (Öztuna, 2000, s.68).

İnici-çıkıcı seyir: Dizinin seyrine yakın seslerden başlamaktır (Akpınar, 2003, s.3).

Genişlik: Bir melodinin, dizinin, bir müzik aleti sesinin en pes ve en tiz sesleri ile belirlenmiş alanıdır (Özbek, 1998, s.80).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve Alanyazın

Bu bölümde, halk müziklerinin genel özellikleri, Türk halk müziği özellikleri, Türk halk müziğinin ezgisel ve ritmik yapısı ve ilgili araştırmalara yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Türk halk müziğinin daha iyi anlaşılması için öncelikle genel olarak halk müziği kavramının açıklanması gerekmektedir. Halkın yaşam koşulları içerisinde yaşayan ve genellikle isimleri bilinmeyen halk sanatçılarının ulusal müzik kültürü içerisinde oluşturdukları müzikal ürünlere halk müziği denir (Demirsipahi,1975, s.7). Halk müziği ile ilgili olarak başka tanımlar da bulunmaktadır. Bunlardan biri de Emnalar (1998)'in yaptığı şu tanımdır: halk müziği, insanların türlü olaylar karşısında duygularını melodiyle ifade ettiği, kendine has çalgı çeşitleri ve geniş repertuarıyla milli benliği yapısında bulunduran, halk biliminin diğer alanlarıyla etkileşim içinde olan ve yerel müziklerin birleşmesiyle oluşan bir müzik türüdür (s.27). Küçüköncü (2010)'na göre halk müziği, insanların yaşadığı coğrafi, sosyal ve ekonomik koşullara göre değişik yaşam biçimlerini ve özelliklerini yansıtan müzik türüdür (s.1). Bir diğer tanımda ise şu şekildedir: halk müziği, sanat üretimi amacı olmadan, toplumun his ve fikirlerini, mutluluk ve üzüntülerini, kahramanlık, sevgi, yurt özlemi ve yaşamın sosyal olaylarını, samimi, yalın melodilerle izah eden ve halkın ortak yaratma gücünün eseri olan müzik türüdür (Turhan, 1992, s.15).

Halk müziği, halkın kültürünü, yaşam tarzını, özlem, sevgi, aşk, üzüntü, kahramanlık ve mertlik gibi her türlü duygu ve düşüncelerini bütün yönleriyle yansıtan sözlü ve sözsüz ezgilerdir. Halk müziklerinin, yaratıcılarının kim olduğunun genellikle bilinmemesi yönüyle anonim eserler oldukları söylenebilir.

Türk Halk Müziği

İlgili alanyazın incelendiğinde, halk müziğinin genel özelliklerini açıklamaya yönelik yapılan tanımların yanı sıra dünya halk müzikleri içerisinde özel bir yeri olan Türk halk müziğine yönelik tanımlarda görülmektedir. Türk halk müziği tanımları, bu müzik türünün zengin çeşitliliğine bağlı olarak farklı biçimlerde yapılmıştır. Bu tanımların, Türk halk müziğinin kökeni ve ortaya çıkış koşulları, işlediği konular, anlatım biçimleri ve işlevine yönelik açıklamalar şeklinde olduğu söylenebilir.

Türk halk müziğini açıklamaya yönelik yapılan tanımlardan bazılarının şu şekilde olduğu görülmektedir: Türk halk müziği, halkın estetik eğilimini yansıtan, bir yandan halkın

yarattığı, öte yandan sevgi ile benimsediği, çoğunlukla dinlediği müzik türüdür (Özbek, 2014, s. 87). Türk halk müziği geçmişten günümüze kadar kendi esaslı geleneğini meydana getirerek toplumun his ve fikirlerini ileten müzik çeşididir. Kırsal kökenli, sade, anlaşılır ve samimi bir anlatımla halkın, zihniyetini, yaşam şeklini, ümidini ve hasretini yansıtır (Say, 2009, s.542). Türk halk müziği, halkın his ve fikirlerini ileten, halk içerisinde sürekli var olan sanatkarların bestelediği, varyasyonlarla dilden dile, dolaşarak eskiden bugüne kadar ulaşan geleneğe dayanan müziktir (Büyükyıldız, 2009, s.89). Türk halk müziği, insanların his ve fikirlerini içten ve duygulu melodilerle izah eden kökleşmiş bir sanat ve halkın haz alarak dinlediği, doğal ve toplumsal vakaları, tüm yönüyle konu edinen önemli bir kültür kaynağıdır (Yener, 2006, s.30).

Türk halk müziğini açıklamaya yönelik tanımlara dayalı olarak şu tanımlamayı yapmak mümkündür: Türk halk müziği, halkın sevincini, kederini, duygu ve düşüncelerini sade biçimde anlatan, kendine özgü çalgıları, çalış ve söyleyiş tavırları olan, türleri ve biçimleriyle, sözlü ve sözsüz ezgileriyle yöresel müziklerin birleşimiyle oluşan ulusal bir müzik çeşididir.

Türk Halk Müziğinde Ritimli Ezgiler

Türk halk müziğindeki ritimli ezgilerin alanyazındaki terimsel karşılığının kırık hava olduğu görülmektedir. Kırık havaların sözlü-vokal olanını türkü, sözsüz-çalgısal olanını ise oyun havası olarak tanımlamak mümkündür.

Türkü.

Türkü, en fazla hece ölçüsü, nadiren aruz ölçüsü ile yazılmış Türk halk edebiyatına ait güftelerin, genellikle yalın, anlaşılabilir şekilde ezgilendirilmesiyle meydana gelir. Bununla birlikte Türk edebiyatında bir nazım çeşidinin ismidir (Akdoğan, 1996, ss.149–150). Türkü ile ilgili olarak başka tanımlar da bulunmaktadır. Bunlardan biri de Uğurlu (2009)’un yapıdığı şu tanımdır:

Türkü kendine özgü ezgiyle söylenen, anonim (ortak) halk edebiyatı nazım biçimi ve türüdür. Türkü teriminin kaynağı Türk sözcüğüdür. Terim olarak türkü, Türk sözcüğünün Arapça ‘i’ ilgi ekiyle birleşmesinden ortaya çıkmıştır. Türkü, ‘Türk’e özgü’ sözünün halk ağzında söylenmiş biçimidir. Bu sözcük zamanla türkü biçimine girmiştir. Halk türküsünün özellikleri arasında, temaların ve tınların tümüyle ulusal olması; bir toplumun hayatına yaptığı etki ve sağladığı yararlar; sözlü olarak aktarılması, çok zaman değişim geçirdiği sayılabilir (ss. 129-130).

Türkü terimi için yapılan diğer tanımlar ise şu şekildedir: Türkü genellikle şarkıdan daha serbest bir biçimdedir. (Öztuna, 1976, ss.347–348). Şiir ve beste biçimi değişebilir. Türkülerde kıta önemlidir. Türkülerin esas sözleri bölümüdür. Dörtlük sonlarında kavuştak vardır ve duyguların aktarımı için bazen birden fazla mısra kavuştak olarak eklenir (Çakar, 2004, s.41). Türkülerin en önemli özelliği, insan yaşamıyla alakalı olan durumların yaşandığı sırada

doğaçlama olarak okunmasıdır. Olayın gerçekleştiği zamanda kişinin kendisi, yakın çevresi veya bölgedeki yöresel sanatçılar tarafından söylenen melodiler, yaşanan olaya tanık olan kişilerin hislerine tercüme olmaktadır (Eke, 2012, ss.995-1009). Türküler, şahsi ya da sosyal konularla alakalıdır. Zelzele, vefat, yokluk, yiğitlik, aşk, gibi sebepler, türkünün ortaya çıkmasını etkilemiştir. Halkın olaylar hakkındaki tavrı, türkülere yansımaktadır. Halkın aşkı, üzüntüsü, her şeyi türkülerde yankısını bulur (Dizdaroğlu, 1969, ss. 104-105). Türküler başlangıç aşamasında bir şahıs aracılığıyla oluşturulur ve zamanla dilden dile gezinerek halk arasında farklı bir biçim yakalar ve bir müddet sonra bestecisi unutulur halka mal olur (Ekici, 2009, s.23). Türkülerin eski bir tarihi olduğu için nesilden nesile aktarılma sürecinde yazılı aktarım olmadığı için kim tarafından oluşturulduğu unutulmuştur.

Bu değerlendirmeler doğrultusunda ritimli vokal ezgiler olan türküler, yöresel ve bölgesel özellikleri yansıtan, halkın yaşadığı her türlü olayları estetik bir anlayışla konu edinen Türk halk ezgileri şeklinde tanımlamak mümkündür.

Oyun Havası.

Oyun havaları, Türk halk müziği içerisinde Türk halk danslarına eşlik müziği olarak sözlü ve sözsüz olmak üzere iki biçimde yer almaktadır. Özbek (2014)'e göre oyun havası, oyun oynamaya dans etmeye uygun, ayağa gelen hava; oyun için yapılmış ya da yazılmış ezgilerdir (s. 145). Oyun havaları ile ilgili olarak yapılan tanımlardan biri de Emnalar (1998)'in yaptığı şu tanımdır:

Türk kültürünün en önemli bölümlerinden birini oluşturan halk biliminin birbirinden ayrı düşünülemeyen, hatta ayrılmaz iki elemanı şüphesiz ki geleneksel Türk halk müziği ve Türk halk oyunlarıdır. Müziksiz oyun olamayacağı gibi, geleneksel Türk halk müziğinin repertuarında yer alan parçaların bir kısmının da oyunlara eşlik müziği olduğu unutulmamalıdır (s. 409).

Türk halk oyunlarının tip ve form bakımından altı bölge içinde toplanmış olduğu ve batıdan doğuya doğru form bakımından bölgesel sıralamasının; Karşılama ve Kasap Oyunları Bölgesi, Zeybek Oyunları Bölgesi, Halay Oyunları Bölgesi, Bar Oyunları Bölgesi, Horon ya da Horan Oyunları Bölgesi, Kaşıkli Oyunlar Bölgesi olduğu görülmektedir (Oğultürk, 1974. 348).

Türk Halk Müziğinin Ezgisel Yapısı

Türk halk müziği ezgisel yapısını ritimli, serbest ritimli ve eser içerisinde hem ritimli hem de serbest ritimli bölümlerin olduğu karma ezgiler olarak sınıflandırmak mümkündür. Türk halk müziğinde serbest ritimli ezgiler uzun hava, ritimli ezgiler ise kırık hava olarak isimlendirilmektedir. Bu araştırma içerisinde incelenecek olan Kars yöresine ait ezgiler de sözlü ve sözsüz olmak üzere ritimli ezgilerdir.

Türk halk müziğinin temel ezgisel yapıları olan uzun hava ve kırık hava ile ilgili yapılan tanımlar şu şekildedir: uzun hava düzum ve ölçü açısından serbest olmasına rağmen, belli bir müzikal dizisi ve bu dizi içerisinde belli bir seyri olan serbest ağızda icra edilen Türk halk ezgileridir (Özbek, 2014, s.192). Kırık havalar, belli bir dizide seyreden, ölçüsü ve ritmi belli olan Türk halk müziği ezgileridir (Büyükyıldız, 2009, s.177). Türk halk müziği içerisinde uzun hava ve kırık hava biçiminde oluşturulmuş türkülerin bazıları her iki özelliği bünyesinde barındırmaktadır (Eroğlu, 2017, s.518). Bu özel ezgileri karma veya karışık ritimli ezgiler olarak üçüncü bir başlık altında sınıflandırmak mümkündür (Emnalar, 1998, s.472).

Türk halk müziği birbirinden farklı yapısal özellikleri olan ezgisel karakterlere sahip bir müziktir. Bu farklılıklar içerisinde yöresel icra (tavır) önemli rol oynar. Bölgeler bu müzik karakterleri ile birbirlerinden ayrılır.

Türk Halk Müziğinde Usul

Usulün farklı kişiler tarafından yapılan tanımlarına şu şekildedir: usul, seslendirmede izlenen yol, metot, bir melodinin süre ve vuruş yönünden eşit uzunluktaki kısımlarından her birine verilen addır (Özbek, 1998, s.192). Kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların vuruşlarının kuvvetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, zamanların belli bir biçimde dizilmesiyle oluşan belirli kalıplar dâhilindeki sayı veya vuruş gruplarına usul denir (Özkan, 2007, s.606). Usul, vuruşlardan oluşan birer kalıp veya belli dizilimlerden oluşarak kalıp halinde belirlenmiş ölçülerden meydana gelen bir müzikal yapıdır (Akbulut, 1990, s.15). Kuvvetli ve zayıf zamanların vuruşlarının farklı biçimde dizilmesiyle ve bu vuruşların değerlerinin değişmesi usuller arasında ayrımı meydana getirmiştir (Özkan, 2007, s.606). Müzik yapıtları, toplam değerleri eşit olan zaman parçalarının eklenmesi ile oluşur. İki ölçü çizgisi arasında kalan her ölçü içindeki ses veya susların toplam değeri benzer olur. Türk müziğinde usuller, eşit olan veya olmayan vuruşların meydana getirdiği birer kalıptır (Torun, 1996, s.61).

Türk halk müziği usulleri ana usuller, birleşik usuller ve karma usuller olmak üzere üçe ayrılır:

Ana usuller.

Türk halk müziğinde usuller türlü sayılar ve sıraların birleşmelerinden oluşmaktadır. Türk Halk Musikisi usûllerinin temelini oluşturan ana usuller sınıfına iki, üç ve dört zamanlı usuller girebilir. Bu usûllerden iki ve dört vuruşlarla bunların üçerli şekillerine örnek türkülerin sayısı çok iken, üç vuruşlu olan türkülerin üçerli şekillerine örnek eser sayısı azdır (Sarısözen, 1962, s.8).

İki vuruşlular (2/2, 2/4, 2/8), üçerli şekli (2+2=6/8). Üç vuruşlular (3/4, 3/8), üçerli şekli (3+3+3=9/8). Dört vuruşlular (4/4), üçerli şekli (4+4=12/8) şekilleri halinde ifade edilmektedir (Büyükyıldız, 2009, s.157).

Birleşik usuller.

İki veya üç ana usûlün birleşmesiyle oluşur.

Ana usullerin belirli şartların gerektiği gibi toplanmasıyla oluşur. Birleşik usuller, halk müziğinin en güzel yanıdır. Ana usullerin birleşmesinden oluşan bu usullerde ikili ve üçlülerin dizilişindeki incelik, ritim özelliklerini oluşturur (Şen, 1999, ss.47-48).

Birleşik, usullerde iki veya üç zamanlı usullerin bir araya gelmeleri biçiminde olur. 2 ve 3 'lü zamanların birleşmeleri insanın ritmik duyumundaki farklılık istemine bağlı olarak sistemli bir şekilde kendini göstermektedir (Özer,2015, ss.13-14).

Beş vuruşlular (5/4, 5/8) şeklinde olup A (3+2) ve B (2+3). Altı vuruşlular (6/4) olup (4+2) ve (3+3). Yedi vuruşlular (7/4, 7/8); A (3+2+2), B (2+3+2), C (2+2+3). Sekiz vuruşlular (8/8); A (2+3+3), B (3+2+3), C (3+3+2). Dokuz vuruşlular (9/4, 9/8, 9/16); A (3+2+2+2), B (2+3+2+2), C (2+2+3+2), D (2+2+2+3) şekilleri halindedir (Büyükyıldız, 2009, s.157).

Karma usuller.

Karma usuller birleşik usullerle ana usullerin birleşmesiyle ortaya çıkar. Karma usuller, Ana usul ve birleşik usullere göre nadir bulunan ritim bakımından ilginç özellikler gösterir (Şen, 1999, ss. 47-48).

Karma usuller, bazen bir melodi başından sonuna kadar usul değiştirmeden devam eder. Bazen de melodilerin belli bölümlerinde söz ögesinin etkisiyle normal seyreden usulün genişleme şeklinde görülürler (Terzi, 1992, ss. 117-133).

On vuruşlular (10/4, 10/8, 10/16); A (3+2-2+3), B (2+3-3+2), C (3+2-3+2), D (2+2-3+3), E (2+3-2+3), F (3+3-2+2) şeklinde, on bir vuruşlular (7+4), (5+6) A (3+2+2+2+2), B (2+2+2+2+3), C (3+2+3+3), D (2+2+3+2+2) şeklinde, on iki vuruşlular A (2+3+2+3+2), B (3+2+2+2+3) şeklinde, on beş vuruşlular (15/4, 15/8); A (7+8) iki birleşik usûl, B (7+8) bir birleşik, iki ana usûl, C (8+7) iki birleşik usûl şeklindedir (Büyükyıldız, 2009, s. 159).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, yöresel müziklerin makam, usul, tür ve söz analizine ve müzik eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin yapılan araştırmalar incelenmiştir.

Alanyazın incelendiğinde yapılan araştırmaların bir kısmının yöresel müziklerin makam, usul, tür ve söz analizine yönelik çalışmalar olduğu, diğer bir kısmının ise yöresel müziklerin hem analizinin hem de müzik eğitiminde kullanılabilirliğinin incelenmesine yönelik çalışmalar olarak ele alındığı görülmektedir.

Yalnızca müzikal analizlerin yapıldığı çalışmalarda: Demir (1999), T.R.T repertuvarında bulunan Denizli türkülerini makam-ayak, tür ve usul yönünden incelemiş, Denizli türkülerinin makam sınıflandırılmasına uygun olduğunu, “ayak” terimi yerine makam ifadesinin kullanılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Karagenç (1999), T.R.T repertuvarında bulunan Kütahya türkülerini makam-ayak, tür ve usul yönünden incelemiş, Kütahya türkülerinin makam sınıflandırılmasına uygun olduğunu, “ayak” terimi yerine makam ifadesinin kullanılmasının doğru olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öztürk (2004), çalışmasında T.R.T repertuvarındaki Kerkük türkülerini tür ve biçim yönünden incelemiş ve türkülerin sözlerinin mani biçiminde olduğu, çoğunlukla 10/8’lik ritimlerin kullanıldığı, en çok derlemelerin Mehmet Özbek tarafından yapıldığı ve bu türkülerin büyük çoğunluğunun Uşşak makamında yazıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Şengül (2004), T.R.T repertuvarında bulunan Erzurum türkülerinin makam- ayak, tür- biçim ve usul yönünden incelediği çalışmasında, geleneksel Türk halk müziğinde bulunan usullerin hepsinin kullanıldığı ve 11 ayrı makamdan oluşan türkülere yer verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Eroğlu (2005), T.R.T repertuvarındaki Kırıkkale türkülerini ezgisel yapı makam-ayak nazım türü ve usul yönünden incelediği çalışmasında, Türkülerde en yaygın” bozlak” ayağının kullanıldığı yoğun olarak 4/4 ve 2/4’lük usullerin kullanıldığı, en çok mani kullanıldığı, 11’li hece ölçüsünün yoğun olarak kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Demir (2007), Kemaliye-Eğir yöresinin halk müziğini incelediği çalışmasında, Kemaliye-Eğir türkülerinde 2/4’lük usulün kullanıldığı, metronomu 1/4’lük için 60-79 arasında, 8 seslik ses genişliği içerisinde icra edilen, 4. derece sesi güçlü olan ve Hüseyinî veya Uşşak Makamların benzeyen bir diziye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kınık (2007), Kayseri türkülerinin müzikal tahlilini yaptığı çalışmasında, türkülerini usul ve ritmik yapı bakımından incelediğinde çok çeşitli yapılanma olduğu, bu eserler içerisinde sırasıyla 4/4, 2/4 ve 9/8’lik usuller daha sık kullanılmış olup bu usullerin haricinde 12/8, 2/2, 8/8, 5/8, 5/4, 7/8, 10/8, 7/4, 6/4, 3/4, 15/8, 8/4, 10/4, 13/8, 14/8’lik usuller de kullanılmış olduğunu tespit etmiştir. Kayseri ve yöresi türkülerinde yer alan diziler incelendiğinde klasik Türk müziğinde olduğu gibi bir eser içerisinde bazen birden çok dizinin yer aldığı, Kayseri ve yöresi türkülerinde en sık kullanılan dizi Hüseyinî olmakla birlikte; Uşşak, Hicaz, Segâh, Muhayyer, Karcıgar dizileri de diğer dizilere oranla daha sık kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Ateş (2008), T.R.T repertuarındaki Şarkışla yöresine ait türkülerini incelediği çalışmada, türkülerde genellikle 4/4'lük usul yoğun olarak kullanıldığı, makam analizi yönünden genellikle hüseyini dizisi kullanıldığı, türkülerde sevgi, hasret, aşk, ayrılık konularına yer verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Yıldırım (2008), Teke yöresinde icra edilen gurbet havalarında müzikal açıdan tavır farklılıklarını incelediği çalışmada, ezgilerin karar sesinin en yoğun olarak kullanıldığı ses "La" sesi olduğu, ezgilerin gezindikleri ses sahası genellikle bir yedili içerisinde kalmakta olduğu, seyir şekli itibarıyla ezgilerin büyük bir çoğunluğu "İnici" seyir göstermekte olduğu, trillerin ezgilerin çoğunluğunda kullanılmış olduğu, glissando tekniğinin ezgilerde büyük bir çoğunlukla kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Şenel (2009), Nevşehir yöresi türkülerinin melodik yapı bakımından analizini yaptığı çalışmada, türküler usul yönünden incelediğinde türkülerde Türk halk müziği ana usullerinden 2/4, 3/4 ve 4/4 ve 9/8'lik usullerin kullanıldığı, türkülerin ses sahası yönünden incelendiğinde türkülerde kullanılan perde sayılarının en az 5 en fazla 12 olduğu, türküler seyir yönünden incelendiğinde türkülerdeki seyir yapılarının inici, çıkıcı ve inici-çıkıcı seyir özellikleri gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Tufan (2010), Manisa yöresine ait Zeybek ezgilerini incelediği çalışmada, ezgiler usulü yönünden incelendiğinde zeybek müziklerinde kullanılan dokuz zamanlı usullerden 20 ezgide 9/2'lik, 30 ezgide 9/4' lük, 9 ezgide 9/8'lik usul tipinin kullanıldığı, bu ezgiler ses sahası yönünden incelendiğinde ezgilerde kullanılan perde sayılarının en az 6 en çok 16 olduğu, yöreye ait zeybek ezgilerinin karar perdelerinin çok büyük çoğunlukla Dügah ve Rast kararlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Türkay (2010), İzmir ili Cumaovası yöresi Zeybeklerinin ezgi ve ritim yapısı bakımından incelendiği çalışmada, yöre oyunlarının müzikal yapısında halk müziğine göre dört tanesinde 'la', iki tanesinde 'si' ve iki oyunda 'sol' kararlar olduğu, yöre oyunlarının dizileri bakımından Hüseyini, Karcıgar, Kürdi, Rast, Nikriz, Nihavent, Hüzam, Segâh makam dizileri ile benzerlikleri olduğu, yöre oyunlarının usul yapısı incelendiğinde, Türk halk müziğinde bulunan 9 zamanlı bileşik usul yapılarından oluştuğu sonucuna ulaşmıştır.

Eroğlu (2011), Arguvan yöresinde icra edilen Semahların müzikal analizini yaptığı çalışmada, Arguvan yöresinde icra edilen semahlar yörede "İçeri Makamı" ya da "Dede Makamı" olarak adlandırılan sınıfın içerisinde yer almakta olduğu, Arguvan Alevî- Bektaşî Müziğinde kullanılan enstrümanlar dede sazı ve cura olduğu, melodilerin oluşumunda ağırlıklı olarak klâsik Türk müziği teorisindeki adları ile Uşşak, Hüseyinî ve Karcıgar dizilerinin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Gök (2011), Teke yöresi ve Muğla Zeybeklerinin tür, ayak, tavır, usul ve söz yönünden incelediği çalışmasında, genel olarak zeybek ezgilerinin ses aralığı 5 ile 15 ses aralığında değiştiği, yöredeki ezgiler, usul-tür olarak incelendiğinde, 9/2- 9/4 zamanlı ağır zeybekler, her iki yörede yaygın görülmekle beraber Muğla'da ağır zeybek türü daha fazla olduğu, bu yörelerdeki ezgiler ayak açısından incelendiğinde; her iki yörede de 'Yahyalı Kerem Ayağının en yaygın ayak türü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açar (2014), T.R.T Türk halk müziği repertuvarında bulunan kına türkülerini makam dizileri, usul ve güfte yönünden analizini yaptığı çalışmasında türkülerde en fazla 8'li hece ölçüsü kullanıldığı, en çok 9/8'lik usulün kullanıldığı, yaygın olarak 7'li ses aralığında yazıldığı, yoğun olarak Hüseyini Makamı Dizisi kullanıldığı, derlemelerde en çok emeği geçen Muzaffer Sarısözen ve Nida Tüfekçi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akyıldız (2016), Burdur yöresi Türk halk müziği ve özelliklerini incelediği çalışmasında, türkülerin genel olarak en az 4 en fazla 13 ses genişliğine sahip olduğu, türkülerde 12 farklı makam dizisi kullanıldığı, bunlardan en yaygınının %61 oranında Hüseyini dizisi olduğu, bunun dışında, Karcıgar, Hicaz, Rast, Çargâh, Nikriz, Mahur, Nihavent, Hüzam, Eviç, Segâh ve Saba dizilerinin görüldüğü, sözlü türkülerde 8, sözsüz oyun havalarında ise 9 farklı ölçü yapısının kullanıldığı ve bunlardan en yaygın 9/8'lik (%43'ü Zeybek) ve 9/16'lık (%22'si Teke Zortlatması) ölçülerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özer (2015), Samsun yöresi Türk halk müziği ezgilerini müzikal ve edebi yönden incelendiği çalışmasında, %41'lik oranla Samsun türkülerinde hüseyini makamı benzer birçok çalışmada olduğu gibi, en çok kullanılan makam olduğu, Samsun türkülerinin usullerinde yapılan incelemede 2/4'lük ve 4/4'lük usullerin çoğunlukta olduğu, Türk halk müziği ezgilerinin geneline bakıldığında türkülerde işlenen konular dilek- istek, aşk, doğa, ayrılık, hasret, ölüm, yiğitlik ve kader olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arslan (2016), Tokat yöresi halk ezgilerinin müzikal analizini yaptığı çalışmasında, yöresel üslup ve tavır söz konusu olduğunda Çargâh ve do kararlı Pençgâh makamı dizilerinin öne çıktığını, incelenen halk ezgilerinin çoğu kırık hava olduğu, ayrıca yörede semahlar ve birinci bölümü serbest ikinci bölümü kırık hava olan eserler de mevcut olduğu, metrik açıdan bakıldığında 2/4, 3/8, 4/4, 5/8, 6/4, 7/8, 7/4, 8/8, 9/4, 10/8, 11/4, 12/8 ve 18/8 zamanlı usuller kullanılmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tatlıbal (2016), T.R.T repertuvarında bulunan Azerbaycan türkülerinin müzikal analizini yaptığı çalışmasında, türkülerin 87'sinin Azerbaycan'a geriye kalan 3 türkünün ise Kars yöresine ait olduğu, türkülerde en fazla 7'li ses aralığı kullanıldığı, en fazla 6/8'lik usulün kullanıldığı, konu olarak en çok sevgiliye duyulan Aşk'ı anlattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalık (2018), TRT repertuarında bulunan Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu yörelerine ait Hicaz karakterli türkülerin ritmik yapı ve makamsal yönlerden analizini yaptığı çalışmada, Doğu Karadeniz Bölgesindeki illerin TRT repertuarından alınan Hicaz karakterli notaları incelendiğinde yörede en çok 9/16, 9/8 ve 4/4' lük ritim kalıplarının, diğer ritim kalıplarına oranla daha büyük bir yüzdeyle kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Hem müzikal analizlerin yapıldığı hem de incelenen eserlerin müzik eğitiminde kullanılma durumlarının araştırıldığı çalışmalarda ise; Terzioğlu (2015), Ağrı yöresine ait türkülerini kaynak kişi, notaya alan, aktaran, makam ve ritim özelliklerinin tespiti açısından değerlendirdiği çalışmada, bu türkülerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarını da incelemiştir. Çalışma sonucunda incelenen eserlerin müzik öğretmenliği ders içerikleri ile örtüştüğü ve bu ders içeriklerinde yer alan makamsal ve ritimsel yapıların öğretimi açısından uygun olduğu gerekçe gösterilerek eğitim müziğinde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Arabul (2016), Kars yöresine ait kayıt altına alınmamış oyun ezgilerini notaya almış, makamsal ve ritmik yönden analizlerini yaparak bu ezgilerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarını incelemiştir. Çalışma sonucunda incelenen eserlerin müzik öğretmenliği ders içerikleri ile örtüştüğü ve bu ders içeriklerinde yer alan makamsal ve ritimsel yapıların öğretimi açısından uygun olduğu gerekçe gösterilerek eğitim müziğinde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Evsen (2018), Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerini müzikal ve edebi yönden analizini yaptığı çalışmada bu ezgilerin müzik eğitim programlarında kullanım özelliklerini de incelemiştir. Çalışmada, türkülerin sözleri temel alınarak hece ölçüleri, nazım birimi ve uyak düzeni belirlenmiştir. Türkülerde kullanılan notaların ses genişliği ve en çok kullanılan sesler belirtilmiş, türkülerin hangi makamlarla örtüştürdüğü gösterilmiştir. Türkülerin eğitim kademelerine göre uygunluğu hakkında öngörülerde bulunulmuştur. Oluşturulan öngörüler, eserlerin makamsal yapısı, ritmik yapısı, tartım kalıplarının zorluk düzeyi, ses aralığının genişliği ve seslendirme tekniklerinden “hançere” gerektirmesi gibi özellikler dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Balbay (2018), Konya ili Karacadağ yöresi halk müziği ezgilerinin edebî ve müzikal yapılarını incelemiş ve incelenen ezgilerin ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki genel ve mesleki müzik eğitimi ile özengen müzik eğitiminde kullanılabilirliklerinin tespitini yapmıştır. İncelenen eserlerin makamsal yapısı, ritmik yapısı, seyir özelliği, tartım kalıplarının zorluk düzeyi, ses aralığının genişliği ve seslendirme tekniklerinden “hançere” gerektirmesi, uzun hava ya da kırık hava türünde olması, işlediği konular gibi özellikler dikkate alınarak eserlerin eğitim kademelerine göre uygunluğu belirlenmiştir.

Şirin (2018), TRT repertuarında yer alan Aksaray yöresine ait türkülerini form, konu ve müzik açısından sınıflandırmış, ilk ve ortaöğretim düzeyinde eğitim müziği olarak

düzenlenebilecekleri konusunda tespitler yapmıştır. Yapılan bu tespitlerin MEB talim terbiye kurulunca yayımlanan müzik dersi öğretim programında yer alan ölçütler çerçevesinde gerçekleştirildiği, incelenen eserlerin makamsal yapı, ritmik yapı, tartım kalıpları ve akor öğretiminde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, yerel müziklerin yapılarında bulundurdıkları zengin çeşitlilik nedeniyle müzik eğitiminin kazanımlarının gerçekleşmesinde kullanılabilecekleri görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analizi ve geçerlik ve güvenirlik başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal açıdan incelenmesi ve incelenen bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. “Betimsel tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır” (Karasar, 2007, s.77).

Çalışmanın ilk boyutunda Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal açıdan analizinin yapılması amacıyla doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yönteminin temel kaynağını oluşturan dokümanlar, kamu kayıtları, kişisel belgeler, popüler kültür dokümanları ve filmleri, videoları ve resimleri içeren görsel dokümanlar şeklinde sınıflandırılabilir (Merriam, 1998). Bu araştırmada Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin belirlenmesine yönelik TRT repertuarında ve Kültür Bakanlığı kaynaklarında bulunan Kars yöresine ait ezgiler araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Tespit edilen sözlü ve sözsüz eserlerin; makam dizileri, ölçü birimleri, seyir özellikleri, ses genişliği, tiz ve pes seslerin tespitini yapmak için araştırmacı tarafından müzikal açıdan incelenmiştir. Araştırmacı tarafından analiz edilen Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin makam dizileri, ölçü birimleri, seyir özellikleri, ses genişliği, tiz ve pes seslerin tespitlerinin doğruluk düzeylerine yönelik alan uzmanı akademisyenlerin görüşleri alınarak olası yanlışlar düzeltilmiştir.

Araştırmanın ikinci boyutunda ise müzikal açıdan incelenen ezgilerin müzik eğitiminde kullanılabilirliğine yönelik alan uzmanlarına yönelik araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu uygulanmıştır. Anket belli bir mevzu hakkında kişilerin, grupların, toplumların fikrini almak üzere, tasarlanmış suallerden ortaya çıkan veri toplama aracı olarak açıklanabilir (Sönmez & Alacapınar, 2013).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada TRT repertuarında ve Kültür Bakanlığı kaynaklarında bulunan Kars yöresine ait sözlü ve sözsüz eserler: makam dizileri, ölçü birimleri, seyir özellikleri, ses genişliği, tiz ve pes seslerin tespitini yapmak için araştırmacı tarafından müzikal açıdan incelenmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan analizlerin ve tespitlerin doğruluk düzeylerine yönelik alan uzmanı akademisyenlerin görüşleri alınarak olası yanlışlar düzeltilmiştir. Ezgilerin analizinin doğruluğu, araştırmacı tarafından hazırlanan “uzman görüş alma formu” (Ek-1) aracıyla tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında müzikal açıdan analiz edilen Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitiminde kullanılabilirliğini belirlemek için alan uzmanlarına yönelik ilgili alan yazın ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan anket formu (Ek-2) kullanılmıştır. Hazırlanan anket formunda, analizi yapılan Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin Türk müziği makamlarının öğretiminde, Türk müziği usullerinin öğretiminde, bireysel ses eğitiminde, bireysel çalgı eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik sorular bulunmaktadır. Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin eğitimde kullanılabilirlik durumları devlet konservatuarları müzik bölümlerinde görev yapan alan uzmanı akademisyenlere sunularak eğitimde kullanılabilirlikleri hakkında görüşleri alınmıştır.

Uzman akademisyenlerden, Kars yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitiminde kullanılabilirliklerini; çalgısal ya da vokal olma özelliği, seslendirilme açısından kolaylık ve zorluk düzeyi, devrimsel veya bilişsel alanda kullanılabilir olma özelliği, ses dizisi ve sınırları, ritmik özellikleri ve öğretim programının hangi aşamasında kullanılabileceği, öğrencilerin öğrenim durumlarına uygunluğu gibi ölçütlere bağlı olarak belirlemeleri istenmiştir. Bu bağlamda analizi yapılacak eserler çalgısal veya vokal olarak sınıflandırılmış olarak uzmanların değerlendirilmesine sunulmuştur.

- Eserlerin vokal veya çalgısal olma özelliğine bağlı olarak bireysel çalgı eğitimi veya bireysel ses eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin görüşler,
- Eserlerin makam dizileri veya içerisinde barındırdığı ritimsel özelliğe bağlı olarak Türk müziği makamlarının veya Türk müziği usullerinin öğretiminde kullanılabilirliğine ilişkin görüşler,
- Eserlerin seslendirilme açısından kolaylık ve zorluk düzeyine bağlı olarak müzik eğitiminin hangi aşamasında kullanılabileceğine ilişkin görüşler,

Alan uzmanlarına yönelik hazırlanan anket formu (Ek-2) yer alan sorulara uzmanlarca verilen cevaplarla belirlenmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada ortaya çıkan verilerin çözümlemesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle TRT repertuarında ve Kültür Bakanlığı kaynaklarında bulunan Kars yöresine ait ezgilerin analiz edilmesini amaçlayan doküman incelemesi yoluyla elde edilen ve müzikal analizleri yapılan ezgiler betimsel analiz çözümlemesine tabi tutulmuştur. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir (Yıldırım & şimşek, 2011). Veri analiz sonuçları frekans ve yüzde değerleriyle ifade edilmiştir. Alan uzmanlarına uygulanan anket formlarından elde edilen verilere ise frekans analizi yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

TRT repertuarında ve Kültür Bakanlığı kaynaklarında bulunan Kars yöresine ait ezgilerin müzikal analiz açısından doğruluğu müzik alanında uzman 2 akademisyenin görüşlerine başvurularak tespit edilmeye çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırma konusu içerisinde değerlendirilmiş olan TRT ve Kültür bakanlığı kaynaklı Kars yöresine ait 118 adet sözlü, 48 adet ise sözsüz eser olmak üzere toplam 166 adet Türk halk müziği eserinin müzikal çözümlemelerine ilişkin bulgular ve bu bulgulara dayalı olarak eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik yorumlar yer almaktadır.

Eserlerin müzikal değerlendirilmesine yönelik bulgular kısmında: eserler sözlü ve sözsüz olarak iki ayrı grupta sınıflandırılmış ve alfabetik olarak sıralanmıştır. Eserlerin isimleri, eserlerde kullanılan TSM müziği makam isimleri, THM müziği ayak dizi isimleri, karar sesleri, ses genişliği, kalın ve ince sesler ölçü birimleri ve değişen ölçü birimleri hakkındaki bilgiler genel tablolar halinde sunulmuştur. Eserler hakkında bilgilerin yer aldığı genel tabloların yanı sıra ayrıntılı grafik ve tablolara da bu bölümde yer verilmiş, gerekli çözümlemeler ortaya konulmuştur.

Eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik bulgular kısmında ise: eserlerin sözlü ve sözsüz olma durumlarına bağlı olarak müzik eğitiminin devinışsel alanları olan ses eğitimi ya da çalgı eğitiminde kullanılma durumları; eserlerin makam dizileri ve ölçü birimlerine bağlı olarak müzik eğitiminin bilişsel alanlarından olan Türk müziği makam dizilerinin ve Türk müziği usullerinin öğretiminde kullanılma durumları; eserlerin seslendirilmesindeki zorluk düzeyine bağlı olarak ise müzik eğitiminin ortaokul, orta öğretim ya da lisans aşamalarının hangisinde kullanılabilirliğine yönelik bilgilerin yer aldığı genel tabloların yanı sıra ayrıntılı grafik ve tablolara da bu bölümde yer verilmiştir.

Kars yöresine ait sözsüz eserlerin sayısına ilişkin bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Genel Tablosu*

Rep. No	Ezgi Adı	TSM Dizi İsmi	THM Dizi İsmi	Karar Sesi	Ses Genişliği	Kaln Sesi	İnce Sesi	Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi
456	Ağır Bar	Uşşak	Kerem	La	8	Sol	Sol	10/8	-
K.B.	Ağır Bar II	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	3/4	9/8
K.B.	Altın Ömür	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	4/4	6/8
K.B.	Ani Papurisi	Kürdi	Bozlak	La	5	La	Mi	4/4	6/8
280	Arzuman	Çargâh	Müstezat	Do	7	Fa#	Mi	2/4	6/8
K.B.	Askerani	Çargâh	Müstezat	Do	8	Sol	Sol	6/8	-
K.B.	Ayşat	Buselik	Müstezat	La	8	Sol#	Sol	21/8	-
K.B.	Azerbaycan	Çargâh	Müstezat	Do	8	La	La	4/4	-
8	Azeri Oyun Havası	Hicaz	Garip	La	10	Fa#	La	12/8	-
454	Bar Havası	Uşşak	Kerem	La	8	Sol	Sol	12/8	-
K.B.	Baş Açılan	Çargâh	Müstezat	Do	6	Sol	Sol	12/8	-
K.B.	Bu Bahçede	Buselik	Müstezat	La	5	La	Mi	4/4	-
K.B.	Ceylan	Hicaz	Garip	La	8	Sol	Sol	6/8	-
374	Cindavur	Buselik	Müstezat	Re	7	Do#	Si	3/8	6/8
K.B.	Çele	Buselik	Müstezat	Re	5	La	Mi	4/4	-
K.B.	Demirem	Uşşak	Kerem	La	8	Sol	Sol	12/8	-
K.B.	Düz Yallı I	Rast	Müstezat	Re	8	Sol	Sol	12/8	6/8
K.B.	Düz Yallı II	Buselik	Müstezat	La	8	Sol	Sol	4/4	-
K.B.	Enzeli I	Çargâh	Müstezat	Do	10	Si	Re	2/4	-
K.B.	Enzeli II	Rast	Müstezat	Sol	10	Fa#	La	2/4	-
K.B.	Enzeli III	Hicaz	Garip	La	11	Sol	Do	4/4	-
428	Enzeli IV	Hicaz	Garip	La	9	Sol	La	6/8	-
K.B.	Hüner Gösteri H.	Buselik	Müstezat	La	8	La	La	12/8	-
K.B.	Iğdır Barı	Hüzzam	Misket	Do	7	La	Sol	3/8	6/8
K.B.	Kamberhan	Buselik	Müstezat	La	8	La	La	4/4	-
K.B.	Karabağ	Buselik	Müstezat	La	6	La	Mi	6/8	-
72	Kars Oyun Havası I	Hüzzam	Misket	Re	8	Sol	Sol	3/8	-
128	Kars Oyun Havası II	Rast	Müstezat	Sol	6	Sol	Mi	12/8	-
149	Kars Oyun Havası III	Kürdi	Bozlak	La	9	Sol	La	6/8	-
K.B.	Kars Oyun Havası IV	Çargâh	Müstezat	Do	9	Sol	La	4/4	-
K.B.	Kırmızı Gül	Buselik	Müstezat	La	6	Sol	Mi	12/8	-
292	Kor Oyunu	Kürdi	Bozlak	La	8	Mi	Mİ	4/4	12/8
294	Kötan Barı	Hüseyini	Kerem	La	6	Sol	Mi	2/4	6/8
K.B.	Nadire Oyun Havası	Kürdi	Bozlak	La	9	La	Si	9/8	-
296	Odalar	Hüseyini	Kerem	La	7	Fa#	Mi	9/8	12/8
K.B.	On Dört	Rast	Müstezat	La	7	Fa#	Mi	6/8	-
K.B.	Papuri	Uşşak	Kerem	La	7	Sol	Fa	4/4	6/8
18	Sarı Seyran Barı I	Rast	Müstezat	La	6	Sol	Mi	2/4	6/8
K.B.	Sarı Seyran Barı II	Uşşak	Kesik Kerem	Re	8	Sol	Sol	6/8	-
K.B.	Şeker Oğlan	Uşşak	Kerem	La	7	Fa#	Mi	4/4	6/8
53	Tamara I	Hicaz	Garip	La	7	Fa	Mi	10/8	6/8
K.B.	Tamara II	Uşşak	Kesik Kerem	Re	7	La	Sol	4/4	6/8
457	Terekeme	Segâh	Misket	Si	8	Sol	Sol	6/8	-
K.B.	Tersine	Rast	Müstezat	Sol	5	Sol	Mi	2/4	-
K.B.	Türkistan Oyun Havası I	Segâh	Misket	Do	9	Fa#	Sol	9/8	2/4
K.B.	Türkistan Oyun Havası II	Hüseyini	Kerem	La	8	La	La	4/4	-
K.B.	Türkistan Oyun Havası III	Rast	Müstezat	Re	11	La	Re	4/4	-
K.B.	Üç Ayak	Çargâh	Müstezat	Do	8	Sol	Sol	4/4	6/8

Tablo 1’de, Kars yöresine ait sözsüz (çalgısal) eserler yer almaktadır. Tablo incelendiğinde eserlerin alfabetik sıraya göre sıralanmış olduğu; TRT kaynaklarında Ağır Bar, Arzuman, Azeri Oyun havası, Cindavur, Enzeli IV, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II, Kars Oyun Havası III, Kor Oyunu, Kötan Barı, Odalar, Sarı Seyran Barı I, Tamara I, Terekeme eserlerinin yer aldığı ve bu eserlerin sayısının 14 olduğu görülmektedir.

Kültür bakanlığı kaynaklarında ise; Ağır Bar II, Altın Ömür, Ani Papurisi, Askerani, Ayşat, Azerbaycan, Bar Havası, Baş Açılan, Bu Bahçede, Ceylan, Çele, Demirem, Düz Yallı I, Düz Yallı II, Enzeli I, Enzeli II Enzeli III, Hüner Gösteri Havası, Iğdır Barı, Kamberhan, Karabağ, Kars Oyun Havası, Kırmızı Gül, Nadire Oyun Havası, On dört, Papuri, Sarı Seyran

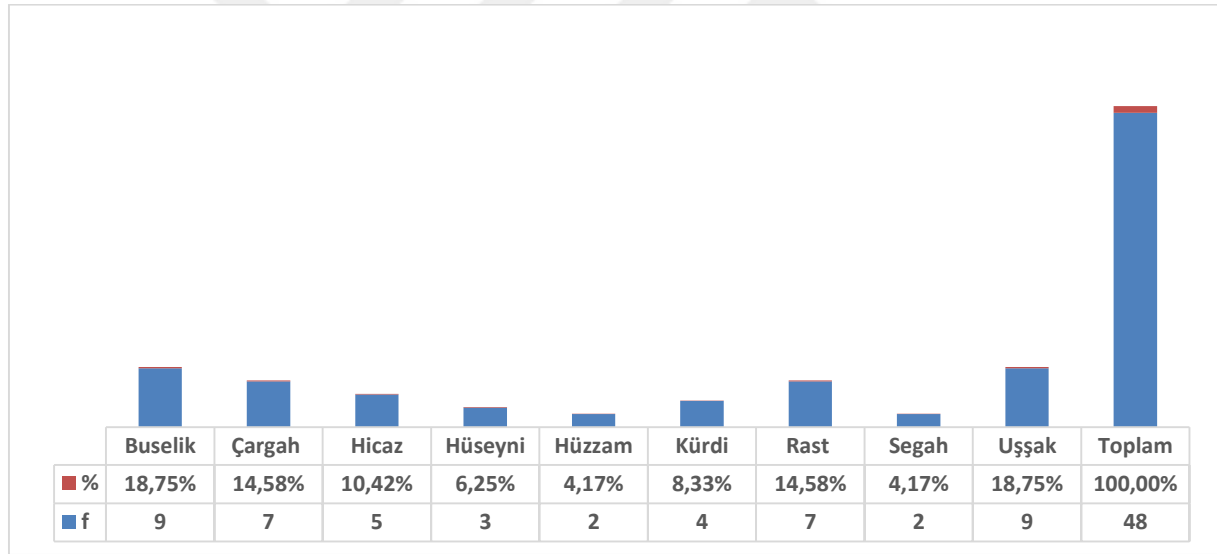
Barı II, Şeker Oğlan, Tamara II, Tersine, Türkistan Oyun Havası I, Türkistan Oyun Havası II, Türkistan Oyun Havası III, Üç Ayak eserlerinin yer aldığı ve bu eserlerin sayısının 34 olduğu ve Kars yöresine ait sözsüz (çalgısal) eser sayısının toplamda 48 olduğu görülmektedir.

Aynı ismi taşıyan eserlerin Ağır Bar I ve II, Düz Yallı I ve II, Enzeli I, II, III ve IV, Kars Oyun Havası I, II, III ve IV, Sarı Seyran Barı I ve II, Tamara I ve II, Türkistan Oyun Havası I, II ve III eserleri şeklinde olduğu görülmektedir.

Ayrıca Tablo 1’de, Türk sanat ve Türk halk müziği dizi isimlerine, karar sesine, eserin ses genişliğine, eserde kullanılan kalın ve ince seslere ve eserin ritmik yapısına göre sınıflandırıldığı görülmektedir. Eserler hakkında verilen genel bilgilerden ayrı olarak ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan makam dizilerine ilişkin bilgilere Şekil 1 ve Tablo 2’de yer verilmiştir.

Şekil 1. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan TSM makam dizileri.

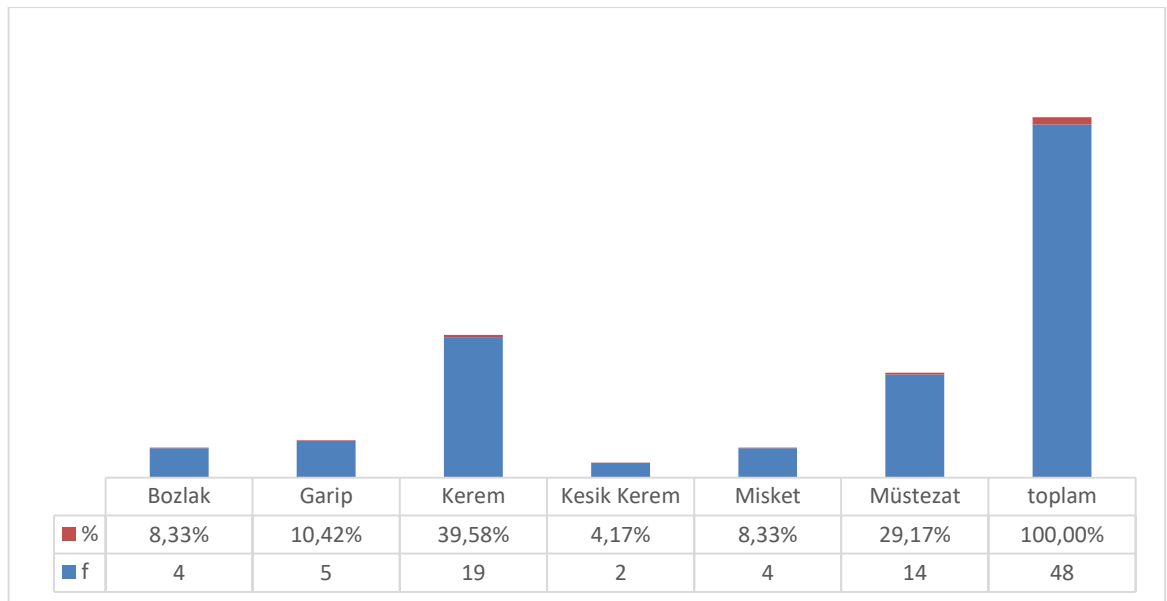
Tablo 2. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan TSM Makam Dizileri

TSM Makam İsmi	F	%
Buselik	9	18.75
Çargâh	7	14.58
Hicaz	5	10.42
Hüseyini	3	6.25
Hüzzam	2	4.17
Kürdi	4	8.33
Rast	7	14.58
Segâh	2	4.17
Uşşak	9	18.75
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan TSM makam dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 2 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde %18.75 oranla 9 eserin Buselik, % 14.58 oranla 7 eserin Çargâh, % 10.42 oranla 5 eserin Hicaz, % 6.25 oranla 3 eserin Hüseyini, % 4.17 oranla 2 eserin Hüzzam, % 8.33 oranla 4 eserin Kürdi, % 14.58 oranla 7 eserin Rast, % 4.17 oranla 2 eserin Segâh, % 18.75 oranla 9 eserin Uşşak makam dizisinde olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde en fazla kullanılan makam dizilerinin %18.75 oranla (9 eser) Uşşak, yine % 18.75 oranla (9 eser) Buselik makam dizisinde olduğu, en az kullanılan makam dizilerinin ise % 4.17 oranla (2 eser) Segâh, yine % 4.17 oranla (2 eser) Hüzzam makam dizisinde olduğu tespit edilmiştir.

Sözsüz Eserlerin Türk Halk Müziği Dizilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan Türk halk müziği ayak dizilerine ilişkin bilgilere Şekil 2 ve Tablo 3’de yer verilmiştir.

Şekil 2. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan THM ayak dizileri.

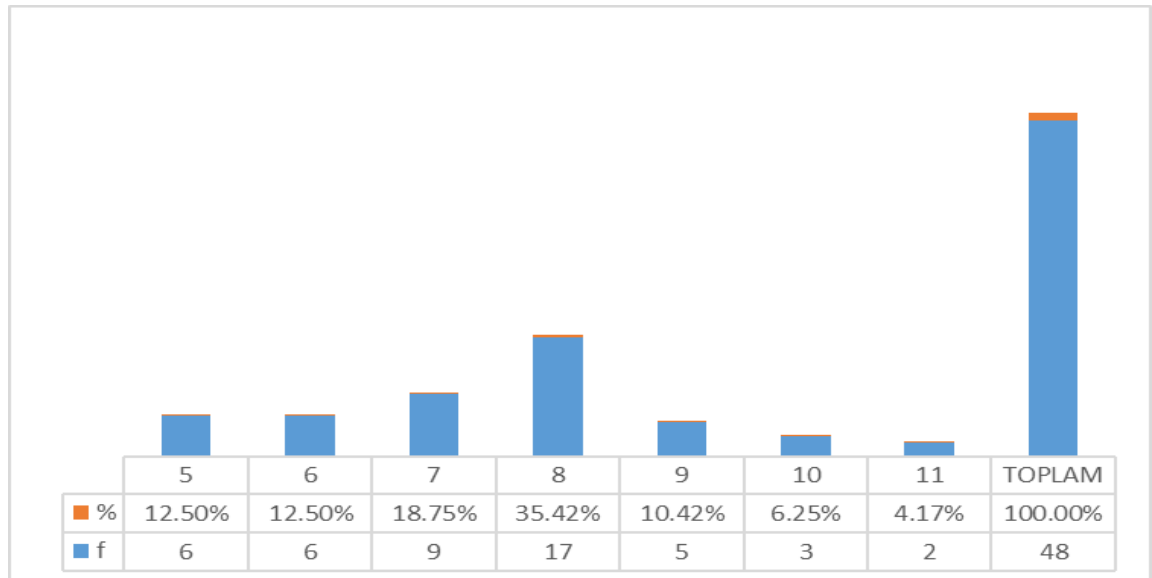
Tablo 3. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan THM Ayak Dizileri

THM Ayak İsmi	f	%
Bozlak	4	8.33
Garip	5	10.42
Kerem	19	39.58
Kesik Kerem	2	4.17
Misket	4	8.33
Müstezat	14	29.17
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz Eserlerde kullanılan THM ayak isimlerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 3 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde % 8.33 oranla 4 eserin Bozlak, % 10.42 oranla 5 eserin Garip, % 39.58 oranla 19 eserin Kerem, % 4.17 oranla 2 eserin Kesik Kerem, % 8.33 oranla 4 eserin Misket, % 29.17 oranla 14 eserin Müstezat ayak dizisinde olduğu görülmektedir. En fazla eser Kerem ayak dizisinde (19 eser) en az eser ise Kesik Kerem (2 eser) ayak dizilerinde yer almaktadır. Kerem ayak dizisinde yer alan eserlerin fazla olma nedeni, TSM dizisindeki Buselik makam dizisinin karşılığının Uşşak ve Hüseyini makam dizileri ile birlikte Kerem ayak dizisi olarak kabul edilmesi olarak gösterilebilir.

Sözsüz eserlerin ses genişliğine ilişkin bulgular ve yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerin ses genişliklerine ilişkin bilgilere Şekil 3 ve Tablo 4'de yer verilmiştir.

Şekil 3. Kars yöresine ait sözsüz eserlerin ses genişliği.

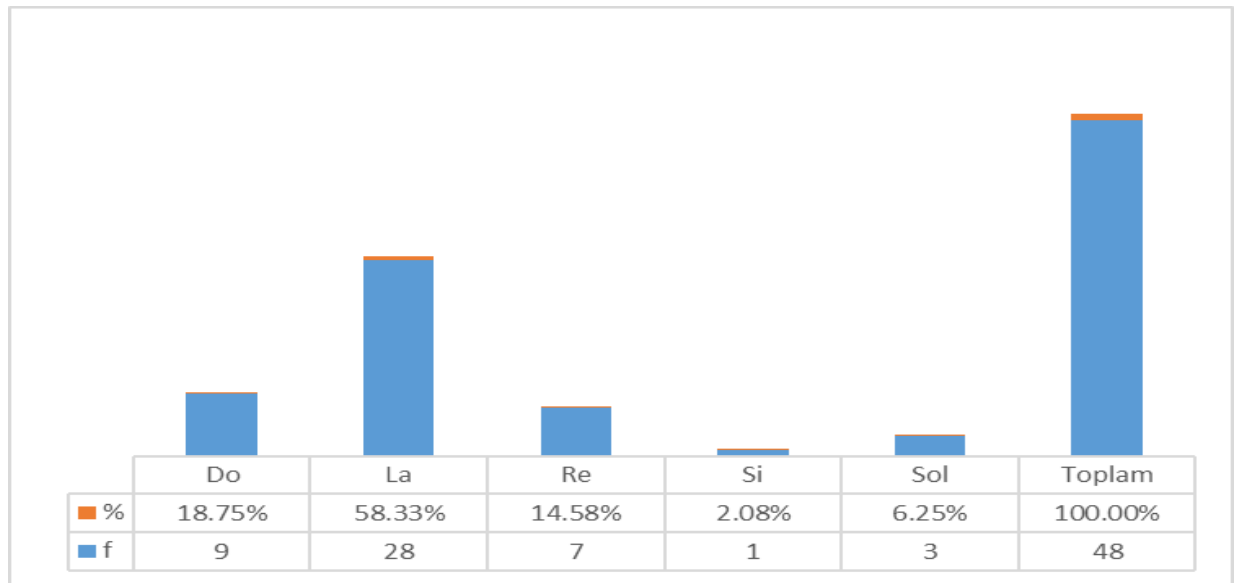
Tablo 4. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Ses Genişliği

Ses Genişliği	f	%
5 ses	6	12.50
6 ses	6	12.50
7 ses	9	18.75
8 ses	17	35.42
9 ses	5	10.42
10 ses	3	6.25
11 ses	2	4.17
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerin ses genişliğinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 4 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde %12.50 oranla 5 eserin altı ses, % 12.50 oranla 6 eserin altı ses, % 18.75 oranla 9 eserin yedi ses, % 35.42 oranla 17 eserin sekiz ses, % 10.42 oranla 5 eserin dokuz ses, % 6.25 oranla 3 eserin on ses, % 4.17 oranla 2 eserin on bir ses aralığında olduğu görülmektedir. En dar ses aralığı beş ses (6 eser), en geniş ses aralığı ise on bir ses (2 eser) olarak tespit edilmiştir.

Sözsüz Eserlerin Karar Seslerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan karar seslerine ilişkin bilgilere Şekil 4 ve Tablo 5’de yer verilmiştir.

Şekil 4. Kars yöresine ait sözsüz eserlerin karar sesleri.

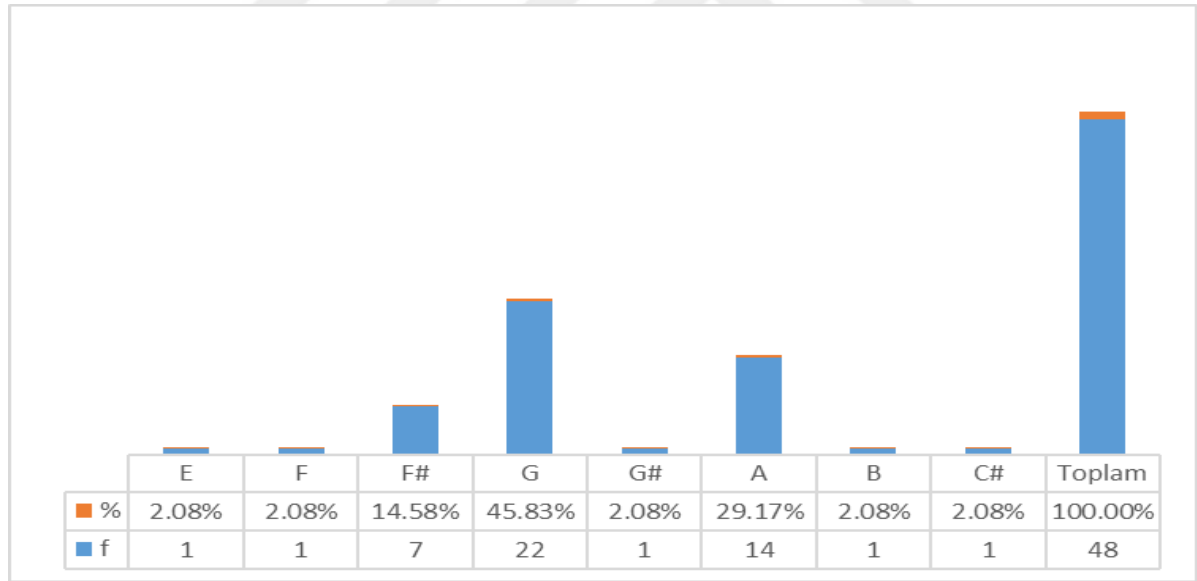
Tablo 5. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Karar Sesleri*

Karar Sesi	f	%
Do	9	18.75
La	28	58.33
Re	7	14.58
Si	1	2.08
Sol	3	6.25
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan karar seslerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 5 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde %18.75 oranla 9 eserin Do, % 58.33 oranla 28 eserin La, % 14.58 oranla 7 eserin Re, % 2.08 oranla 1 eserin Si, % 6.25 oranla 3 eserin Sol sesinin karar perdesi (bitiş sesi) olarak kullanıldığı görülmektedir. En fazla karar sesi La perdesinde (28 eser), en az karar sesi Si perdesinde (1 eser) kullanılmıştır.

Sözsüz Eserlerin Kalın (Pest) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bilgilere Şekil 5 ve Tablo 6’da yer verilmiştir.

Şekil 5. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan pest (kalın) sesler.

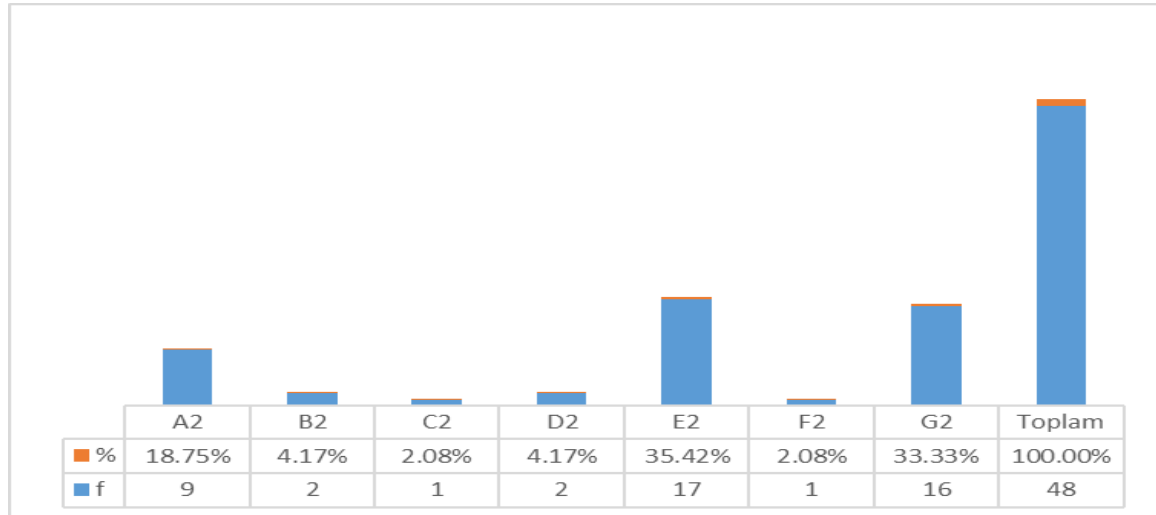
Tablo 6. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Kalın (Pest) Sesler

Kalın Ses	f	%
E	1	2.08
F	1	2.08
F#	7	14.58
G	22	45.83
G#	1	2.08
A	14	29.17
B	1	2.08
C#	1	2.08
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan kalın seslerin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 6 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde %2.8 oranla 1 eserin E, % 2.08 oranla 1 eserin F, % 14.58 oranla 7 eserin F#, % 45.83 oranla 22 eserin G, % 2.08 oranla 1 eserin G#, % 29.17 oranla 14 eserin A, % 2.08 oranla 1 eserin B, % 2.08 oranla 1 eserin C# olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde kullanılan en kalın sesler %2.8 oranla E (1 eser) ve yine % 2.8 oranla F (1 eser) olarak tespit edilmiştir.

Sözsüz Eserlerde İnce (Tiz) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ince (tiz) seslere ilişkin bilgilere Şekil 6 ve Tablo 7’de yer verilmiştir.

Şekil 6. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan tiz (ince) sesler.

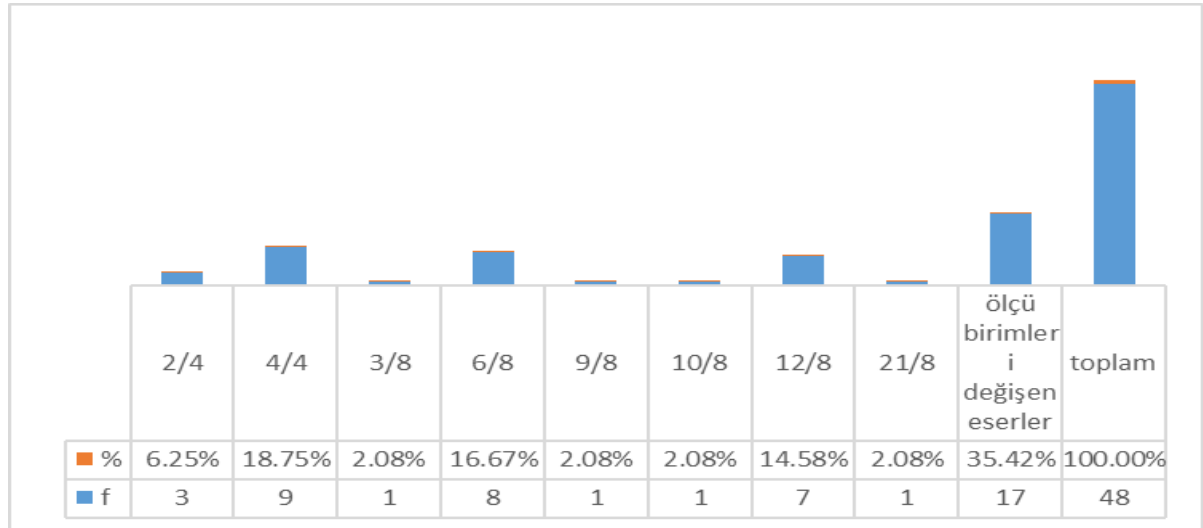
Tablo 7. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Tiz (İnce) Sesler

Eserlerde Kullanılan İnce Sesler	f	%
A2	9	18.75
B2	2	4.17
C2	1	2.08
D2	2	4.17
E2	17	35.42
F2	1	2.08
G2	16	33.33
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ince seslerin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 7 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde %18.75 oranla 9 eserin A2, %4.17 oranla 2 eserin B2, %2.08 oranla 1 eserin C2, %4.17 oranla 2 eserin D2, %35.42 oranla 17 eserin E2, % 2.08 oranla 1 eserin F2, % 33.33 oranla 16 eserin G2 olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde kullanılan en ince sesler %35.42 oranla E2 (17 eser) ve %33.33 oranla G2 (16 eser) olarak tespit edilmiştir.

Sözsüz Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ölçü birimlerine ilişkin bilgilere Şekil 7. ve Tablo 8’de yer verilmiştir.

Şekil 7. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ölçü birimleri

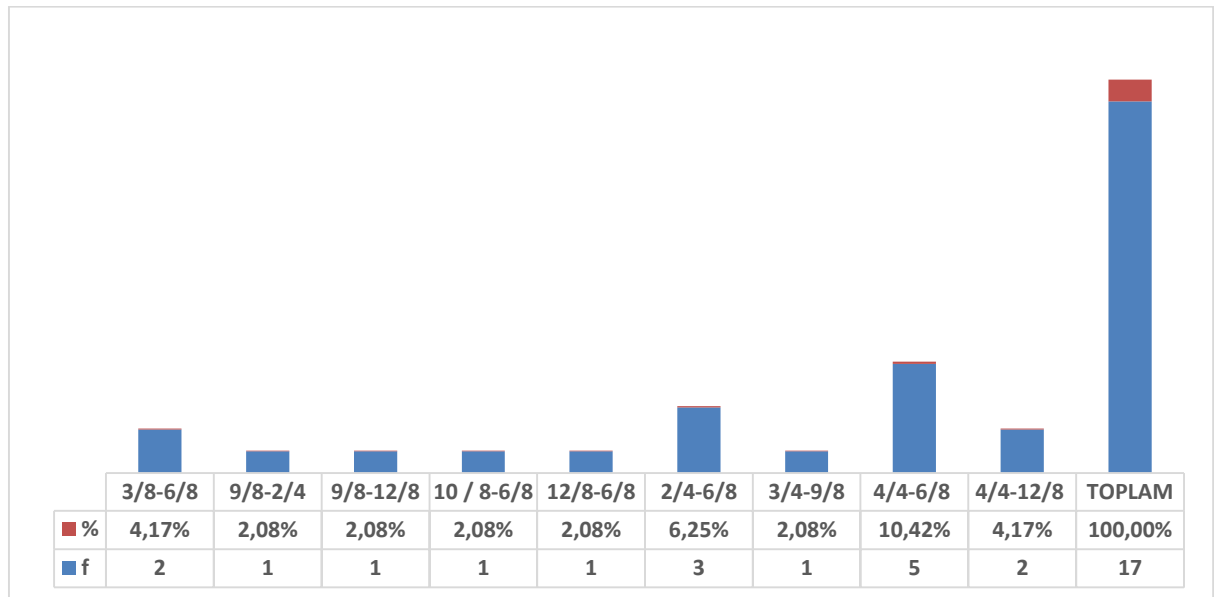
Tablo 8. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimleri

Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimleri	f	%
2/4	3	6.25
4/4	9	18.75
3/8	1	2.08
6/8	8	16.67
9/8	1	2.08
10/8	1	2.08
12/8	7	16.67
21/8	1	2.08
Ölçü birimleri değişen eserler	17	35.42
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ölçü birimlerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 8 incelendiğinde, toplam 48 eser içerisinde % 6.25 oranla 3 eserin 2/4'lük, % 18.75 oranla 9 eserin 4/4'lük, % 2.08 oranla 1 eserin 3/8'lik, % 16.67 oranla 8 eserin 6/8'lik, % 2.08 oranla 1 eserin 9/8'lik, % 2.08 oranla 1 eserin 10/8'lik, % 16.67 oranla 7 eserin 12/8'lik, % 2.08 oranla 1 eserin 21/8'lik, % 35.42 oranla 17 eserin ölçü birimleri değişen eserler olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde en fazla kullanılan ölçü biriminin % 18.75 oranla 4/4 (9 eser) ve % 16.67 oranla 6/8 (8 eser) olduğu, en az kullanılan ölçü biriminin ise % 2.08 oranla 3/8'lük (1 eser) ve yine % 2.08 oranla 21/8'lik (1 eser) olduğu tespit edilmiştir.

Sözsüz Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimleri değişen eserlere ilişkin bilgilere Şekil 8. ve Tablo 9'da yer verilmiştir.

Şekil 8. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimleri değişen eserler

Tablo 9. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserler

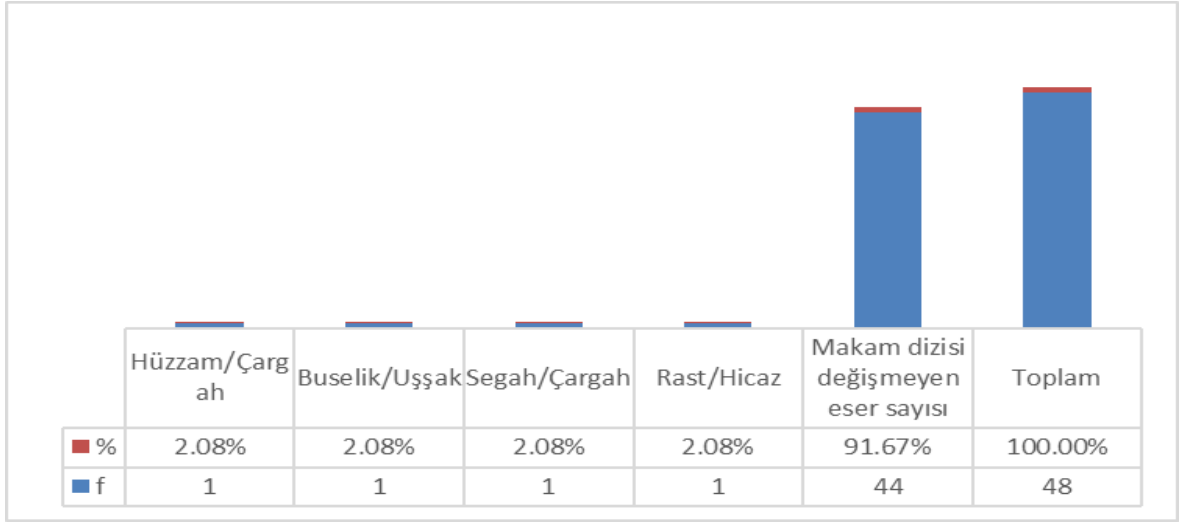
Eserde Başlayan Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi	f	%
2/4	6/8	3	6.25
3/4	9/8	1	2.08
4/4	6/8	5	10.42
4/4	12/8	2	4.17
3/8	6/8	2	4.17
9/8	2/4	1	2.08
9/8	12/8	1	2.08
10/8	6/8	1	2.08
12/8	6/8	1	2.08
Ölçü birimleri değişen eserler	-	17	35.42
Ölçü birimleri değişmeyen eserler	-	31	64.58
Toplam	-	48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde eser içerisinde değişen ölçü birimlerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 9 incelendiğinde, toplam 48 eserden 17'in içerisinde iki değişik ölçü biriminin kullanıldığı; üç eserde 2/4'lük başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 6.25 oran), bir eserde 3/4'lük başlayan ölçü biriminin 9/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 2.08 oran), beş eserde 4/4'lük başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 10.42 oran), iki eserde 4/4'lük başlayan ölçü biriminin 12/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 4.17 oran), iki eserde 3/8'lik başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 4.17 oran), bir eserde 9/8'lik başlayan ölçü biriminin 2/4'lük ölçü birimi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserde 9/8'lik başlayan ölçü biriminin 12/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserde 10/8'lik başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserde 12/8'lik başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 2.08 oran), otuz bir eserde ölçü birimini değişmediği (% 64.58 oran) görülmektedir. Eser içerisinde ölçü birimlerinin değişimine neden olarak halk danslarının iki bölümlü olarak oynanması olarak gösterilebilir. Ayrıca tabloda yer alan verilere bakıldığında, eserlerin bir kısmının basit vuruş (ikiye bölünen vuruş) olarak kabul edilen 2/4, 3/4' ve 4/4'lük olduğu, bir kısmının bileşik vuruş (üç bölünen vuruş) 3/8, 6/8 ve 12/8'lik, bir eserin ise karma vuruş (ikişerli ve üçerli vuruş) 10/8'lik olduğu görülmektedir.

Sözsüz Eserlerde Makam Dizileri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde makam dizileri değişen eserlere ilişkin bilgilere Şekil 9 ve Tablo 10'da yer verilmiştir.

Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Makam Dizileri Değişen Eserler

Şekil 9. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimleri değişen eserler.

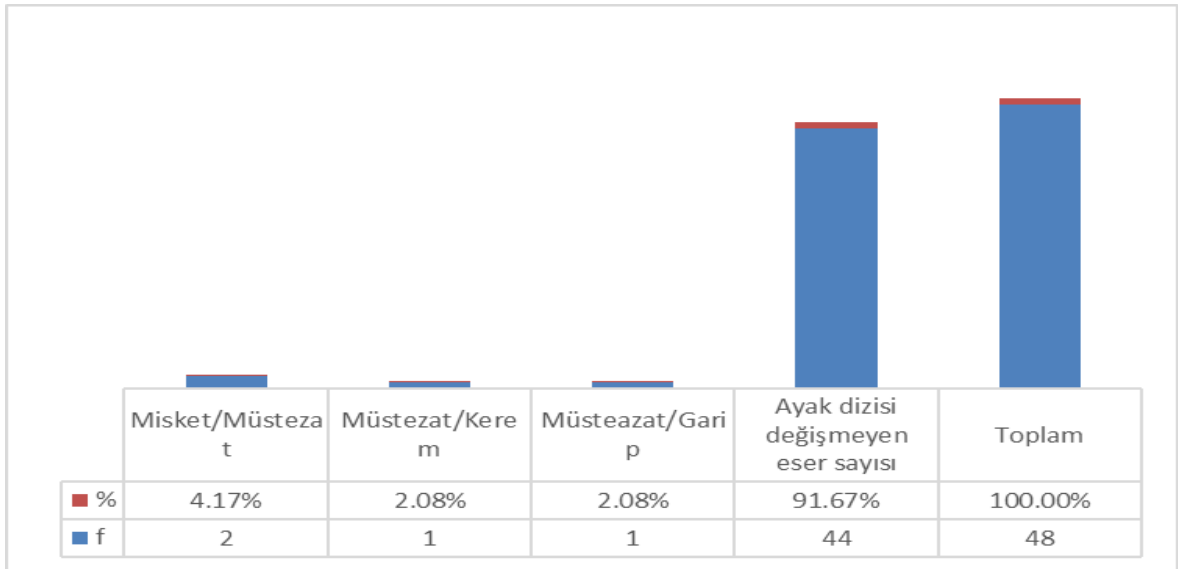
Tablo 10. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Makam Dizileri Değişen Eserler

Eserde Başlayan Makam Dizisi	Değişen Makam Dizisi	f	%
Hüzam	Çargâh	1	2.08
Buselik	Uşşak	1	2.08
Segâh	Çargâh	1	2.08
Rast	Hicaz	1	2.08
Makam dizleri değişen eser sayısı		4	8.32
Makam dizleri değişmeyen eser sayısı		44	91.68
Toplam sözsüz eser		48	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde eser içerisinde değişen makam dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 10 incelendiğinde, toplam 48 eserden 4'ünün içerisinde iki değişik makam dizisi kullanıldığı; bir eserin Hüzam makam dizisinde başlayıp, Çargâh makam dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserin Buselik makam dizisinde başlayıp, Uşşak makam dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserin Segâh makam dizisinde başlayıp, Çargâh makam dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserin Rast makam dizisinde başlayıp, Hicaz makam dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran) görülmektedir.

Sözsüz Eserlerde Ayak Dizileri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ayak dizileri değişen eserlere ilişkin bilgilere Şekil 10 ve Tablo 11'de yer verilmiştir.

Şekil 10. Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ayak dizileri değişen eserler.

Tablo 11. Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerde Ayak Dizileri Değişen Eserler

Eserde Başlayan Ayak Dizisi	Değişen Ayak Dizisi	f	%
Misket	Müstezat	2	4.17
Müstezat (Buselik)	Kerem	1	2.08
Müstezat	Garip	1	2.08
Ayak dizleri değişen eser sayısı		4	2.08
Ayak dizleri değişmeyen eser sayısı		44	91.67
Toplam sözsüz eser		48 eser	%100

Kars yöresine ait sözsüz eserlerde eser içerisinde değişen ayak dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 11 incelendiğinde, toplam 48 eserden 4'ünün içerisinde iki değişik ayak dizisi kullanıldığı; iki eserin Misket ayak dizisinde başlayıp, Müstezat ayak dizisi ile sona erdiği (% 4.17 oran), bir eserin Müstezat (Buselik) ayak dizisinde başlayıp, Kerem ayak dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran), bir eserin Müstezat ayak dizisinde başlayıp, Garip ayak dizisi ile sona erdiği (% 2.08 oran) görülmektedir. Makam dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı tablo 10'da yer alan bilgilere bakıldığında eserlerin dört farklı makam dizisinde (hüzzam, buselik, segâh, rast) başladığı, tablo 11'de ise eserlerin iki farklı ayak dizisinde (misket, müstezat) başlamış olduğu görülmektedir. Bu duruma sebep olarak, segâh ve hüzzam makam dizilerinin THM terminolojisinde misket ayak dizisi, rast ve buselik makam dizilerinin ise müstezat olarak isimlendirilmiş olmaları gösterilebilir. Dizilerin perde dizilişlerine ve koma değerlerine bakıldığında bu isimlendirmelerin yeterli olamayacağı söylenebilir. Örneğin müstezat ayak dizisi hem rast ve çargâh gibi (majör sayılabilecek) diziler hem de buselik (minör sayılabilecek) dizileri karşılayacak şekilde kullanılmaktadır.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bulgular ve yorumların bu kısmında, Kars yöresi Türk halk müziği eserlerinin müzik eğitiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik alan uzmanı akademisyenlerin yapmış oldukları değerlendirmeler yer almaktadır. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 12. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
1.Ağır Bar						1 (u3)	3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		
2.Ağır Bar II			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		
3.Altın Ömür			2 (u1, u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)	2 (u1, u3)	1 (u2)		3 (u1,u2,u3)		
4.Ani Papurisi		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
5.Arzuman									3 (u1,u2,u3)		2 (u2,u3)	1 (u1)
6.Askerani						2 (u1, u2)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
7.Ayşat									2 (u2,u3)		2 (u2,u3)	1 (u1)
8.Azerbaycan												3 (u1,u2,u3)
9.Azeri Oyun Havası											1 (u3)	3 (u1,u2)
10.Bar Havası												3 (u1,u2,u3)
11.Baş Açılan											2 (u1, u2)	1 (u3)
12.Bu Bahçede		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)								
13.Ceylan					1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
14.Cindavur						2 (u1, u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
15.Çele						2 (u1, u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
16.Demirem									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
17.Düz Yallı I									2 (u1, u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
18.Düz Yallı II									1 (u3)			2 (u1, u2)
19.Enzeli I									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
20.Enzeli II								2 (u1, u3)	1 (u2)			
21.Enzeli III								1 (u3)	2 (u1, u2)			
22.Enzeli IV									3 (u1,u2,u3)		1 (u1)	

Tablo 12. (devamı)

Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
23.Hüner Gösteri H.						3 (u1,u2,u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)				
24.İğdir Barı								3 (u1,u2,u3)				
25.Karabağ		3 (u1,u2,u3)			2 (u1, u2)	1 (u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)				
26.Kars Oyun Havası I								2 (u2, u3)	1 (u1)		1 (u1)	
27.Kars Oyun Havası II								1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1,u2,u3)	
28.Kars Oyun Havası III								2 (u2, u3)	1 (u1)			
29.Kars Oyun Havası IV									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)
30.Kars Oyun Havası V		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
31.Kırmızı Gül						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
32.Kor Oyunu									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
33.Kötan Barı									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
34.Nadire Oyun Havası						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
35.Odalar						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
36.On Dört		3 (u1,u2,u3)			2 (u1, u2)	1 (u3)						
37.Papuri						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
38.Sarı Seyran Barı I		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
39.Sarı Seyran Barı II						3 (u1,u2,u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)				
40.Şeker Oğlan								1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	
41.Tamara I		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
42.Tamara II						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
43.Terekeme									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
44.Tersine						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
45.Türkistan Oyun Havası I		3 (u1,u2,u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)						
46.Türkistan Oyun Havası II		3 (u1,u2,u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)						
47.Türkistan Oyun Havası III						3 (u1,u2,u3)	3 (u1,u2,u3)					
48.Üç Ayak								2 (u1, u2)	1 (u1)			
Kars Yöresine Ait Sözsüz Eser Toplam Sayısı											48	Eser

Tablo 12 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin çalgı eğitiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların eserleri

ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans çalgı eğitimindeki seslendirme düzeylerine göre değerlendirdikleri, çalgı eğitiminde ortaokul düzeyi yararlanma açısından; eserlerin tümünün basit düzeyde kullanılabilirliğe uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 6), 9 eserin ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 26) Genel lise düzeyi açısından 1 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 3), 11 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 24), 19 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 42) Güzel sanatlar lisesi düzeyi açısından; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 29), 20 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 42), 20 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 45), Lisans düzeyi açısından 6 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 16), 17 eserin düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 36), 12 eserin ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 19) olduğuna ilişkin görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 13. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Ortaokul Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Ortaokul		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar II			3 (u1,u2,u3)
2. Altın Ömür			2 (u1, u3)
3. Ani Papurisi		3 (u1,u2,u3)	
4. Bu Bahçede		3 (u1,u2,u3)	
5. Karabağ			3 (u1,u2,u3)
6. Kars Oyun Havası V			3 (u1,u2,u3)
7. On Dört			3 (u1,u2,u3)
8. Sarı Seyran Barı I			3 (u1,u2,u3)
9. Tamara I			3 (u1,u2,u3)
10. Türkistan Oyun Havası I			3 (u1,u2,u3)
11. Türkistan Oyun Havası II			3 (u1,u2,u3)
Ortaokul Düzeyi Çalgı Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			11

Tablo 13 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, çalgı eğitimi ortaokul düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Ortaokul düzeyi çalgı eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Ortaokul düzeyi çalgı eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ani Papurisi ve Bu Bahçede*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Ortaokul düzeyi çalgı eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Ağır Bar II, Altın Ömür, Karabağ, Kars Oyun Havası V, On Dört, Sarı Seyran Barı I, Tamara I, Türkistan Oyun Havası I, Türkistan Oyun Havası II*” (9 eser, uzman değerlendirme sayısı 26, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından çalgı eğitiminde ortaokul düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan

eserlerin; orta düzeyde 2 eser ve ileri düzeyde 9 eser olduğu, önerilen 11 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 14. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Genel Lise Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Genel Lise		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar			1 (u3)
2. Ağır Bar II		3 (u1,u2,u3)	
3. Altın Ömür		2 (u1, u3)	1 (u2)
4. Ani Papurisi		3 (u1,u2,u3)	
5. Askerani			2 (u1, u2)
6. Bu Bahçede	3 (u1,u2,u3)		
7. Ceylan		1 (u2)	2 (u1, u3)
8. Cindavur			2 (u1, u3)
9. Çele			2 (u1, u3)
10. Hüner Gösteri Havası			3 (u1,u2,u3)
11. Karabağ		2 (u1, u2)	1 (u3)
12. Kars Oyun Havası V		3 (u1,u2,u3)	
13. Kırmızı Gül			3 (u1,u2,u3)
14. Nadire Oyun Havası			3 (u1,u2,u3)
15. Odalar			3 (u1,u2,u3)
16. On Dört		2 (u1, u2)	1 (u3)
17. Papuri			3 (u1,u2,u3)
18. Sarı Seyran Barı I		3 (u1,u2,u3)	
19. Sarı Seyran Barı II			3 (u1,u2,u3)
20. Tamara I		3 (u1,u2,u3)	
21. Tamara II			3 (u1,u2,u3)
22. Tersine			3 (u1,u2,u3)
23. Türkistan Oyun Havası I		1 (u1)	2 (u2, u3)
24. Türkistan Oyun Havası II		1 (u1)	2 (u2, u3)
25. Türkistan Oyun Havası III			3 (u1,u2,u3)
Genel Lise Düzeyi Çalgı Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			25 Eser

Tablo 14 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, çalgı eğitimi genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserin; “*Bu Bahçede*” eseri olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar II, Ani Papurisi, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I ve Tamara I*” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Altın Ömür, Ceylan, Karabağ, On Dört, Türkistan Oyun Havası I ve Türkistan Oyun Havası II*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Ağır Bar, Askerani, Cindavur, Çele, Hüner Gösteri Havası, Kırmızı Gül, Nadire Oyun Havası, Odalar, Papuri, Sarı Seyran Barı II, Tamara II, Tersine ve Türkistan Oyun Havası III*” (13 eser, uzman değerlendirme sayısı 34, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından çalgı eğitimi genel lise düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde bulunan eserlerin; basit düzeyde 1 eser, orta düzeyde 5 eser ve ileri düzeyde 13 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 6 eserin hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalgı eğitiminde genel lise düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 25 eserden, 19 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 6 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 15. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Basit	Güzel Sanatlar Lisesi	
		Orta	İleri
1. Ağır Bar	3 (u1,u2,u3)		
2. Ağır Bar II	3 (u1,u2,u3)		
3. Altın Ömür	2 (u1, u3)	1 (u2)	
4. Ani Papurisi	3 (u1,u2,u3)		
5. Arzuman			3 (u1,u2,u3)
6. Askerani		3 (u1,u2,u3)	
7. Ayşat			2 (u2,u3)
8. Ceylan		3 (u1,u2,u3)	
9. Cindavur			3 (u1,u2,u3)
10. Çele			3 (u1,u2,u3)
11. Demirem			3 (u1,u2,u3)
12. Düz Yallı I			2 (u1, u3)
13. Düz Yallı II			1(u3)
14. Enzeli I			3 (u1,u2,u3)
15. Enzeli II		2 (u1, u3)	1 (u2)
16. Enzeli III		1(u3)	2 (u1, u2)
17. Enzeli IV			3 (u1,u2,u3)
18. Hüner Gösteri Havası	2 (u1, u2)	1 (u3)	
19. Iğdır Barı		3 (u1,u2,u3)	
20. Karabağ	2 (u1, u2)	1 (u3)	
21. Kars Oyun Havası I		2 (u2, u3)	1 (u1)
22. Kars Oyun Havası II		1 (u2)	2 (u1, u3)
23. Kars Oyun Havası III		2 (u2, u3)	1 (u1)
24. Kars Oyun Havası IV			3 (u1,u2,u3)
25. Kars Oyun Havası V	3 (u1,u2,u3)		
26. Kırmızı Gül		3 (u1,u2,u3)	
27. Kor Oyunu			3 (u1,u2,u3)
28. Kötan Barı			3 (u1,u2,u3)
29. Nadire Oyun Havası		3 (u1,u2,u3)	
30. Odalar		3 (u1,u2,u3)	
31. Papuri		3 (u1,u2,u3)	

Tablo 15. (devamı)

32.	Sarı Seyran Barı I	3 (u1,u2,u3)		
33.	Sarı Seyran Barı II	2 (u1, u2)	1 (u3)	
34.	Şeker Oğlan		1 (u1)	2 (u2, u3)
35.	Tamara I	3 (u1,u2,u3)		
36.	Tamara II		3 (u1,u2,u3)	
37.	Terekeme			3 (u1,u2,u3)
38.	Tersine		3 (u1,u2,u3)	
39.	Türkistan Oyun Havası III	3 (u1,u2,u3)		
40.	Üç Ayak		2 (u1, u2)	1 (u1)
Güzel sanatlar lisesi Düzeyi Çalgı Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı				40 Eser

Tablo 15 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, çalgı öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ağır Bar, Ağır Bar II, Ani Papurisi, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I, Tamara I ve Türkistan Oyun Havası III*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 21, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Altın Ömür, Hüner Gösteri Havası, Karabağ ve Sarı Seyran Barı II*” eserlerinin olduğu (4 eser, uzman değerlendirme sayısı 12, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Askerani, Ceylan, Iğdır Barı, Kırmızı Gül, Nadire Oyun Havası, Odalar, Papuri, Tamara II ve Tersine*” eserlerinin olduğu (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Enzeli II, Enzeli III, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II, Kars Oyun Havası III, Şeker Oğlan ve Üç Ayak*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 21, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzeyde eserlerin; “*Arzuman, Cindavur, Çele, Demirem, Düz Yallı I, Düz Yallı II, Enzeli I, Enzeli IV, Kars Oyun Havası IV, Kor Oyunu, Kötan Barı ve Terekeme*” eserlerinin olduğu (12 eser, uzman değerlendirme sayısı 35, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından çalgı öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılması ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 7 eser, orta düzeyde 10 eser ve ileri düzeyde 12 eser, görüş birliği

içerisinde olunamayan eserlerin ise: 4 eser hem basit hem de orta düzeyde; 7 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalgı öğretiminde lisans düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 40 eserden, 29 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu, 11 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Tablo 16. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Lisans Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar	3 (u1,u2,u3)		
2. Ağır Bar II	3 (u1,u2,u3)		
3. Altın Ömür	3 (u1,u2,u3)		
4. Arzuman		2 (u2,u3)	1 (u1)
5. Askerani	3 (u1,u2,u3)		
6. Ayşat		2 (u2,u3)	1 (u1)
7. Azerbaycan			3 (u1,u2,u3)
8. Azeri Oyun Havası			3 (u1,u2,u3)
9. Bar Havası			3 (u1,u2,u3)
10. Baş Açılan		2 (u1, u2)	1 (u3)
11. Ceylan	3 (u1,u2,u3)		
12. Cindavur		3 (u1,u2,u3)	
13. Çele		3 (u1,u2,u3)	
14. Demirem		2 (u1, u3)	1 (u2)
15. Düz Yallı I		2 (u1, u3)	1 (u2)
16. Düz Yallı II			2 (u1, u2)
17. Enzeli I		3 (u1,u2,u3)	
18. Enzeli IV		1 (u1)	
19. Kars Oyun Havası I		1 (u1)	
20. Kars Oyun Havası II		3 (u1,u2,u3)	
21. Kars Oyun Havası IV		2 (u1, u2)	1 (u3)
22. Kor Oyunu		2 (u1, u3)	1 (u2)
23. Kötan Barı		2 (u1, u3)	1 (u2)
24. Şeker Oğlan	1 (u1)	2 (u2, u3)	
25. Terekeme		3 (u1,u2,u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Çalgı Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			25 Eser

Tablo 16 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, çalgı öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ağır Bar, Ağır Bar II, Altın Ömür, Askerani ve Ceylan*” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Şeker Oğlan*” eserinin olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Cindavur, Çele, Enzeli I, Enzeli IV, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II ve Terekeme*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 17, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Arzuman, Ayşat, Baş Açılan, Demirem, Düz Yallı I, Kars Oyun Havası IV, Kor Oyunu ve Kötan Barı*” eserlerinin olduğu (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “Azerbaycan, Azeri Oyun Havası, Baş Açılan ve Düz Yallı” (4 eser, uzman değerlendirme sayısı 11, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından çalgı öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 5 eser, orta düzeyde 7 eser ve ileri düzeyde 4 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 1 eser hem basit hem de orta düzeyde; 8 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalgı öğretiminde lisans düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 25 eserden, 16 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu, 9 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Sözsüz eserlerin Türk Müziği makamlarının öğretimi açısından müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar

Tablo 17. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

	Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
		Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
1	Ağır Bar						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
2	Ağır Bar II			3(u1- u2-u3)		3(u1- u2-u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)		3(u1- u2-u3)		
3	Altın Ömür			2 (u1, u3)		2 (u1, u3)	1(u1)	2 (u1, u3)	1 (u2)		3(u1- u2-u3)		
4	Ani Papurisi	1(u1)	2(u1- u3)		2(u1- u2)	1(u3)		3(u1- u2-u3)			3(u1- u2-u3)		
5	Arzuman								3(u1-u2- u3)		2 (u1, u2)	1(u3)	
6	Askerani						1(u3)		3(u1-u2- u3)		3(u1- u2-u3)		
7	Ayşat					1(u1)	1(u3)		3(u1-u2- u3)		3(u1- u2-u3)		
8	Azerbaycan									3(u1- u2- u3)		3(u1- u2-u3)	
9	Azeri Oyun Havası												3(u1- u2-u3)
10	Bar Havası									2 (u1, u2)		1(u2)	2(u1- u3)
11	Baş Açılan									3(u1- u2- u3)		3(u1- u2-u3)	
12	Bu Bahçede		3(u1- u2-u3)		3(u1- u2-u3)								
13	Ceylan									3(u1- u2- u3)	1(u2)	2(u1- u3)	
14	Cindavur					1(u2)	2 (u1, u3)			3(u1- u2- u3)	3(u1- u2-u3)		
15	Çele					2(u1- u3)	1(u2)						
16	Demirem									3(u1- u2- u3)		2(u1- u2)	1(u2)
17	Düz Yallı I						2(u1- u2)		2(u1-u2)	1(u3)	2(u1- u2)	1(u3)	
18	Düz Yallı II									1(u3)		1(u3)	(u1-u2)
19	Enzeli I									3(u1- u2- u3)		3(u1- u2-u3)	

Tablo 17. (devamı)

	Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
		Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
20	Enzeli II								3(u1-u2-u3)				
21	Enzeli III									2(u1-u2)		1(U3)	
22	Enzeli IV									3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	
23	Hüner Gösteri H.						3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)			
24	İğdır Barı								3(u1-u2-u3)				
25	Kanberhan			3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)		2(u1-u2)	1(u3)			
26	Karabağ			3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)	2(u1-u2)	1(u3)				
27	Kars Oyun Havası I								2(u2-u3)	1(u1)			
28	Kars Oyun Havası II								1(u2)	2(u2-u3)			
29	Kars Oyun Havası III								2(u2-u3)	1(u1-)			
30	Kars Oyun Havası IV									3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)
31	Kars Oyun Havası V			3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)					
32	Kırmızı Gül						3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)				
33	Kor Oyunu									3(u1-u2-u3)		2(u1-u3)	1(u2)
34	Kötan Barı									3(u1-u2-u3)		2(u1-u3)	1(u2)
35	Nadire Oyun Havası									3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)	
36	Odalar						3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)				
37	On Dört			3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)						
38	Papuri						3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)				
39	Sarı Seyran Barı I			3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)					
40	Sarı Seyran Barı II						3(u1-u2-u3)		2(u1-u2)	1(u3)			
41	Şeker Oğlan								1(u1)	2(u2-u3)	1(u1)	2(u2-u3)	
42	Tamara I			3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)					
43	Tamara II						3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)				
44	Terekeme									3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)	
45	Tersine						3(u1-u2-u3)		3(u1-u2-u3)				
46	Türkistan Oyun Havası I			3(u1-u2-u3)		1(u1)	2(u2-u3)						
47	Türkistan Oyun Havası II			3(u1-u2-u3)					1(u1)	2(u2-u3)			
48	Türkistan Oyun Havası III						3(u1-u2-u3)	3(u1-u2-u3)					
49	Üç Ayak								2(u1-u2)	1(u3)			
Kars Yöresine Ait Sözsüz Eser Toplam Sayısı												49	

Tablo 17 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin Türk müziği makamlarının öğretiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların

eserleri ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitiminde kullanılabilirlik düzeylerine göre değerlendirdikleri, Türk müziği makamlarının öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; 1 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 1), 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 5), 10 eserin ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 29), Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından; 2 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 5), 13 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 26), 19 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 38), Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından 9 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 23), 25 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 52), 24 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 26), Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 26), 18 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 35), 7 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 11) görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Ortaokul Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Ortaokul		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar II			3(u1-u2-u3)
2. Altın Ömür			3(u1-u2-u3)
3. Ani Papurisi	1(u1)	2(u1-u3)	
4. Bu Bahçede		3(u1-u2-u3)	
5. Kanberhan			3(u1-u2-u3)
6. Karabağ			3(u1-u2-u3)
7. Kars Oyun Havası V			3(u1-u2-u3)
8. On Dört			3(u1-u2-u3)
9. Sarı Seyran Barı I			3(u1-u2-u3)
10. Tamara I			3(u1-u2-u3)
11. Türkistan Oyun Havası I			3(u1-u2-u3)
12. Türkistan Oyun Havası II			3(u1-u2-u3)
Ortaokul Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			12 eser

Tablo 18 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde ortaokul düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ani Papurisi*” eserinin olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Bu Bahçede*” eserinin olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Ağır Bar II, Altın Ömür, Kanberhan, Karabağ, Kars Oyun Havası V, On Dört, Sarı Seyran Barı I, Tamara I, Türkistan Oyun Havası I, Türkistan Oyun Havası II*” (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 27, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; orta düzeyde 1 eser ve ileri düzeyde 10 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 1 eser hem basit hem de orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği makamlarının öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 12 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olunmadığı görülmektedir.

Tablo 19. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Genel Lise		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar			1 (u3)
2. Ağır Bar II		3(u1-u2-u3)	
3. Altın Ömür		2 (u1, u3)	1(u1)
4. Ani Papurisi	2(u1-u2)	1(u3)	
5. Askerani			1(u3)
6. Ayşat		1(u1)	1(u3)
7. Bu Bahçede	3(u1-u2-u3)		
8. Cindavur		1(u2)	2 (u1, u3)
9. Çele		2(u1-u3)	1(u2)
10. Düz Yalılı I			2(u1-u2)
11. Hüner Gösteri Havası			3(u1-u2-u3)
12. Kanberhan		2(u1-u2)	1(u3)
13. Karabağ		2(u1-u2)	1(u3)
14. Kars Oyun Havası V		3(u1-u2-u3)	
15. Kırmızı Gül			3(u1-u2-u3)
16. Odalar			3(u1-u2-u3)
17. On Dört		2(u1-u2)	1(u3)
18. Papuri			3(u1-u2-u3)
19. Sarı Seyran Barı I		3(u1-u2-u3)	
20. Sarı Seyran Barı II			3(u1-u2-u3)
21. Tamara I		3(u1-u2-u3)	
22. Tamara II			3(u1-u2-u3)
23. Tersine			3(u1-u2-u3)
24. Türkistan Oyun Havası I		1(u1)	2(u2-u3)
25. Türkistan Oyun Havası III			3(u1-u2-u3)
Genel Lise Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			25 Eser

Tablo 19 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserin; “*Bu Bahçede*” eseri olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ani Papurisi*” eserinin olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar II, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I ve Tamara P*” eserlerinin olduğu (4 eser, uzman değerlendirme sayısı 12, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Altın Ömür, Ayşat, Cindavur, Çele, Kanberhan, Karabağ, On Dört ve Türkistan Oyun Havası P*” eserlerinin olduğu (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Ağır Bar, Askerani, Düz Yallı I, Hüner Gösteri Havası, Kırmızı Gül, Odalar, Papuri, Sarı Seyran Barı II, Tamara II, Tersine ve Türkistan Oyun Havası III*” (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 33, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde genel lise düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 1 eser, orta düzeyde 4 eser ve ileri düzeyde 11 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 1 eser hem basit hem de orta düzeyde, 8 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği makamlarının öğretiminde genel lise düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 25 eserden, 16 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 9 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 20. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Güzel Sanatlar Lisesi			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar		3 (u1,u2,u3)	
2. Ağır Bar II	2 (u2, u3)	1 (u1)	
3. Altın Ömür	2 (u1, u3)	1 (u2)	
4. Ani Papurisi	3(u1-u2-u3)		
5. Arzuman		3(u1-u2-u3)	
6. Askerani		3(u1-u2-u3)	
7. Ayşat		3(u1-u2-u3)	
8. Azerbaycan			3(u1-u2-u3)
9. Bar Havası			2 (u1, u2)
10. Baş Açılan			3(u1-u2-u3)
11. Ceylan			3(u1-u2-u3)
12. Cindavur			3(u1-u2-u3)
13. Demirem			3(u1-u2-u3)
14. Düz Yallı I		2(u1-u2)	1(u3)
15. Düz Yallı II			1(u3)
16. Enzeli I			3(u1-u2-u3)
17. Enzeli II		3(u1-u2-u3)	
18. Enzeli III			2(u1-u2)
19. Enzeli IV			3(u1-u2-u3)
20. Hüner Gösteri Havası		2(u1-u2)	1(u3)
21. İğdır Barı		3(u1-u2-u3)	
22. Kanberhan		2(u1-u2)	1(u3)
23. Karabağ	2(u1-u2)	1(u3)	
24. Kars Oyun Havası I		2(u2- u3)	1(u1)
25. Kars Oyun Havası II		1(u2)	2 (u2- u3)
26. Kars Oyun Havası III		2(u2-u3)	1(u1-)
27. Kars Oyun Havası IV			3(u1-u2-u3)
28. Kars Oyun Havası V	3(u1-u2-u3)		
29. Kırmızı Gül		3(u1-u2-u3)	
30. Kor Oyunu			3(u1-u2-u3)
31. Kötan Barı			3(u1-u2-u3)
32. Nadire Oyun Havası			3(u1-u2-u3)
33. Odalar		3(u1-u2-u3)	
34. Papuri		3(u1-u2-u3)	
35. Sarı Seyran Barı I	3(u1-u2-u3)		
36. Sarı Seyran Barı II	2(u1-u2)	1(u3)	
37. Şeker Oğlan		1(u1)	2(u2-u3)
38. Tamara I	3(u1-u2-u3)		
39. Tamara II		3(u1-u2-u3)	
40. Terekeme			3(u1-u2-u3)
41. Tersine		3(u1-u2-u3)	
42. Türkistan Oyun Havası II		1(u1)	2(u2-u3)
43. Türkistan Oyun Havası III	3(u1-u2-u3)		
44. Üç Ayak		2(u1-u2)	1(u3)
Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			44 Eser

Tablo 20 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “Ani Papurisi, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I, Tamara I ve Türkistan Oyun Havası III” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “Ağır Bar II, Altın Ömür, Karabağ ve Sarı Seyran Barı II”

eserlerinin olduğu (4 eser, uzman değerlendirme sayısı 12, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar, Arzuman, Askerani, Ayşat, Enzeli II, Iğdır Barı, Kırmızı Gül, Odalar, Papuri, Tamara II ve Tersine*” eserlerinin olduğu (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 33, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Düz Yallı I, Hüner Gösteri Havası, Kanberhan, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II, Kars Oyun Havası III, Şeker Oğlan, Türkistan Oyun Havası II ve Üç Ayak*” eserlerinin olduğu (9 eser, uzman değerlendirme sayısı 27, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Azerbaycan, Bar Havası, Baş Açılan, Ceylan, Cindavur, Demirem, Düz Yallı II, Enzeli I, Enzeli III, Enzeli IV, Kars Oyun Havası IV, Kor Oyunu, Kötan Barı, Nadire Oyun Havası ve Terekeme*” (15 eser, uzman değerlendirme sayısı 45, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görölmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; 5 eser basit düzeyde, 11 eser orta düzeyde ve 15 eserin ileri düzeyde, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 4 eser hem basit hem de orta düzeyde, 9 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin toplamda önerilen 44 eserden, 31 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 13 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görölmektedir.

Tablo 21. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
2. Ağır Bar II	3(u1-u2-u3)		
3. Altın Ömür	3(u1-u2-u3)		
4. Ani Papurisi	3(u1-u2-u3)		
5. Arzuman	2 (u1, u2)	1(u3)	
6. Askerani	3(u1-u2-u3)		
7. Ayşat	3(u1-u2-u3)		
8. Azerbaycan		3(u1-u2-u3)	
9. Azeri Oyun Havası			3(u1-u2-u3)
10. Bar Havası		1(u2)	2(u1-u3)
11. Baş Açılan		3(u1-u2-u3)	
12. Ceylan	1(u2)	2(u1-u3)	
13. Cindavur	3(u1-u2-u3)		
14. Demirem		2(u1-u2)	1(u2)
15. Düz Yallı I	2(u1-u2)	1(u3)	
16. Düz Yallı II		1(u3)	2(u1-u2)
17. Enzeli I		3(u1-u2-u3)	
18. Enzeli III		1(u3)	
19. Enzeli IV		2(u1-u2)	
20. Kars Oyun Havası IV		2(u1-u2)	1(u3)
21. Kor Oyunu		2(u1-u3)	1(u2)
22. Kötan Barı		2(u1-u3)	1(u2)
23. Nadire Oyun Havası		3(u1-u2-u3)	
24. Şeker Oğlan	1(u1)	2(u2-u3)	
25. Terekeme		3(u1-u2-u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			25 Eser

Tablo 21 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ağır Bar II, Altın Ömür, Ani Papurisi, Askerani, Ayşat ve Cindavur*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ağır Bar, Arzuman, Ceylan, Düz Yallı I ve Şeker Oğlan*” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Azerbaycan, Baş Açılan, Enzeli I, Enzeli III, Enzeli IV, Nadire Oyun Havası ve Terekeme*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 21, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Bar Havası, Demirem, Düz Yallı II, Kars Oyun Havası IV, Kor Oyunu ve Kötan Barı*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Azeri Oyun Havası*” (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 6 eser, orta düzeyde 7 eser ve ileri düzeyde 1 eser olduğu, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 5 eser hem basit hem de orta düzeyde, 6 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 25 eserden, 14 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 11 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Sözsüz eserlerin Türk müziği usullerinin öğretimi açısından müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar

Tablo 22. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Ağır Bar						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
Ağır Bar II		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		
Altın Ömür						3 (u1,u2,u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)		3 (u1,u2,u3)		
Ani Papurisi						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Arzuman									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Askerani						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Ayşat									1 (u2)		1 (u2)	2 (u1, u3)
Azerbaycan												3 (u1,u2,u3)
Azeri Oyun Havası												3 (u1,u2,u3)
Bar Havası									2 (u1, u2)		2 (u1, u2)	1 (u3)
Baş Açılan												3 (u1,u2,u3)
Bu Bahçede		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)							

Tablo 22. (devam)

Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Ceylan					2 (u2, u3)	1 (u1)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Cindavur						1 (u2)			2 (u1,u2)		1 (u2)	2 (u1, u3)
Çele					3 (u1,u2,u3)		2 (u1,u2)	1 (u3)		1 (u3)		
Demirem									3 (u1,u2,u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)
Düz Yallı I									2 (u2,u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)
Düz Yallı II									2 (u1,u2)		2 (u1, u2)	1 (u3)
Enzeli I									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Enzeli II								3 (u1,u2,u3)				
Enzeli III								1 (u3)	2 (u1,u2)			
Enzeli IV									3 (u1,u2,u3)			
Hüner Gösteri H.						3 (u1,u2,u3)	2 (u1,u2)	1 (u3)				
İğdır Barı								3 (u1,u2,u3)				
Kamberhan		3 (u1,u2,u3)			2 (u1, u2)	1 (u3)	2 (u1,u2)	1 (u3)				
Karabağ		3 (u1,u2,u3)			2 (u1, u2)	1 (u3)	2 (u1,u2)	1 (u3)				
Kars Oyun Havası I								2 (u2, u3)	1 (u1)		1 (u1)	
Kars Oyun Havası II								1 (u2)	2 (u1,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Kars Oyun Havası III								2 (u2, u3)	1 (u1)			
Kars Oyun Havası IV									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)
Kars Oyun Havası V		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Kırmızı Gül						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
Kor Oyunu									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
Kötan Barı									3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u3)	1 (u2)
Nadire Oyun Havası Odalar									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	

Tablo 22. (devam)

Ezgi Adı	Ortaokul			Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
On Dört			3 (u1,u2,u3)		2 (u1,u2)	1 (u3)						
Papuri						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
Sarı Seyran Barı I			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Sarı Seyran Barı II						3 (u1,u2,u3)	2 (u1,u2)	1 (u3)				
Şeker Oğlan								1 (u1)	2 (u2,u3)	2 (u1,u2)	1 (u3)	
Tamara I			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Tamara II						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
Terekeme									3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Tersine						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)				
Türkistan Oyun Havası I			3 (u1,u2,u3)		1 (u1)	2 (u2,u3)						
Türkistan Oyun Havası II			3 (u1,u2,u3)		1 (u1)	2 (u2,u3)						
Türkistan Oyun Havası III						3 (u1,u2,u3)	3 (u1,u2,u3)					
Üç Ayak								2 (u1,u2)	1 (u3)			
Sözsüz Eser Toplam sayısı											49	

Tablo 22 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin Türk müziği usullerinin öğretiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların eserleri ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitimindeki düzeylerine göre değerlendirdikleri, Türk müziği usullerinin öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; eserlerin tümünün basit düzeyde kullanılabilirliğe uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 6), 8 eserin ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 24), Genel lise düzeyinde yararlanma açısından; 1 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 3), 11 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 25), 18 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 36) düzeyde, Güzel sanatlar lisesi düzeyinde yararlanma açısından; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 26), 22 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 46), 21 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 48) düzeyde, Lisans düzeyinde yararlanma açısından; 8 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 20), 18 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 37), 12 eserin ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 20) olduğuna ilişkin görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 23. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Ortaokul Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

		Ortaokul		
Ezgi Adı		Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar II			3 (u1,u2,u3)	
2. Bu Bahçede			3 (u1,u2,u3)	
3. Kamberhan				3 (u1,u2,u3)
4. Karabağ				3 (u1,u2,u3)
5. Kars Oyun Havası V				3 (u1,u2,u3)
6. On Dört				3 (u1,u2,u3)
7. Sarı Seyran Barı I				3 (u1,u2,u3)
8. Tamara I				3 (u1,u2,u3)
9. Türkistan Oyun Havası I				3 (u1,u2,u3)
10. Türkistan Oyun Havası II				3(u1,u2,u3)
Ortaokul Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı				10 Eser

Tablo 23 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde ortaokul düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar ve Bu Bahçede*” eserinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Ortaokul düzeyinde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Kamberhan, Karabağ, Kars Oyun Havası V, On Dört, Sarı Seyran Barı I, Tamara I, Türkistan Oyun Havası I ve Türkistan Oyun Havası II*” (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; orta düzeyde 2 eser ve ileri düzeyde 8 eser olduğu belirlenmiştir. Türk müziği usullerinin öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 10 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olunmadığı görülmektedir.

Tablo 24. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Genel Lise		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar			1 (u3)
2. Ağır Bar II		3 (u1,u2,u3)	
3. Altın Ömür			3 (u1,u2,u3)
4. Ani Papurisi			1 (u3)
5. Askerani			1 (u3)
6. Bu Bahçede	3 (u1,u2,u3)		
7. Ceylan		2 (u2, u3)	1 (u1)
8. Cindavur			1 (u2)
9. Çele		3 (u1,u2,u3)	
10. Hüner Gösteri Havası			3 (u1,u2,u3)
11. Kamberhan		2 (u1, u2)	1 (u3)
12. Karabağ		2 (u1, u2)	1 (u3)
13. Kars Oyun Havası V		3 (u1,u2,u3)	
14. Kırmızı Gül			3 (u1,u2,u3)
15. On Dört		2 (u1,u2)	1 (u3)
16. Papuri			3 (u1,u2,u3)
17. Sarı Seyran Barı I		3 (u1,u2,u3)	
18. Tamara I		3 (u1,u2,u3)	
19. Tamara II			3 (u1,u2,u3)
20. Tersine			3 (u1,u2,u3)
21. Türkistan Oyun Havası I		1 (u1)	2 (u2,u3)
22. Türkistan Oyun Havası II		1 (u1)	2 (u2,u3)
23. Türkistan Oyun Havası III			3 (u1,u2,u3)
Genel Lise Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			23 Eser

Tablo 24 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserin; “*Bu Bahçede*” eseri olduğu (1 eser, uzman değerlendirme sayısı 3, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar II, Çele, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I ve Tamara I*” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ceylan, Kanberhan, Karabağ, On Dört, Türkistan Oyun Havası I ve Türkistan Oyun Havası II*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 10, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Ağır Bar, Altın Ömür, Ani Papurisi, Askerani, Cindavur, Hüner Gösteri Havası, Kırmızı Gül, Papuri, Tamara II, Tersine ve Türkistan Oyun Havası III*” (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 25, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin öğretiminde genel lise düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 1 eser, orta düzeyde 5 eser ve ileri düzeyde 11 eser olduğu, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 6 eserin hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği usullerinin öğretiminde genel lise düzeyinde yararlanılmasına ilişkin toplamda önerilen 23 eserden, 17 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 6 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 25. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Güzel Sanatlar Lisesi		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar		3 (u1,u2,u3)	
2. Ağır Bar II	3 (u1,u2,u3)		
3. Altın Ömür	1 (u1)	2 (u2, u3)	
4. Ani Papurisi		3 (u1,u2,u3)	
5. Arzuman			3 (u1,u2,u3)
6. Askerani		3 (u1,u2,u3)	
7. Ayşat			1 (u2)
8. Bar Havası			2 (u1, u2)
9. Ceylan		3 (u1,u2,u3)	
10. Cindavur			2(u1, u2)
11. Çele	2 (u1, u2)	1(u3)	
12. Demirem			3 (u1,u2,u3)
13. Düz Yallı I			2 (u2, u3)
14. Düz Yallı II			2 (u1, u2)
15. Enzeli I			3 (u1,u2,u3)
16. Enzeli II		3 (u1,u2,u3)	
17. Enzeli III		1 (u3)	2(u1, u2)
18. Enzeli IV			3 (u1,u2,u3)
19. Hüner Gösteri Havası	2 (u1, u2)	1 (u3)	
20. İğdır Barı		3 (u1,u2,u3)	
21. Kamberhan	2 (u1, u2)	1 (u3)	
22. Karabağ	2 (u1, u2)	1 (u3)	
23. Kars Oyun Havası I		2 (u2, u3)	1 (u1)
24. Kars Oyun Havası II		1 (u2)	2 (u1, u3)
25. Kars Oyun Havası III		2 (u2, u3)	1 (u1)
26. Kars Oyun Havası IV			3 (u1,u2,u3)
27. Kars Oyun Havası V	3 (u1,u2,u3)		
28. Kırmızı Gül		3 (u1,u2,u3)	
29. Kor Oyunu			3 (u1,u2,u3)
30. Kötan Barı			3 (u1,u2,u3)
31. Nadire Oyun Havası			3 (u1,u2,u3)
32. Odalar			3 (u1,u2,u3)
33. Papuri		3 (u1,u2,u3)	
34. Sarı Seyran Barı I	3 (u1,u2,u3)		
35. Sarı Seyran Barı II	2 (u1,u2)	1 (u3)	
36. Şeker Oğlan		1 (u1)	2 (u2,u3)
37. Tamara I	3 (u1,u2,u3)		
38. Tamara II		3 (u1,u2,u3)	
39. Terekeme			3 (u1,u2,u3)
40. Tersine		3 (u1,u2,u3)	
41. Türkistan Oyun Havası III	3 (u1,u2,u3)		
42. Üç Ayak		2 (u1,u2)	1 (u3)
Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			42 Eser

Tablo 25 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı

akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ağır Bar II, Kars Oyun Havası V, Sarı Seyran Barı I, Tamara I ve Türkistan Oyun Havası III*” eserlerinin olduğu (5 eser, uzman değerlendirme sayısı 15, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Altın  m r,  ele, Hüner Gösteri Havası, Kanberhan, Karabağ ve Sarı Seyran Barı II*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ağır Bar, Ani Papurisi, Askerani, Ceylan, Enzeli II, Iğdır Barı, Kırmızı G l, Papuri, Tamara II ve Tersine*” eserlerinin olduğu (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Enzeli III, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II, Kars Oyun Havası III, şeker Oğlan ve üç Ayak*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Arzuman, Ayşat, Bar Havası, Cindavur, Demirem, Düz Yallı I, Düz Yallı II, Enzeli I, Enzeli IV, Kars Oyun Havası, Kor Oyunu, K tan Barı, Nadire Oyun Havası, Odalar ve Terekeme*” (15 eser, uzman değerlendirme sayısı 45, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin  ğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; 5 eser basit düzeyde, 10 eser orta düzeyde ve 15 eserin ileri düzeyde olduğu, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 6 eser hem basit hem de orta düzeyde, 6 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği usullerinin  ğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin toplamda önerilen 42 eserden, 30 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 12 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Tablo 26. *Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
1. Ağır Bar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
2. Ağır Bar II	3 (u1,u2,u3)		
3. Altın Ömür	3 (u1,u2,u3)		
4. Ani Papurisi	3 (u1,u2,u3)		
5. Arzuman		3 (u1,u2,u3)	
6. Askerani	3 (u1,u2,u3)		
7. Ayşat		1 (u2)	2 (u1, u3)
8. Azerbaycan			3 (u1,u2,u3)
9. Azeri Oyun Havası			3 (u1,u2,u3)
10. Bar Havası		2 (u1, u2)	1 (u3)
11. Baş Açılan			3 (u1,u2,u3)
12. Ceylan	3 (u1,u2,u3)		
13. Cindavur		1 (u2)	2 (u1, u3)
14. Çele	1 (u3)		
15. Demirem		2 (u2, u3)	1 (u1)
16. Düz Yallı I		2 (u2, u3)	1 (u1)
17. Düz Yallı II		2 (u1, u2)	1 (u3)
18. Enzeli I		3 (u1,u2,u3)	
19. Kars Oyun Havası I		1 (u1)	
20. Kars Oyun Havası II		3 (u1,u2,u3)	
21. Kars Oyun Havası IV		2 (u1, u2)	1 (u3)
22. Kor Oyunu		2 (u1, u3)	1 (u2)
23. Kötan Bari		2 (u1, u3)	1 (u2)
24. Nadire Oyun Havası		3 (u1,u2,u3)	
25. Odalar		3(u1,u2,u3)	
26. Şeker Oğlan	2 (u1,u2)	1(u3)	
27. Terekeme		3 (u1,u2,u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			27 Eser

Tablo 26 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözsüz eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ağır Bar II, Altın Ömür, Ani Papurisi, Askerani, Ceylan ve Çele*” eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 16, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ağır Bar ve Şeker Oğlan*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler).

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Arzuman, Enzeli I, Kars Oyun Havası I, Kars Oyun Havası II, Nadire Oyun Havası, Odalar ve Terekeme*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 19, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ayşat, Bar Havası, Cindavur, Demirem, Düz Yallı I, Düz Yallı II, Kars Oyun Havası IV, Kor Oyunu ve Kötan Bari*” eserlerinin olduğu (9 eser, uzman

değerlendirme sayısı 27, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Azerbaycan, Azeri Oyun Havası ve Baş Açılan*” (3 eser, uzman değerlendirme sayısı 9, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 6 eser, orta düzeyde 7 eser ve ileri düzeyde 3 eser olduğu, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 2 eser hem basit hem de orta düzeyde, 9 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği usullerinin öğretiminde lisans düzeyinde yararlanılmasına ilişkin toplamda önerilen 25 eserden, 16 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 11 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Kars yöresine ait sözlü eserlerin sayısına ilişkin bilgilere Tablo 27’de yer verilmiştir.

Tablo 27. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Yer Aldığı Genel Tablo*

Rep. No	Ezgi Adı	TSM Dizi İsmi	THM Dizi İsmi	Karar Sesi	Ses Genişliği	Kalın Sesi	İnce Sesi	Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi
76	Akşamı Ezan Vakdı	Çargâh	Müstezat	Do	4	Do	Fa	4 / 4	-
120	Al Alma Gönül Alma	Segâh	Misket	Si	7	La#	Sol	12 / 8	18 / 8
129	Ana Beni Gönder Gedim Ormana	Uşşak	Kerem	La	6	Fa#	Re	21 / 8	-
209	Ana Meni Yaz Ağla	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	6 / 8	-
211	Apardılar Güümü	Segâh	Misket	Si	6	La#	Fa	10 / 8	-
K.B.	Aras Aras Han Aras	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	6/8	-
K.B.	Araz Üste Buz Üste	Hicaz	Garip	La	6	La	Fa	4/4	-
257	Ardahan'ın Yollarında	Hüseyni	Kesik Kerem	Re	5	Do	Sol	4 / 4	-
K.B.	Arpa Ektim Leğene	Segâh	Misket	Si	5	Si	Fa	6/8	-
258	Ay Dağlar Sende Gözüm Var	Segâh	Misket	Si	6	Si	Sol	6 / 4	-
339	Ay Dağlar Vay Dağlar	Uşşak	Kerem	La	5	Fa#	Do	6 / 8	-
390	Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından	Segâh	Misket	Si	9	Sol	La	6 / 8	-
391	Ay Gız Adın Amandır	Segâh	Misket	Si	8	Sol	Sol	12 / 8	6 / 8
407	Ay Gız Kimin Gızısın	Buselik	Kerem	Re	5	Do	Sol	6 / 8	-
447	Ay Sallanıp Geden Yar	Çargâh	Müstezat	Do	9	Sol	La	12 / 8	-
471	Ayrı Düşeli Senden	Çargâh	Müstezat	Do	5	Sol	Re	18 / 8	-
583	Ayvaz Gelir Otağından	Hüseyni	Kerem	La	8	La	La	6 / 8	-
628	Baca Baca Barhana	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	6 / 8	-
638	Bağa Girdim Bağbanını Görmedim	Hüzzam	Misket	Si	6	Si	Sol	6 / 8	-
763	Bağa Girdim Üzüme	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	6 / 8	-
824	Bağdan Bir Gül Almışam	Segâh	Misket	Si	6	Si	Sol	12 / 8	-
911	Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)	Segâh	Misket	Si	7	Sol	Fa	3 / 4	-
936	Bahçalara Geldi Bahar	Hüseyni	Kerem	La	8	Sol	Sol	6 / 8	-
980	Başına Döndüğüm Kurban Olduğum	Uşşak	Kerem	La	8	Sol	Sol	10 / 8	-
995	Bayırda Gezen Bacılar	Hüseyni	Kerem	La	8	Sol	Sol	6 / 8	-
1046	Bayram Gelip Elime Elimize	Hicaz	Garip	La	8	La	La	12 / 8	-

Tablo 27. (devamı)

Rep. No	Ezgi Adı	TSM Dizi İsmi	THM Dizi İsmi	Karar Sesi	Ses Genişliği	Kalın Sesi	İnce Sesi	Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi
1087	Bayram Oldu Gelmedi	Segâh	Misket	Si	5	La#	Mi	6 / 8	-
1139	Beğim Gözün Aydın Olsun	Uşşak	Kerem	La	7	La	Sol	7 / 4	-
1142	Bir Garip Kuşum Yaralı	Çargâh	Müstezat	Do	7	La	Sol	6 / 8	-
1226	Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)	Hüseyini	Kerem	La	8	La	La	6 / 8	3 / 8
1227	Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek)	Hüseyini	Kerem	La	9	La	Si	6 / 8	-
1270	Bir Sabah Vakti Uyandım	Segâh	Misket	Si	6	Sol	Mi	6 / 8	-
1360	Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur	Segâh	Misket	Si	8	Sol	Sol	18 / 8	9 / 8
K.B.	Bu Dağlar Nazlı Dağlar	Hüseyini	Kerem	La	6	Sol	Mi	7/8	-
1381	Bu Dere Otlanacak	Nikriz	Müstezat	Do	7	Sol	Fa#	4 / 4	-
	Bulguru Kaynatırlar	Çargâh	Müstezat	Do	5	Sol	Re	12 / 8	-
1399	Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)	Pencgâh	Kesik Kerem	Re	6	Si	Sol	9 / 8	-
1464	Buna Devr-İ Dünya Derler	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	4 / 4	-
1471	Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)	Gülizar	Kerem	La	6	La	Fa#	5 / 8	-
1501	Ceyranım Gel Gel	Hicaz	Misket	Fa	8	La	La	6 / 8	-
K.B.	Çıktım Ambar Koluna	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	12 / 8	-
K.B.	Çırayı Gıhmıhladım	Gülizar	Kerem	La	4	La	Re	12/8	-
1517	Dağda Kırarlar Cevizi	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	12 / 8	-
1592	Dağda Küze Endirdim	Uşşak	Kerem	La	6	Fa#	Re	10 / 8	-
1593	Dağdan Kestim Dirgenlik	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	6 / 8	-
1637	Dağlar Bulutlar İle	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	10 / 8	-
1644	Dağlarda Duman Gözeldi	Buselik	Müstezat	Sol	10	Fa#	La	12 / 8	-
1681	Dam Üste Dam Örerler	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	18 / 8	-
1791	Dedim Gız Yaşın Nedir	Çargâh	Müstezat	Do	8	Sol	Sol	12 / 8	-
1994	Değirmen Yan Ağacı	Buselik	Kesik Kerem	Re	4	So	Fa	4 / 4	-
2013	Dişlerin İncidendir	Çargâh	Müstezat	Sol	9	Fa#	Sol	12 / 8	-
2120	Elinde Bir Gül Olaydım	Segâh	Misket	Si	5	Si	Fa	12 / 8	-
2294	Erdavut Ocağında	Hicaz	Garip	La	9	Fa#	Sol	9 / 8	-
K.B.	Erzurumdan Göç Ettim	Segâh	Misket	Si	5	Sol	Re	4/4	-
2313	Eşrefoğlu Al Haberi	Hüzzam	Misket	Si	6	La	Fa	2 / 4	-
2332	Gars'a Giderim Gars'a	Hüseyini	Kerem	La	7	La	Sol	4 / 4	-
2524	Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana	Çargâh	Kesik Kerem	Re	6	Si	Sol	4 / 4	-
2544	Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya	Segâh	Misket	Si	8	La#	La	6 / 8	-
K.B.	Gelin Gel Bara	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	12 / 8	-
2601	Gelin Gelir Karşıya	Çargâh	Müstezat	Do	5	Sol	Re	18 / 8	-
2605	Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)	Uşşak	Kerem	La	5	La	Mi	28 / 8	18 / 8
2662	Gelmişem Gidememem	Segâh	Misket	Si	7	La	Sol	10 / 8	-
2741	Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni	Segâh	Misket	Si	4	Si	Mi	5 / 8	-
3350	Gemiler Gelende Verir Fitini	Hüseyini	Kerem	La	8	La	La	6 / 8	-
3355	Gızıl Üzüň Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)	Buselik	Kerem	Re	4	Re	Sol	2 / 4	-
K.B.	Giden Ay Tutulur Mu	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	12/8	-
3444	Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar	Hüseyini	Kerem	La	7	La	Sol	4 / 4	7 / 8
3489	Giyip Güllü Tumanini	Segâh	Misket	Si	6	Sol	Mi	6 / 8	-
3490	Gönül İster Güllün Koklamasını	Uşşak	Kerem	La	6	Sol	Mi	2 / 4	-
K.B.	Gülü Ektim Gül Tasına	Buselik	Kerem	La	5	La	Mi	12/8	-
3560	Habilban Can Ey Can	Uşşak	Kerem	La	6	Sol	Mi	4 / 4	-
3600	Hagirmi Yigirmi Gızlar	Uşşak	Kerem	La	6	Sol	Mi	12 / 8	-
3706	Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme	Hüseyini	Kerem	La	8	La	La	6 / 8	-

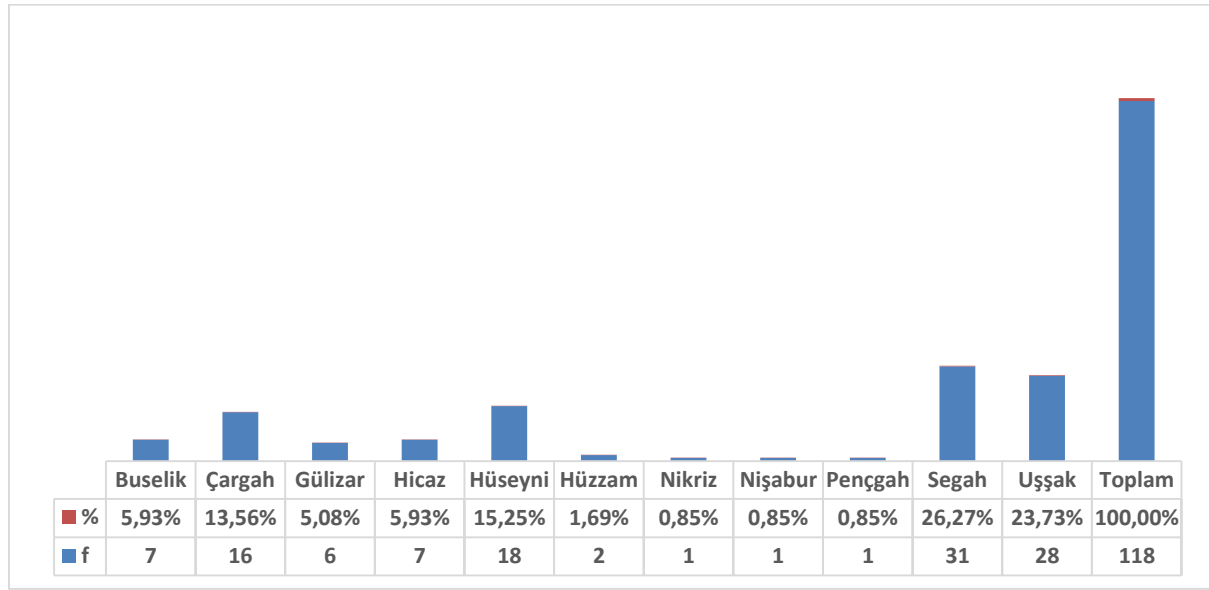
Tablo 27. (devamı)

Rep. No	Ezgi Adı	TSM Dizi İsmi	THM Dizi İsmi	Karar Sesi	Ses Genişliği	Kalın Sesi	İnce Sesi	Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi
K.B.	Havalar Bulutlandı	Segâh	Misket	Si	4	Si	Mi	108	-
3708	Hoş Gelişler Ola	Çargâh	Müstezat	Sol	9	Re	Mi	12 / 8	-
3886	Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf	Çargâh	Müstezat	Do	8	Sol	Sol	12 / 8	18 / 8
3912	İki Döne Bir Kuş İdi	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	6 / 8	-
3949	İsabali Dinle Benim Sözüümü	Hüseyni	Kerem	La	10	Fa#	La	5 / 8	10 / 16
K.B.	Kağızman'a Ismarladım	Hüseyni	Kerem	La	6	Sol	Mi	6/8	-
3989	Kağızman'da Tuz Dağı	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	6 / 8	-
K.B.	Kalenin Ardındayım	Gülizar	Kerem	La	4	Sol	Do	12/8	-
3994	Karadağ'da Düşman Topu Pathyor	Segâh	Misket	Si	5	La	Mi	5 / 8	-
4001	Keklik Daşda Ne Gezer	Segâh	Misket	Si	6	L#	Fa	3 / 8	-
4031	Kemanımın Telleri	Segâh	Misket	Si	5	Si	Fa	12 / 8	-
4062	Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana	Gülizar	Kerem	La	8	La	La	5 / 8	-
4176	Kırda Güttüm Koyunu	Gülizar	Kerem	La	4	La	Re	4 / 4	-
1762	Mahleden Geçen Oğlan	Çargâh	Müstezat	Sol	6	Sol	Mi	4 / 4	-
2264	Maral Gezer Dağ Üste	Buselik	Müstezat	Do	9	La	Si	6 / 8	-
4029	Maşın Gelir Harali	Segâh	Misket	Si	5	La#	Mi	6 / 4	-
3606	Men Periyem Ayım Yohtur	Segâh	Misket	Si	5	Si	Fa	12 / 8	-
2628	Mert Dayanır Namert Kaçar	Hüseyni	Kerem	La		Fa#	Do	5 / 8	-
4297	Mor Koyun Meler Gelir	Hicaz	Garip	La	4	La	Re	9 / 8	6 / 8
2566	O Yana Hindi	Segâh	Misket	Si	6	La	Fa	12 / 8	-
24	Oğlan Adın Bey Di Gel	Hicaz	Kerem	La	4	Fa#	Sib	12 / 8	-
846	Olam Boyun Gurbanı	Çargâh	Müstezat	Do	7	Si	La	12 / 8	-
2865	Pencereden Taş Gelir	Segâh	Misket	Si	7	Sol	Fa	12 / 8	-
3913	Pınar Başında Durma	Hicaz	Garip	Re	6	Si	Sol	20 / 8	-
3333	Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum	Segâh	Misket	Si	6	Sol	Mi	10 / 8	-
566	Sallana Sallana Gelir Geçersin	Çargâh	Müstezat	Sol	8	Sol	Sol	12 / 8	-
663	Sallanıp Köyden Gelenim	Segâh	Misket	Si	4	Si	Mi	8 / 8	-
K.B.	Sallanıp Sudan Gelenim	Gülizar	Kerem	La	3	La	Do	12/8	-
928	Sana Bir Nasihatım Var	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	4 / 4	-
1144	Saraydan İndi Yeridi	Hüseyni	Kerem	La	7	La	Sol	5 / 8	-
1258	Sarıkamış Yaylaları	Uşşak	Kerem	La	4	Sol	Do	4 / 4	-
1292	Sen Bize Gelenden Beri	Segâh	Misket	Si	7	Sol	Fa	6 / 8	-
1407	Seni Gördüm Yayla Yolunda	Hüseyni	Kerem	La	7	La	Sol	10 / 8	-
2156	Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem	Çargâh	Müstezat	Do	5	Do	Sol	6 / 8	-
K.B.	Sevip Sevilmek İçin Dünyaya Geldim	Buselik	Kerem	La	10	Sol#	Si	12/8	-
2249	Sizin Evler Bizim Kende Daldadır	Segâh	Misket	Si	4	Si	Mi	5 / 8	-
2323	Süsem Sümbül Bitirmişem	Çargâh	Müstezat	Do	9	Sol	La	12 / 8	-
2342	Süt Yüzü Benek Benek	Nişabur	Garip	La	6	Si	Sol	4 / 4	-
2561	Tan Yeri Atanda Şafak Sökende	Hüseyni	Kerem	La	9	Sol	La	5 / 8	-
2821	Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin	Uşşak	Kerem	La	4	La	Re	10 / 8	-
2882	Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar	Segâh	Misket	Si	6	Si	Sol	10 / 8	-
3034	Uca Dağların Başına	Segâh	Misket	Si	9	Sol	La	10 / 8	-
3035	Yaylalarda Üç Atım Var Binilir	Uşşak	Kerem	La	5	Sol	Re	6 / 8	-
4260	Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana	Uşşak	Kerem	La	7	La	Sol	10 / 8	-
4509	Yorulдум Gönül Yorulдум	Hüseyni	Kerem	La	8	La	La	2 / 4	-

Tablo 27’de, Kars yöresine ait sözlü (vokal) eserler yer almaktadır. Tablo incelendiğinde eserlerin alfabetik sıraya göre sıralanmış olduğu; Türk sanat ve Türk halk müziği dizi isimlerine; karar sesine, eserin ses genişliğine; eserde kullanılan kalın ve ince seslere ve eserin ritmik yapısına göre sınıflandırıldığı görülmektedir. Eserler hakkında sunulan genel bilgilerden ayrı olarak ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan makam dizilerine ilişkin bilgilere Şekil 11 ve Tablo 28’de yer verilmiştir.

Şekil 11. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan TSM makam dizileri.

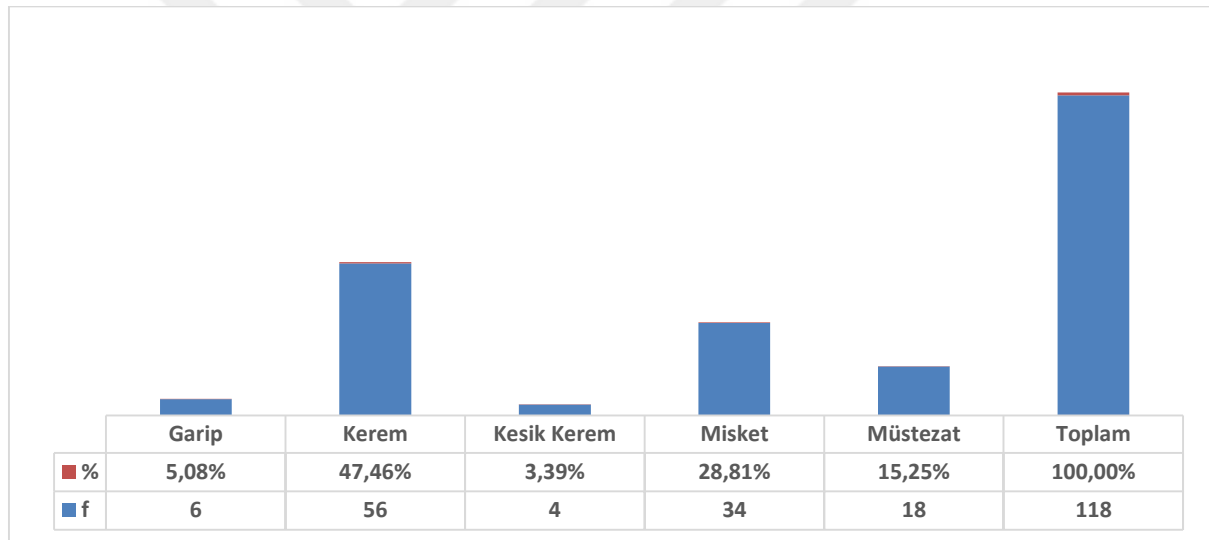
Tablo 28. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan TSM Makam Dizileri

TSM Makam İsmi	f	%
Buselik	7	5.93
Çargâh	16	13.56
Gülizar	6	5.08
Hicaz	7	5.93
Hüseyini	18	15.25
Hüzam	2	1.69
Nikriz	1	0.85
Nişabur	1	0.85
Pençgâh	1	0.85
Segâh	31	26.27
Uşşak	28	23.73
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan TSM makam dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 28 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde % 5.93 oranla 7 eserin Buselik , % 13.56 oranla 16 eserin Çargâh, % 5.08 oranla 6 eserin Gülizar, % 5.93 oranla 7 eserin Hicaz, % 15.25 oranla 18 eserin Hüseyini, % 1.69 oranla 2 eserin Hüzzam, % 0.85 oranla 1 eserin Nikriz, 0.85 oranla 1 eserin Nişabur, 0.85 oranla 1 eserin Pençgâh % 26.27 oranla 31 Segâh, % 23.73 oranla 28 eserin Uşşak makam dizisinde olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde en fazla kullanılan makam dizilerinin % 26.27 oranla (31 eser) Segâh, % 23.73 oranla (28 eser) Uşşak dizisinde olduğu, en az kullanılan makam dizilerinin ise 0.85 oranla (1'er eser) Nikriz, Nişabur ve Pençgâh makam dizisinde olduğu tespit edilmiştir.

Sözlü Eserlerde Kullanılan Türk Halk Müziği Ayak Dizilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan Türk halk müziği ayak dizilerine ilişkin bilgilere Şekil 12 ve Tablo 29'de yer verilmiştir.

Şekil 12. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan THM ayak dizileri

Tablo 29. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan THM Ayak Dizileri

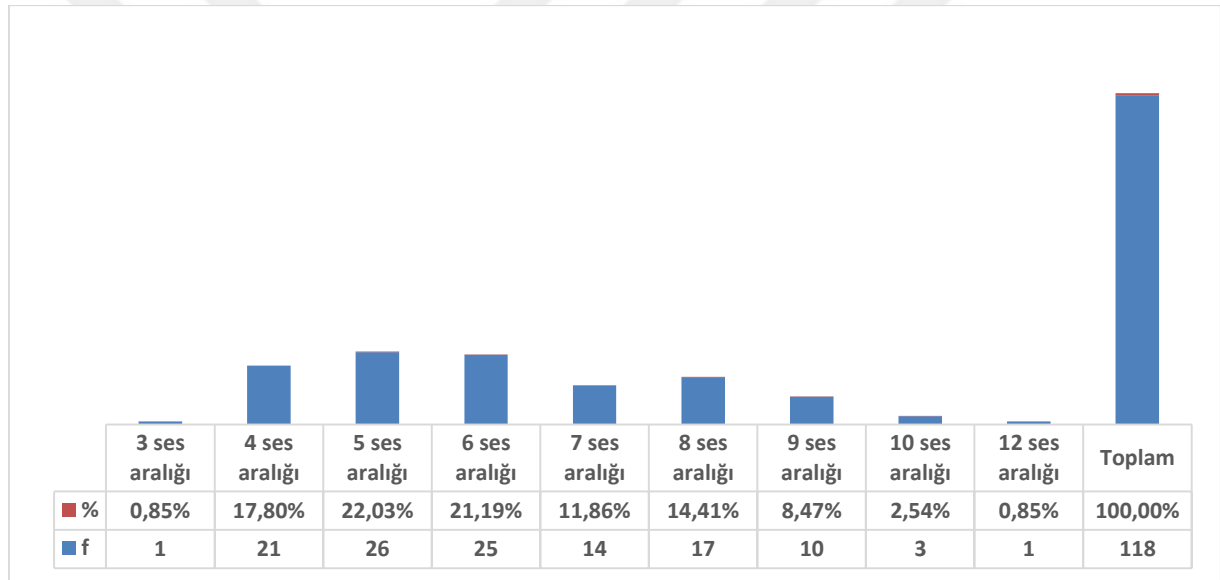
THM Ayak İsmi	f	%
Garip	6	5.08
Kerem	56	47.46
Kesik Kerem	4	3.39
Misket	34	28.81
Müstezat	18	15.25
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan THM ayak dizilerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 29 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde %5.08 oranla 6

eserin Garip, %47.46 oranla 56 eserin Kerem, % 3.39 oranla 4 eserin Kesik Kerem, % 28.81 oranla 34 eserin Misket, % 15.25 oranla 18 eserin Müstezat ayak dizisinde olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde en fazla kullanılan Ayak dizilerinin %47.46 oranla (56 eser) Kerem, % 28.81 oranla (34 eser) Misket dizisinde olduğu, en az kullanılan ayak dizisinin ise 5.08 oranla (6 eser) Garip ayak dizisinde olduğu tespit edilmiştir. Kerem ayak dizisinde yer alan eserlerin fazla olma nedeni, TSM dizisindeki Buselik makam dizisinin karşılığının Uşşak ve Hüseyini makam dizileri ile birlikte Kerem ayak dizisi olarak kabul edilmesi olarak gösterilebilir.

Sözlü Eserlerde Kullanılan ses Genişliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses genişliklerine ilişkin bilgilere Şekil 13 ve Tablo 30'de yer verilmiştir.

Şekil 13. Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses genişliği.

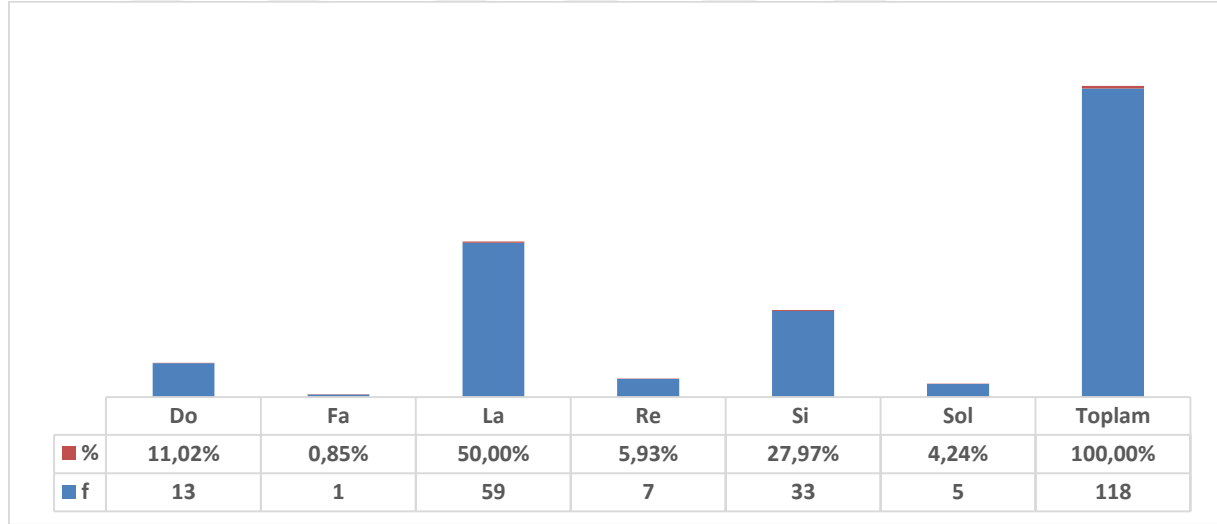
Tablo 30. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Genişliği

Ses Genişliği	f	%
3 ses aralığı	1	0.85
4 ses aralığı	21	17.80
5 ses aralığı	26	22.03
6 ses aralığı	25	21.19
7 ses aralığı	14	11.86
8 ses aralığı	17	14.41
9 ses aralığı	10	8.47
10 ses aralığı	3	2.54
12 ses aralığı	1	0.85
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses genişliğine göre dağılımının yer aldığı Tablo 30 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde %0.85 oranla 1 eserin üç ses, %17.80 oranla 21 eserin dört ses, % 22.03 oranla 26 eserin beş ses, % 21.19 oranla 25 eserin altı ses, % 11.86 oranla 14 eserin yedi ses, % 14.41 oranla 17 eserin sekiz ses, % 8.47 oranla 10 eserin dokuz ses, % 2.54 oranla 3 eserin on ses, % 0.85 oranla 1 eserin on iki ses aralığında olduğu görülmektedir. En dar ses aralığı üç ses (1 eser), en geniş ses aralığı ise on iki ses (1 eser) olarak tespit edilmiştir. Eserlerde en fazla kullanılan ses genişliği beş ses (%22. 03 oranla 26 eser) ve altı ses (%21.19 oranla 25 eser) aralığıdır.

Sözlü Eserlerde Kullanılan Karar Seslerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan karar seslerine ilişkin bilgilere Şekil 14 ve Tablo 31’de yer verilmiştir.

Şekil 14. Kars yöresine ait sözlü eserlerin karar sesleri.

Tablo 31. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Karar Sesleri

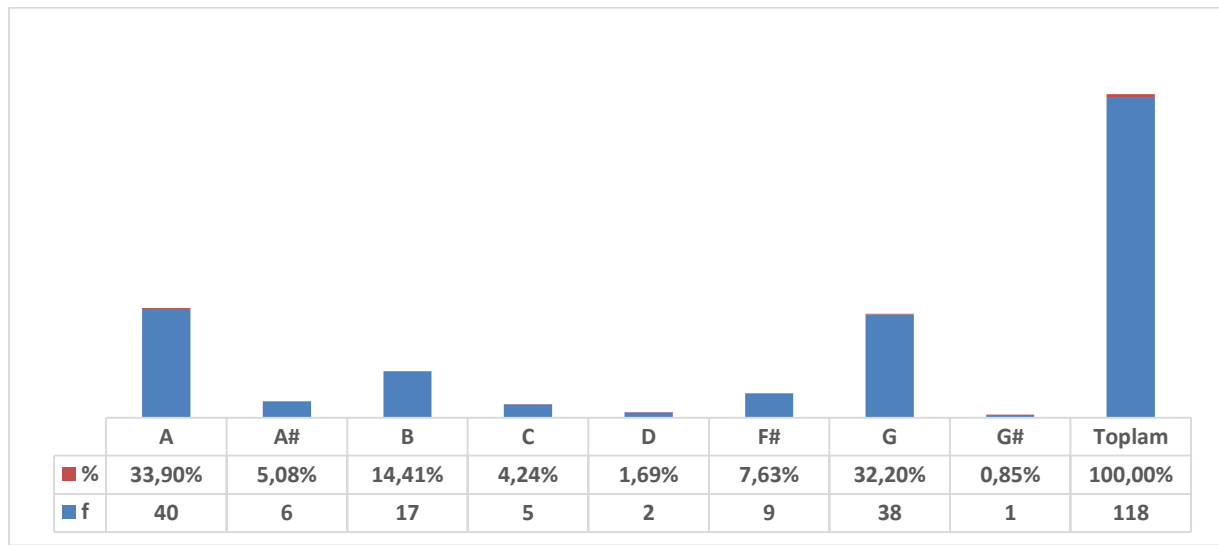
Karar Sesi	f	%
Do	13	11.02
Fa	1	0.85
La	59	50.00
Re	7	5.93
Si	33	27.97
Sol	5	4.24
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerin karar sesine göre dağılımının yer aldığı Tablo 31 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde %11. 02 oranla 13 eserin Do, %0. 85 oranla 1 eserin

Fa, %50.00 oranla 59 eserin La, % 5.93 oranla 7 eserin Re, % 27.97 oranla 33 eserin Si, % 4.24 oranla 5 eserin Sol sesinin karar perdesi (bitiş sesi) olarak kullanıldığı görülmektedir. En fazla karar sesi La perdesinde (59 eser) ve Si perdesinde (33 eser) en az karar sesi ise fa perdesinde (1 eser) ve sol perdesinde (5 eser) kullanılmıştır. Karar sesi olarak La ve si perdesinin daha fazla kullanılmasının sebebi olarak bölgede yaygın olarak kullanılan hüseyini, uşak ve segâh makam dizlerinin bu seslerin durak sesi(perdesi) olması gösterilebilir.

Sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bulgular ve yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bilgilere Şekil 15 ve Tablo 32’de yer verilmiştir.

Şekil 15. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) sesler

Tablo 32. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan Kalın (Pest) Sesler

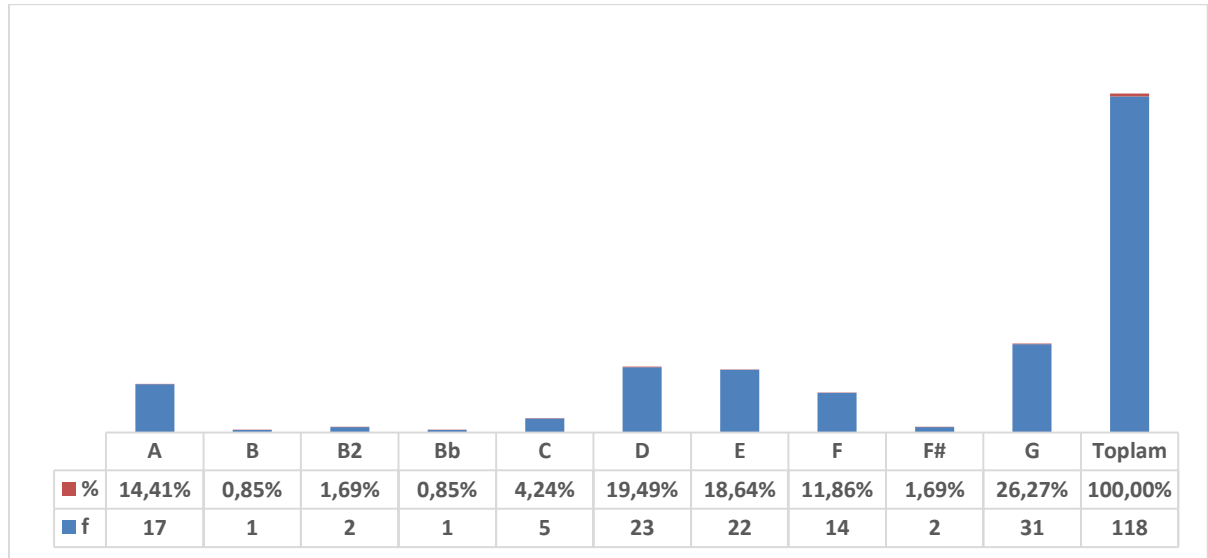
Kalın Ses	f	%
A	40	33.90
A#	6	5.08
B	17	14.41
C	5	4.24
D	2	1.69
F#	9	7.63
G	38	32.20
G#	1	0.85
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan kalın seslerin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 32 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde %33.90 oranla 40 eserin A, % 5.08 oranla 6 eserin A#, %14.41 oranla 17 eserin B, % 4.24 oranla 5 eserin C, % 1.69 oranla 2 eserin D, % 1.69 oranla 9 eserin F#, % 32.20 oranla 38 eserin G, % 0.85 oranla 1 eserin G# görülmektedir. Eserler içerisinde kullanılan en kalın sesler %7.63 oranla F# (9 eser), % 32.20

oranla G (38 eser) ve % 33.90 oranla A (40 eser) olarak tespit edilmiştir. Bu duruma sebep olarak, eserlerin bir kısmının karar seslerinin A (la) ve yeden seslerinin G (sol) olmaları gösterilebilir.

Sözlü Eserlerde Kullanılan İnce (Tiz) Seslere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ince (tiz) seslere ilişkin bilgilere Şekil 16 ve Tablo 33'de yer verilmiştir.

Şekil 16. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ince (tiz) sesler.

Tablo 33. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan İnce (Tiz) Sesler

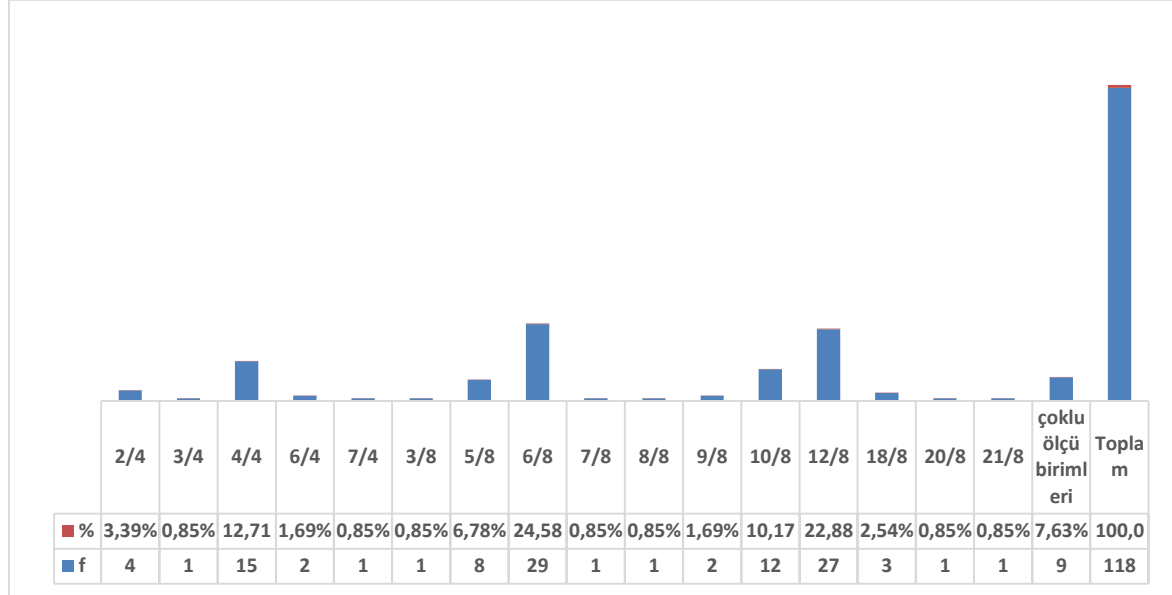
İnce Ses	f	%
A2	17	14.41
B2	1	0.85
B22	2	1.69
Bb2	1	0.85
C2	5	4.24
D2	23	19.49
E2	22	18.64
F2	14	11.86
F#2	2	1.69
G2	31	26.27
Toplam	48	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ince seslerin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 33 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde %14.41 oranla 17 eserin A2, % 0.85 oranla 1 eserin B2, % 1.69 oranla 2 eserin B22, % 0.85 oranla 1 eserin Bb2, % 4.24 oranla 5 eserin C2, % 19.49 oranla 23 eserin D2, % 18.64 oranla 22 eserin E2, %11.86 oranla 14 eserin F2, % 1.69 oranla 2 eserin F#2, % 26.27 oranla 31 eserin G2 olduğu görülmektedir. Eserler

içerisinde kullanılan en ince sesler %26.27 oranla G2 (31 eser), % 19.49 oranla D2 (23 eser) ve % 18.64 oranla E2 (22 eser) olarak tespit edilmiştir.

Sözlü Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ölçü birimlerine ilişkin bilgilere Şekil 17. ve Tablo 34'da yer verilmiştir.

Şekil 17. Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ölçü birimleri

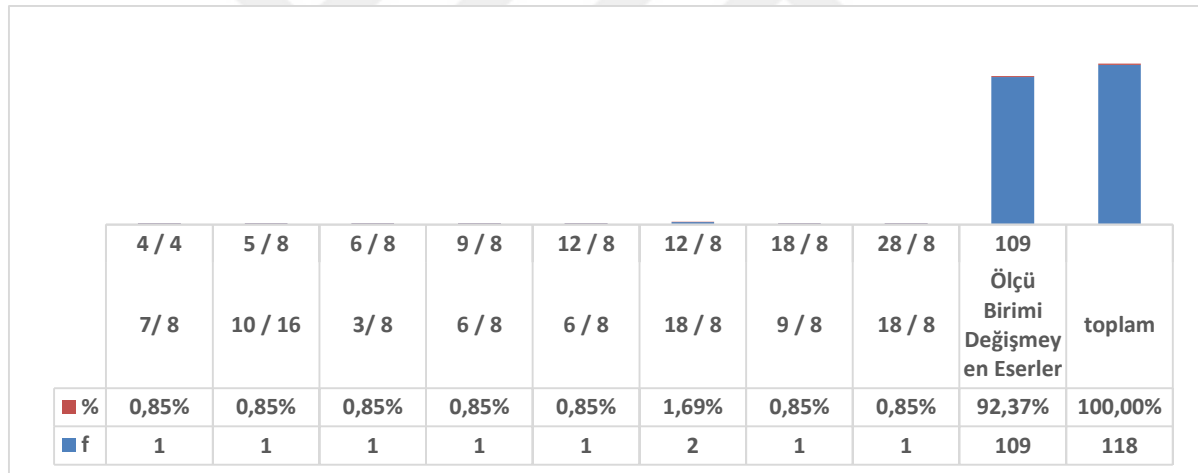
Tablo 34. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Kullanılan Ölçü Birimleri

Ölçü Birimi	f	%
2/4	4	3.39
3/4	1	0.85
4/4	15	12.71
6/4	2	1.69
7/4	1	0.85
3/8	1	0.85
5/8	8	6.78
6/8	29	24.58
7/8	1	0.85
8/8	1	0.85
9/8	2	1.69
10/8	12	10.17
12/8	27	22.88
18/8	3	2.54
20/8	1	0.85
21/8	1	0.85
İki ölçü birimli eserler	9	7.63
Toplam	118	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ölçü birimlerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 34 incelendiğinde, toplam 118 eser içerisinde % 3.39 oranla 4 eserin 2/4'lük, % 0.85 oranla 1 eserin 3/4'lük, % 12.71 oranla 15 eserin 4/4'lük, % 1.69 oranla 2 eserin 6/4'lük, % 0.85 oranla 1 eserin 7/4'lük, % 0.85 oranla 1 eserin 3/8'lik, % 6.78 oranla 8 eserin 5/8'lik, % 24.58 oranla 29 eserin 6/8'lik, % 0.85 oranla 1 eserin 7/8'lik, % 0.85 oranla 1 eserin 8/8'lik, % 1.69 oranla 2 eserin 9/8'lik, % 10.17 oranla 12 eserin 10/8'lik, % 22.88 oranla 27 eserin 12/8'lik, % 2.54 oranla 3 eserin 18/8'lik, % 0.85 oranla 1 eserin 20/8'lik, % 0.85 oranla 1 eserin 21/8'lik olduğu, ayrıca % 7.63 oranla 9 eserin iki ölçü birimli eserler olduğu görülmektedir. Eserler içerisinde en fazla kullanılan ölçü biriminin %22.88 oranla 12/8'lik (27 eser), % 24.58 oranla 6/8 (29 eser) olduğu, en az kullanılan ölçü biriminin ise % 0.85 oranla 3/4'lük, 7/4'lük, 3/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik, 20/8'lik ve 21/8'lik (1'er eser) olduğu tespit edilmiştir.

Sözlü Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kars yöresine ait sözlü eserlerde ölçü birimleri değişen eserlere ilişkin bilgilere Şekil 18. ve Tablo 35'de yer verilmiştir.

Şekil 18. Kars yöresine ait sözlü eserlerde ölçü birimleri değişen eserler.

Tablo 35. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerde Ölçü Birimleri Değişen Eserler

Eserde Başlayan Ölçü Birimi	Değişen Ölçü Birimi	f	%
4/4	7/8	1	0.85
5/8	10/16	1	0.85
6/8	3/8	1	0.85
9/8	6/8	1	0.85
12/8	6/8	1	0.85
12/8	18/8	2	1.69
18/8	9/8	1	0.85
28/8	18/8	1	0.85
Ölçü birimi değişen eser sayısı	-	9 eser	7.63
Ölçü birimi değişmeyen eser sayısı	-	109 eser	92.37
Toplam sözsüz eser sayısı	-	118 eser	%100

Kars yöresine ait sözlü eserlerde eser içerisinde değişen ölçü birimlerinin eserlere göre dağılımının yer aldığı Tablo 35 incelendiğinde, toplam 118 eserden 9'u içerisinde iki değişik ölçü biriminin kullanıldığı; bir eserde 4/4'lük başlayan ölçü biriminin 7/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran), bir eserde 5/8'lik başlayan ölçü biriminin 10/16'lık ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran), bir eserde 6/8'lik başlayan ölçü biriminin 3/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran), bir eserde 9/8'lik başlayan ölçü biriminin 6/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran), iki eserde 12/8'lik başlayan ölçü biriminin 18/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 1.69 oran), bir eserde 18/8'lik başlayan ölçü biriminin 9/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran), bir eserde 28/8'lik başlayan ölçü biriminin 18/8'lik ölçü birimi ile sona erdiği (% 0.85 oran) çoklu zaman birimli eserlerin toplam 118 eser içerisindeki sayısının 9 eser (% 7.63 oran) olduğu görülmektedir. Ayrıca tabloda yer alan verilere bakıldığında, 9 eserden birinin basit vuruş (ikiye bölünen vuruş) olarak kabul edilen 4/4'lük olduğu, bir kısmının bileşik vuruş (üçe bölünen vuruş) 6/8 ve 12/8'lik, bir eserin ise karma vuruş (ikişerli ve üçerli vuruş) 5/8'lik ve 10/16 şeklinde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular ve yorumlar

Tablo 36. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Akşamı Ezan							2	1	
Vakdı							(u1,u2)	(u3)	
Al Alma Gönül							2	1	
Alma							(u1,u2)	(u3)	
Ana Beni Gönder							2	1	
Gedim Ormana							(u1,u2)	(u3)	
Ana Meni Yaz							2	1	
Ağla							(u1,u2)	(u3)	
Apardılar						3		3	
Gülümü						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Aras Aras Han							2	1	
Aras							(u1,u2)	(u3)	
Araz Üste Buz					3				
Üste					(u1,u2,u3)				
Ardahan'ın					3		3		
Yollarında					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)		
Arpa Ektim					3				
Leğene					(u1,u2,u3)				
Ay Dağlar Sende						1	1	2	
Gözüm Var						(u1)	(u2)	(u1, u3)	
Ay Dağlar Vay								3	
Dağlar								(u1,u2,u3)	
Ay Gara Gaş Eğil						3	1	2	
Öpem Gaşından						(u1,u2,u3)	(u2)	(u1, u3)	
Ay Gız Adın						3		3	
Amandır						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Ay Gız Kimin						3		3	
Gızısan						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Ay Sallanıp						3		3	
Geden Yar						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Ayrı Düşeli						3		3	
Senden						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Ayvaz Gelir							2	1	
Otağından							(u1, u2)	(u3)	
Baca Baca					1	2	1	2	
Barhana					(u1)	(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	

Tablo 36. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise		Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Bağa Girdim					3		3	
Bağbanımı					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Görmedim								
Bağa Girdim				2	1	2	1	
Üzüme				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Bağdan Bir Gül				2	1	2	1	
Almışam				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Baharın Gülşen				2	1	2	1	
Çağında (Sarı				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Bülbül)								
Bahçalara Geldi				2	1	2	1	
Bahar				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Başına					3		3	
Döndüğüm					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Kurban Olduğum								
Bayırda Gezen				2	1	2	1	
Bacılar				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Bayram Gelip					3		3	
Elime Elimize					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Bayram Oldu				2	1	2	1	
Gelmedi				(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Beğim Gözün					3		3	
Aydın Olsun					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Bir Garip Kuşum					3		3	
Yaralı					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Bir Hışmınanan					3		2	1
Geldi Geçti					(u1,u2,u3)		(u1, u2)	(u3)
(Kiziroğlu)(2.Örn								
ek)								
Bir Sabah Vakti				1	2		3	
Uyandım				(u3)	(u1, u2)		(u1,u2,u3)	
Bir Samavar				1	2		3	
Almışam Silenim				(u3)	(u1, u2)		(u1,u2,u3)	
Yoktur								
Bu Dağlar Nazlı		3		3				
Dağlar		(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)				
Bu Dere					3			3
Otlanacak					(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)
Bulguru		3		3				
Kaynatırlar		(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)				
Bulguru					3			3
Kaynatırlar					(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)
(Kenan Barı)								
Buna Devr-İ					3		3	
Dünya Derler					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Can Maral Can				1	1	2	1	
(Evleri Yakın				(u1)	(u2)	(u1, u3)	(u2)	
Yarım)								
Ceyranım Gel Gel					3			3
					(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)
Çıktım Ambar					3			
Koluna					(u1,u2,u3)			
Çırayı					3		3	
Gıhmıhladım					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Dağda Kırarlar			1	2			3	
Cevizi			(u2)	(u1, u3)			(u1,u2,u3)	
Dağda Küze			1	2			3	
Endirdim			(u2)	(u1, u3)			(u1,u2,u3)	
Dağdan Kestim			1	2			3	
Dirgenlik			(u2)	(u1, u3)			(u1,u2,u3)	
Dağlar Bulutlar				3			3	
İle				(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)	
Dağlarda Duman				1	2		3	
Gözeldi				(u2)	(u1, u3)		(u1,u2,u3)	
Dam Üste Dam				2	1	2	1	
Örerler				(u1, u2)	(u3)	(u1, u2)	(u3)	
Dedim Gız Yaşın				2	1	2	1	
Nedir				(u1, u2)	(u3)	(u1, u2)	(u3)	

Tablo 36. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise		Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans			
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Değirmen Yan Ağacı						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)	
Dişlerin İncidendir		3 (u1,u2,u3)				3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Elinde Bir Gül Olaydım						3 (u1,u2,u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)
Erdavut Ocağında				3 (u1,u2,u3)					
Erzurumdan Göç Ettim				3 (u1,u2,u3)					
Eşrefoğlu Al Haberi									
Gars'a Giderim					1 (u2)	2 (u1, u3)	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Gars'a						3		1	2
Gayrıya Açıldı Ol						(u1,u2,u3)		(u1)	(u2, u3)
Gülü Rana						3		1	2
Gece Uzun Ay						(u1,u2,u3)		(u1)	(u2, u3)
Dolanır Batmaya									
Gelin Gel Bara				3 (u1,u2,u3)					
Gelin Gelir Karşıya					1 (u1)	2 (u2, u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim					1 (u1)	2 (u2, u3)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
(Ölüm İle Ayrılık)									
Gelmişem		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Gidemenem									
Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Gemiler Gelende Verir Fitini					1 (u1)	2 (u2, u3)			
Gızıl Üzü		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)				
Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)									
Giden Ay Tutulur Mu					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Gine Bahar Oldu						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bezendi Bağlar						3		3	
Giyip Güllü						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Tumanini									3 (u1,u2,u3)
Gönül İster Güln Koklamasını									
Gülü Ektim Gül Tasına				3 (u1,u2,u3)					
Habilban Can Ey Can						1 (u3)		3 (u1,u2,u3)	
Hagirmi Yigirmi Gızlar								3 (u1,u2,u3)	
Han Nigar'ım		3 (u1,u2,u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)			
Benden Yüzün Çevirme									
Havalar				3 (u1,u2,u3)					
Bulutlandı									
Hoş Gelişler Ola		3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)				
Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
İki Döne Bir Kuş İdi						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
İsabali Dinle								1 (u1)	2 (u2, u3)
Benim Sözümlü Kağızman'a				3 (u1,u2,u3)					
İsmarladım									
Kağızman'da Tuz Dağı						3 (u1,u2,u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)

Tablo 36. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Kalenin					3		3		
Ardındayım					(u1,u2,u3		(u1,u2,u3		
Karadağ'da						3		3	
Düşman Topu						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Patlıyor									
Keklik Daşda Ne						3		3	
Gezer						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Kemanımın						3		3	
Telleri						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Kerem Eyle					2	1	2	1	
Yüzün Dönder					(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Bana									
Kırda Güttüm									3
Koyunu									(u1,u2,u3)
Mahleden Geçen					1	2		3	
Oğlan					(u3)	(u1, u2)		(u1,u2,u3)	
Maral Gezer Dağ						3		3	
Üste						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Maşın Gelir						3			
Haralı						(u1,u2,u3)			
Men Periyem									3
Ayım Yohtur									(u1,u2,u3)
Mert Dayanır									3
Namert Kaçar									(u1,u2,u3)
Mor Koyun Meler					2	1			
Gelir					(u2, u3)	(u1)			
O Yana Hindi					2	1			
					(u2, u3)	(u1)			
Oğlan Adın Bey					2	1			
Di Gel					(u2, u3)	(u1)			
Olam Boyun						3	1	2	
Gurbanı						(u1,u2,u3)	(u1)	(u2, u3)	
Pencereden Taş		3				3		3	
Gelir		(u1,u2,u3)				(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Pınar Başında		3			3				
Durma		(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)				
Sabahtan Kalktım						3		3	
Semaver Kurdum						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Sallana Sallana					2	1			
Gelir Geçersin					/u1, u2)	(u3)			
Sallanıp Köyden					2	1			
Gelenim					/u1, u2)	(u3)			
Sallanıp Sudan				3					
Gelenim				(u1,u2,u3)					
Sana Bir					3				
Nasihatım Var					(u1,u2,u3)				
Saraydan İndi		3			3				
Yeridi		(u1,u2,u3)			(u1,u2,u3)				
Sarıkamış					3		1	2	
Yaylaları					(u1,u2,u3)		(u2)	(u1, u3)	
Sen Bize					3		1	2	
Gelenden Beri					(u1,u2,u3)		(u2)	(u1, u3)	
Seni Gördüm					3		1	2	
Yayla Yolunda					(u1,u2,u3)		(u2)	(u1, u3)	
Sennen Ayrı Bu						3		3	
Dünyayı						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Neylerem									
Sevip Sevim					3		3		
İçin Dünyaya					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)		
Geldim									
Sizin Evler Bizim						3			
Kende Daldadır						(u1,u2,u3)			
Süsem Sümbül						3		3	
Bitirmişem						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Süt Yüzü Benek						3		3	
Benek						(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	

Tablo 36. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise		Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Tan Yeri Atanda								3
Şafak Sökende								(u1,u2,u3)
Tez Gel Oğlan					3		3	
Tez Gel					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Eylenmiyesin								
Uca Dağlar								3
Başında Nar Şirin								(u1,u2,u3)
Olar								3
Uca Dağların								3
Başına								(u1,u2,u3)
Yaylalarda Üç					3			
Atım Var Binilir					(u1,u2,u3)			
Yaylasından					3		3	
İnmişler Üç Kız					(u1,u2,u3)		(u1,u2,u3)	
Bir Ana								
Yorulдум Gönül				2	1			
Yorulдум				(u1, u2)	(u3)			

Tablo 36 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses eğitiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların eserleri ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitiminde kullanılabilirlik düzeylerine göre değerlendirdikleri, Türk müziği makamlarının öğretiminde;

Ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; uygun olmadığı,

Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 6), 8 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 24) olduğu,

Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 101 olduğu, 9 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 27), 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 9), 19 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 57), 26 eserin hem orta hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 43 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 122) olduğu,

Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 88 olduğu; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 33), 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 35 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 105), 6 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 18), 10 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 30) olduğuna yönelik değerlendirmelerin olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 37. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Genel Lise		
	Basit	Orta	İleri
1. Bu Dağlar Nazlı Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
2. Bulguru Kaynatırlar		3 (u1,u2,u3)	
3. Dişlerin İncidendir			3 (u1,u2,u3)
4. Gelmişem Gidememem			3 (u1,u2,u3)
5. Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)			3 (u1,u2,u3)
6. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme			3 (u1,u2,u3)
7. Hoş Gelişler Ola			3 (u1,u2,u3)
8. Pencereden Taş Gelir			3 (u1,u2,u3)
9. Pınar Başında Durma			3 (u1,u2,u3)
10. Saraydan İndi Yeridi			3 (u1,u2,u3)
Genel Lise Eğitimi Düzeyi Ses Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			10 Eser

Tablo 37 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, ses eğitiminde genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Bu Dağlar Ulu Dağlar ve Bulguru Kaynatırlar*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Dişlerin İncidendir, Gelmişem Gidememem, Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Hoş Gelişler Ola, Pencereden Taş Gelir, Pınar Başında Durma, Saraydan İndi Yeridi*” (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından ses eğitiminde genel lise eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; orta düzeyde 2 eser ve ileri düzeyde 8 eser olduğu, önerilen 10 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu görülmektedir.

Tablo 38. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

		Güzel Sanatlar Lisesi		
Ezgi Adı		Basit	Orta	İleri
1. Apardılar Gülümü				3 (u1,u2,u3)
2. Araz Üste Buz Üste			3 (u1,u2,u3)	
3. Ardahan'ın Yollarında			3 (u1,u2,u3)	
4. Arpa Ektim Leğene			3 (u1,u2,u3)	
5. Ay Dağlar Sende Gözüm Var				1 (u1)
6. Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından				3 (u1,u2,u3)
7. Ay Gız Adın Amandır				3 (u1,u2,u3)
8. Ay Gız Kimin Gızısan				3 (u1,u2,u3)
9. Ay Sallanıp Geden Yar				3 (u1,u2,u3)
10. Ayrı Düşeli Senden				3 (u1,u2,u3)
11. Baca Baca Barhana			1 (u1)	2 (u2, u3)
12. Bağa Girdim Bağbanını Görmedim				3 (u1,u2,u3)
13. Bağa Girdim Üzüme			2 (u2, u3)	1 (u1)
14. Bağdan Bir Gül Almışam			2 (u2, u3)	1 (u1)
15. Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)			2 (u2, u3)	1 (u1)
16. Bahçalara Geldi Bahar			2 (u2, u3)	1 (u1)
17. Başına Döndüğüm Kurban Olduğum				3 (u1,u2,u3)
18. Bayırda Gezen Bacılar			2 (u2, u3)	1 (u1)
19. Bayram Gelip Elime Elimize				3 (u1,u2,u3)
20. Bayram Oldu Gelmedi			2 (u2, u3)	1 (u1)
21. Beğim Gözün Aydın Olsun				3 (u1,u2,u3)
22. Bir Garip Kuşum Yaralı				3 (u1,u2,u3)
23. Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek)				3 (u1,u2,u3)
24. Bir Sabah Vakti Uyandım			1 (u3)	2 (u1, u2)
25. Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur			1 (u3)	2 (u1, u2)
26. Bu Dağlar Nazlı Dağlar		3 (u1,u2,u3)		
27. Bu Dere Otlanacak				3 (u1,u2,u3)
28. Bulguru Kaynatırlar		3 (u1,u2,u3)		
29. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)				3 (u1,u2,u3)
30. Buna Devr-İ Dünya Derler				3 (u1,u2,u3)
31. Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)			1 (u1)	1 (u2)
32. Ceyranım Gel Gel				3 (u1,u2,u3)
33. Çıktım Ambar Koluna			3 (u1,u2,u3)	
34. Çırayı Gıhmıhladım			3 (u1,u2,u3)	
35. Dağda Kırarlar Cevizi		1 (u2)	2 (u1, u3)	
36. Dağda Küze Endirdim		1 (u2)	2 (u1, u3)	
37. Dağdan Kestim Dirgenlik		1 (u2)	2 (u1, u3)	
38. Dağlar Bulutlar İle			3 (u1,u2,u3)	
39. Dağlarda Duman Gözeldi			1 (u2)	2 (u1, u3)
40. Dam Üste Dam Örerler			2 (u1, u2)	1 (u3)
41. Dedim Gız Yaşın Nedir			2 (u1, u2)	1 (u3)
42. Değirmen Yan Ağacı				1 (u3)
43. Dişlerin İncidendir				3 (u1,u2,u3)
44. Elinde Bir Gül Olaydım				3 (u1,u2,u3)
45. Erdavut Ocağında		3 (u1,u2,u3)		
46. Erzurumdan Göç Ettim		3 (u1,u2,u3)		
47. Gars'a Giderim Gars'a			1 (u2)	2 (u1, u3)
48. Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana				3 (u1,u2,u3)
49. Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya				3 (u1,u2,u3)
50. Gelin Gel Bara		3 (u1,u2,u3)		
51. Gelin Gelir Karşıya			1 (u1)	2 (u2, u3)
52. Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)			1 (u1)	2 (u2, u3)
53. Gelmişem Gidememem			3 (u1,u2,u3)	
54. Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni			3 (u1,u2,u3)	
55. Gemiler Gelende Verir Fitini			1 (u1)	2 (u2, u3)
56. Gızıl Üzüň Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)			3 (u1,u2,u3)	
57. Giden Ay Tutulur Mu			3 (u1,u2,u3)	
58. Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar				3 (u1,u2,u3)
59. Giyip Güllü Tumanini				3 (u1,u2,u3)
60. Güllü Ektim Gül Tasına		3 (u1,u2,u3)		
61. Habilban Can Ey Can				1 (u3)
62. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme			1 (u1)	2 (u2, u3)
63. Havaalar Bulutlandı		3 (u1,u2,u3)		
64. Hoş Gelişler Ola			3 (u1,u2,u3)	
65. Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf				3 (u1,u2,u3)
66. İki Döne Bir Kuş İdi				3 (u1,u2,u3)
67. Kağızman'a İsmarladım		3 (u1,u2,u3)		

Tablo 38. (devamı)

Güzel Sanatlar Lisesi				
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri	
68. Kağızman'da Tuz Dağı			3 (u1,u2,u3)	
69. Kalenin Ardındayım		3 (u1,u2,u3)		
70. Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor			3 (u1,u2,u3)	
71. Keklik Daşda Ne Gezer			3 (u1,u2,u3)	
72. Kemanımın Telleri			3 (u1,u2,u3)	
73. Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana		2 (u2, u3)	1 (u1)	
74. Mahleden Geçen Oğlan		1 (u3)	2 (u1, u2)	
75. Maral Gezer Dağ Üste			3 (u1,u2,u3)	
76. Maşın Gelir Harali			3 (u1,u2,u3)	
77. Mor Koyun Meler Gelir		2 (u2, u3)	1 (u1)	
78. O Yana Hindi		2 (u2, u3)	1 (u1)	
79. Oğlan Adın Bey Di Gel		2 (u2, u3)	1 (u1)	
80. Olam Boyun Gurbanı			3 (u1,u2,u3)	
81. Pencereden Taş Gelir			3 (u1,u2,u3)	
82. Pınar Başında Durma		3 (u1,u2,u3)		
83. Sabahdan Kalktım Semaver Kurdum			3 (u1,u2,u3)	
84. Sallana Sallana Gelir Geçersin		2 (u1, u2)	1 (u3)	
85. Sallanıp Köyden Gelenim		2 (u1, u2)	1 (u3)	
86. Sallanıp Sudan Gelenim	3 (u1,u2,u3)			
87. Sana Bir Nasihatım Var		3 (u1,u2,u3)		
88. Saraydan İndi Yeridi		3 (u1,u2,u3)		
89. Sarıkamış Yaylaları		3 (u1,u2,u3)		
90. Sen Bize Gelenden Beri		3 (u1,u2,u3)		
91. Seni Gördüm Yayla Yolunda		3 (u1,u2,u3)		
92. Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem			3 (u1,u2,u3)	
93. Sevip Sevilme İçin Dünyaya Geldim		3 (u1,u2,u3)		
94. Sizin Evler Bizim Kende Daldadır			3 (u1,u2,u3)	
95. Süsem Sümbül Bitirmişem			3 (u1,u2,u3)	
96. Süt Yüzü Benek Benek			3 (u1,u2,u3)	
97. Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylene miyesin			3 (u1,u2,u3)	
98. Yaylalarda Üç Atım Var Binilir			3 (u1,u2,u3)	
99. Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana			3 (u1,u2,u3)	
100. Yoruldum Gönül Yoruldum		2 (u1, u2)	1 (u3)	
Güzel Sanatlar Lise Eğitimi Düzeyi Ses Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı				100 Eser

Tablo 38 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, ses eğitiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Bu Dağlar Nazlı Dağlar, Bulguru Kaynatırlar, Erdavut Ocağında, Erzurumdan Göç Ettim, Gelin Gel Bara, Güllü Ektim Gül Tasına, Havalara Bulutlandı, Kağızman'a Ismarladım ve Sallanıp Sudan Gelenim*” eserlerinin olduğu (9 eser, uzman değerlendirme sayısı 27, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Dağda Kırarlar Cevizi, Dağda Küze Endirdim, Dağdan Kestim Dirgenlik*” eserlerinin olduğu (3 eser, uzman değerlendirme sayısı 9, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Araz Üste Buz Üste, Ardahan'ın Yollarında, Arpa Ektim Leğene, Çıktım Ambar Koluna, Çırayı*

Gıhmıhladım, Dağlar Bulutlar İle, Gelmişem Gidemenem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Gızıl Üzüň Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Giden Ay Tutulur Mu, Hoş Gelişler Ola, Kalenin Ardındayım, Pınar Başında Durma, Sana Bir Nasihatım Var, Saraydan İndi Yeridi, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri, Seni Gördüm Yayla Yolunda ve Sevip Sevilmek İçin Dünyaya Geldim” eserlerinin olduğu (19 eser, uzman değeriendirme sayısı 57, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliğı sağılanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değeriendirilen eserlerin; *“Baca Baca Barhana, Bağı Girdim Üzüme, Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dağlarda Duman Gözeldi, Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Gemiler Gelende Verir Fitini, Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Mahleden Geçen Oğlan, Mor Koyun Meler Gelir, O Yana Hindi, Oğlan Adın Bey Di Gel, Sallana Sallana Gelir Geçersin, Sallanıp Köyden Gelenim ve Yoruldum Gönül Yoruldum”* eserlerinin olduğu (26 eser, uzman değeriendirme sayısı 78, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliğı sağılanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; *“Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Sende Gözüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısan, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayrı Düşeli Senden, Bağı Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek), Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Buna Devr-İ Dünya Derler, Ceyranım Gel Gel, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Elinde Bir Gül Olaydım, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Habilban Can Ey Can, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İki Döne Bir Kuş İdi, Kağızman'da Tuz Dağı, Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor, Keklik Daşda Ne Gezer, Kemanımın Telleri, Maral Gezer Dağ Üste, Maşın Gelir Haralı, Olam Boyun Gurbanı, Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem, Sizin Evler Bizim Kende Daldadır, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin, Yaylalarda Üç Atım Var Binilir ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana”* (43 eser, uzman değeriendirme sayısı 122, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliğı sağılanan eserler) olduğu görölmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından ses eğitiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde bulunan eserlerin; basit düzeyde 9 eser, orta düzeyde 19 eser ve ileri düzeyde 43 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 3 eser hem basit hem de orta düzeyde; 26 eser, hem orta hem de ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Ses eğitiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 100 eserden, 71 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 29 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 39. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Ses Eğitiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
1. Akşamı Ezan Vakdı	2 (u1,u2)	1 (u3)	
2. Al Alma Gönül Alma	2 (u1,u2)	1 (u3)	
3. Ana Beni Gönder Gedim Ormana	2 (u1,u2)	1 (u3)	
4. Ana Meni Yaz Ağla	2 (u1,u2)	1 (u3)	
5. Apardılar Gülüm		3 (u1,u2,u3)	
6. Aras Aras Han Aras	2 (u1,u2)	1 (u3)	
7. Ardahan'ın Yollarında	3 (u1,u2,u3)		
8. Ay Dağlar Sende Gözüm Var	1 (u2)	2 (u1, u3)	
9. Ay Dağlar Vay Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
10. Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından	1 (u2)	2 (u1, u3)	
11. Ay Gız Adın Amandır		3 (u1,u2,u3)	
12. Ay Gız Kimin Gızısın		3 (u1,u2,u3)	
13. Ay Sallanıp Geden Yar		3 (u1,u2,u3)	
14. Aynı Düşeli Senden		3 (u1,u2,u3)	
15. Ayvaz Gelir Otağından	2 (u1,u2)	1 (u3)	
16. Baca Baca Barhana	1 (u1)	2 (u2, u3)	
17. Bağa Girdim Bağbanını Görmedim		3 (u1,u2,u3)	
18. Bağa Girdim Üzüme	2 (u2, u3)	1 (u1)	
19. Bağdan Bir Gül Almışam	2 (u2, u3)	1(u1)	
20. Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)	2 (u2, u3)	1(u1)	
21. Bahçalara Geldi Bahar	2 (u2, u3)	1(u1)	
22. Başına Döndüğüm Kurban Olduğum		3 (u1,u2,u3)	
23. Bayırda Gezen Bacılar	2 (u2, u3)	1(u1)	
24. Bayram Gelip Elime Elimize		3 (u1,u2,u3)	
25. Bayram Oldu Gelmedi	2 (u2, u3)	1(u1)	
26. Beğim Gözün Aydın Olsun		3 (u1,u2,u3)	
27. Bir Garip Kuşum Yaralı		3 (u1,u2,u3)	
28. Bir Hışmınan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek)		2 (u1, u2)	1 (u3)
29. Bir Sabah Vakti Uyandım		3 (u1,u2,u3)	
30. Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur		3 (u1,u2,u3)	
31. Bu Dere Otlanacak			3 (u1,u2,u3)
32. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)			3 (u1,u2,u3)
33. Buna Devr-İ Dünya Derler		3 (u1,u2,u3)	
34. Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
35. Ceyranım Gel Gel			3 (u1,u2,u3)
36. Çırayı Gıhmıhladım	3 (u1,u2,u3)		
37. Dağda Kırarlar Cevizi	3 (u1,u2,u3)		
38. Dağda Küze Endirdim	3 (u1,u2,u3)		
39. Dağdan Kestim Dirgenlik	3 (u1,u2,u3)		
40. Dağlar Bulutlar İle	3 (u1,u2,u3)		
41. Dağlarda Duman Gözeldi		3 (u1,u2,u3)	
42. Dam Üste Dam Örerler	2 (u1, u2)	1 (u3)	
43. Dedim Gız Yaşın Nedir	2 (u1, u2)	1 (u3)	
44. Değirmen Yan Ağacı		3 (u1,u2,u3)	
45. Dişlerin İncidendir		3 (u1,u2,u3)	
46. Elinde Bir Gül Olaydım		1 (u1)	2 (u2, u3)
47. Gars'a Giderim Gars'a	1 (u2)	2 (u1, u3)	
48. Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana		1 (u1)	2 (u2, u3)
49. Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya		1 (u1)	2 (u2, u3)
50. Gelin Gelir Karşıya	2 (u1, u2)	1 (u3)	

Tablo 39. (devamı)

		Lisans		
Ezgi Adı		Basit	Orta	İleri
51. Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Aynılık)		2 (u1, u3)	1 (u2)	
52. Gelmişem Gidememem		3 (u1,u2,u3)		
53. Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni		3 (u1,u2,u3)		
54. Giden Ay Tutulur Mu		3 (u1,u2,u3)		
55. Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar			3 (u1,u2,u3)	
56. Giyip Güllü Tumanini			3 (u1,u2,u3)	
57. Gönül İster Gülün Koklamasını				3 (u1,u2,u3)
58. Habilban Can Ey Can			3 (u1,u2,u3)	
59. Hagirmi Yigirmi Gızlar			3 (u1,u2,u3)	
60. Hüdâ Seni Ne Hoş Günde Yaradıf			3 (u1,u2,u3)	
61. İki Döne Bir Kuş İdi			3 (u1,u2,u3)	
62. İsabali Dinle Benim Sözümlü			1 (u1)	2 (u2, u3)
63. Kağızman'da Tuz Dağı			1 (u2)	2 (u1, u3)
64. Kalenin Ardındayım		3 (u1,u2,u3)		
65. Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor			3 (u1,u2,u3)	
66. Keklik Daşda Ne Gezer			3 (u1,u2,u3)	
67. Kemanımın Telleri			3 (u1,u2,u3)	
68. Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana		2 (u2, u3)	1 (u1)	
69. Kırdâ Güttüm Koyunu				3 (u1,u2,u3)
70. Mahleden Geçen Oğlan			3 (u1,u2,u3)	
71. Maral Gezer Dağ Üste			3 (u1,u2,u3)	
72. Men Periyem Ayım Yohtur				3 (u1,u2,u3)
73. Mert Dayanır Namert Kaçar				3 (u1,u2,u3)
74. Olam Boyun Gurbanı		1 (u1)	2 (u2, u3)	
75. Pencereden Taş Gelir			3 (u1,u2,u3)	
76. Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum			3 (u1,u2,u3)	
77. Sarıkamış Yaylaları		1 (u2)	2 (u1, u3)	
78. Sen Bize Gelenden Beri		1 (u2)	2 (u1, u3)	
79. Seni Gördüm Yayla Yolunda		1 (u2)	2 (u1, u3)	
80. Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem			3 (u1,u2,u3)	
81. Sevip Sevmek İçin Dünyaya Geldim		3 (u1,u2,u3)		
82. Süsem Sümbül Bitirmişem			3 (u1,u2,u3)	
83. Süt Yüzü Benek Benek			3 (u1,u2,u3)	
84. Tan Yeri Atanda Şafak Sökende				3 (u1,u2,u3)
85. Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin			3 (u1,u2,u3)	
86. Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar				3 (u1,u2,u3)
87. Uca Dağların Başına				3 (u1,u2,u3)
88. Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana			3 (u1,u2,u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Ses Eğitimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı				88 Eser

Tablo 39 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, ses eğitiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ardahan'ın Yollarında, Çırayı Gıhmıhladım, Dağda Kırarlar Cevizi, Dağda Küze Endirdim, Dağdan Kestim Dirgenlik, Dağlar Bulutlar ile, Gelmişem Gidememem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Giden Ay Tutulur Mu, Kalenin Ardındayım ve Sevip Sevmek İçin Dünyaya Geldim*” eserlerinin olduğu (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 33, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Akşamdı Ezan Vakdı, Al Alma Gönül Alma, Ana Beni Gönder Gedim Ormana, Ana Meni Yaz Ağla, Aras Aras Han Aras, Ay Dağlar Sende Gözüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından, Ayvaz Gelir Otağından, Baca Baca Barhana, Bağa Girdim Üzüme,*

Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Olam Boyun Gurbanı, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri ve Seni Gördüm Yayla Yolunda” eserlerinin olduğu (26 eser, uzman değerlendirme sayısı 78, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Vay Dağlar, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısın, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayrı Düşeli Senden, Bağa Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözüün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Buna Devr-İ Dünya Derler, Dağlarda Duman Gözeldi, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Habilban Can Ey Can, Hagirmi Yigirmi Gızlar, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İki Döne Bir Kuş İdi, Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor, Keklik Daşda Ne Gezer, Kemanımın Telleri, Mahleden Geçen Oğlan, Maral Gezer Dağ Üste, Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana”* eserlerinin olduğu (35 eser, uzman değerlendirme sayısı 105, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek), Elinde Bir Gül Olaydım, İsabali Dinle Benim Sözümü, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya ve Kağızman'da Tuz Dağı”* eserlerinin olduğu (6 eser, uzman değerlendirme sayısı 18, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Ceyranım Gel Gel, Gönül İster Gülin Koklamasını, Kırdı Güttüm Koyunu, Men Periyem Ayım Yohtur, Mert Dayanır Namert Kaçar, Tan Yeri Atanda Şafak Sökende, Uca Dağların Başında Nar Şirin Olar ve Uca Dağların Başına”* (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından ses eğitiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 11 eser, orta düzeyde 35 eser ve ileri düzeyde 10 eser, görüş birliği

içerisinde olunamayan eserlerin ise: 26 eser hem basit hem de orta düzeyde; 6 eser, hem orta hem de ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Ses eğitiminde lisans düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 88 eserden, 56 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu, 32 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Sözlü eserlerin Türk Müziği makamlarının öğretimi açısından müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar

Tablo 40. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Akşamı Ezan Vakdı							2 (u1,u2)	1 (u3)	
Al Alma Gönül Alma							2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ana Beni Gönder Gedim					1 (u2)		2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ormana							2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ana Meni Yaz Ağla				1 (u3)	1 (u2)		2 (u1,u2)	1 (u3)	
Apardılar Gülümü						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Aras Aras Han Aras							2 (u1,u2)	1 (u3)	
Araz Üste Buz Üste				3 (u1,u2,u3)					
Ardahan'ın Yollarında					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Arpa Ektim Leğene					3 (u1,u2,u3)				
Ay Dağlar Sende Gözüm Var						1 (u1)	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Ay Dağlar Vay Dağlar								3 (u1,u2,u3)	
Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından						3 (u1,u2,u3)	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Ay Gız Adın Amandır						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Ay Gız Kimin Gızısın						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Ay Sallanıp Geden Yar						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Ayrı Düşeli Senden						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Ayvaz Gelir Otağından							1 (u1)	2 (u2, u3)	
Baca Baca Barhana					1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Bağa Girdim Bağbanını Görmedim						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bağa Girdim Üzüme					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bağdan Bir Gül Almışam					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bahçalara Geldi Bahar					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Başına Döndüğüm Kurban Olduğum						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bayırda Gezen Bacılar					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bayram Gelip Elime Elimize						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bayram Oldu Gelmedi					2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Beğim Gözün Aydın Olsun						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bir Garip Kuşum Yaralı						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek)						3 (u1,u2,u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)

Tablo 40. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Bir Sabah Vakti Uyandım					1 (u3)	2 (u1, u2)		3 (u1,u2,u3)	
Bir Samavar Almışam					1 (u3)	2 (u1, u2)		3 (u1,u2,u3)	
Silenim Yoktur									
Bu Dağlar Nazlı Dağlar		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Bu Dere Otlanacak						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)
Bulguru Kaynatırlar		3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)
Buna Devr-İ Dünya Derler						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)					1 (u1)	1 (u2)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
Ceyranım Gel Gel						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)
Çıktım Ambar Koluna					3 (u1,u2,u3)				
Çırayı Gıhmıhladım					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dağda Kırarlar Cevizi				1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dağda Küze Endirdim				1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dağdan Kestim Dirgenlik					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dağlar Bulutlar İle					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dağlarda Duman Gözeldi					1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1,u2,u3)	
Dam Üste Dam Örerler					2 (u1, u2)	1 (u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Dedim Gız Yaşın Nedir					2 (u1, u2)	1 (u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Değirmen Yan Ağacı						1 (u3)		3 (u1, u2, u3)	
Dişlerin İncidendir			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Elinde Bir Gül Olaydım						3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2,u3)
Erdavut Ocağında				3 (u1,u2,u3)					
Erzurumdan Göç Ettim				3 (u1,u2,u3)					
Eşrefoğlu Al Haberi					1 (u2)	2 (u1, u3)	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Gars'a Giderim Gars'a						3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)
Gayrıya Açıldı Ol Güli						3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)
Rana						3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)
Gece Uzun Ay Dolanır						3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)
Batmaya									
Gelin Gel Bara				3 (u1,u2,u3)					
Gelin Gelir Karşıya					1 (u1)	2 (u2, u3)	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Gelmiş İken Bu Yerleri					1 (u1)	2 (u2, u3)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)									
Gelmişem Gidememem		3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Gelsin Deyi Arzulamış					3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Yar Beni					2 (u1, u2)	1 (u3)			
Gemiler Gelende Verir									
Fitini					3 (u1, u2, u3)				
Gızıl Üzüh Lahladı			3 (u1, u2, u3)						
(Emine'm Emine'm Odama Gel)									
Giden Ay Tutulur Mu					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Gine Bahar Oldu Bezendi						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Bağlar									
Giyip Güllü Tumanini						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Gönül İster Güllün									3 (u1, u2, u3)
Koklamasını									
Gülü Ektim Gül Tasına				3 (u1,u2,u3)					
Habilban Can Ey Can								3 (u1, u2, u3)	

Tablo 40. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri
Hagirmi Yigirmi Gızlar						1 (u3)		2 (u1, u2)	
Han Nigar'ım Benden			3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)			
Yüzün Çevirme									
Havalar Bulutlandı				3 (u1,u2,u3)					
Hoş Gelişler Ola			3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)				
Hüdam Seni Ne Hoş						3		3	
Günde Yaradif						(u1, u2, u3)		(u1, u2, u3)	
İki Döne Bir Kuş İdi						3 (u1, u2, u3)		3	
İsabali Dinle Benim								1 (u1)	2
Sözümü									(u2, u3)
Kağızman'a İsmarladım				3 (u1,u2,u3)					
Kağızman'da Tuz Dağı						3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)
Kalenin Ardındayım					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Karadağ'da Düşman Topu						3		3	
Patlıyor						(u1, u2, u3)		(u1, u2, u3)	
Keklik Daşda Ne Gezer						3 (u1, u2, u3)		3	
Kemanımın Telleri						3 (u1, u2, u3)		3	
Kerem Eyle Yüzün					2	1	2	1	
Dönder Bana					(u2, u3)	(u1)	(u2, u3)	(u1)	
Kırda Güttüm Koyunu									3 (u1, u2, u3)
Mahleden Geçen Oğlan					1 (u3)	2 (u1, u2)		3 (u1, u2, u3)	
Maral Gezer Dağ Üste						3 (u1, u2, u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)
Maşın Gelir Haralı						3 (u1, u2, u3)			
Men Periyem Ayım									3
Yohtur									(u1, u2, u3)
Mert Dayanır Namert									3
Kaçar									(u1, u2, u3)
Mor Koyun Meler Gelir					2 (u2, u3)	1 (u1)			
O Yana Hindi					2 (u2, u3)	1 (u1)			
Oğlan Adın Bey Di Gel					2 (u2, u3)	1 (u1)			
Olam Boyun Gurbanı						3 (u1, u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Pencereden Taş Gelir			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)		3	
Pınar Başında Durma			3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)	
Sabahtan Kalktım						3		3	
Semaver Kurdum						(u1, u2, u3)		(u1, u2, u3)	
Sallana Sallana Gelir					2 (u1, u2)	1 (u3)			
Geçersin					2 (u1, u2)	1 (u3)			
Sallanıp Köyden Gelenim									
Sallanıp Sudan Gelenim				3 (u1,u2,u3)					
Sana Bir Nasihatım Var					3 (u1, u2, u3)				
Saraydan İndi Yeri Di			3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)				
Sarıkamış Yaylaları					3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Sen Bize Gelenden Beri					3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Seni Gördüm Yayla					3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Yolunda									
Sennen Ayrı Bu Dünyayı						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Neylerem									
Sevip Sevmek İçin					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)		
Dünyaya Geldim									
Sizin Evler Bizim Kende						3 (u1, u2, u3)		3	
Daldadır								3	
Süsem Sümbül Bitirmişem						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Süt Yüzü Benek Benek						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	

Tablo 40. (devam)

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans	
	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta
Tan Yeri Atanda Şafak Sökende								3 (u1, u2, u3)
Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin					3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar					3 (u1, u2, u3)			
Uca Dağların Başına								3 (u1, u2, u3)
Yaylalarda Üç Atım Var Binilir					3 (u1, u2, u3)			
Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana					3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Yoruludum Gönül				2 (u1, u2)	1 (u3)			
Yoruludum								

Tablo 40 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin Türk müziği makamlarının öğretiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların eserleri ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitiminde kullanılabilirlik düzeylerine göre değerlendirdikleri, Türk müziği makamlarının öğretiminde;

Ortaokul düzeyinde yararlanma açısından uygun olmadığı,

Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 6), 8 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 24) olduğu,

Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 103 olduğu, 10 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 30), 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 9), 20 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 60), 26 eserin hem orta hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 44 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 132) olduğu,

Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 87 olduğu; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 33), 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 34 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 102), 7 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 21), 9 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 27) olduğuna yönelik değerlendirmelerin olduğu görülmektedir.

Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri

Tablo 41. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Genel Lise			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
1. Bu Dağlar Nazlı Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
2. Bulguru Kaynatırlar		3 (u1,u2,u3)	
3. Dişlerin İncidendir			3 (u1, u2, u3)
4. Gelmişem Gidemenem			3 (u1, u2, u3)
5. Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)			3 (u1, u2, u3)
6. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme			3 (u1, u2, u3)
7. Hoş Gelişler Ola			3 (u1, u2, u3)
8. Pencereden Taş Gelir			3 (u1, u2, u3)
9. Pınar Başında Durma			3 (u1, u2, u3)
10. Saraydan İndi Yeridi			3 (u1, u2, u3)
Genel Lise Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			10 Eser

Tablo 41 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Bu Dağlar Ulu Dağlar ve Bulguru Kaynatırlar*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Dişlerin İncidendir, Gelmişem Gidemenem, Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Hoş Gelişler Ola, Pencereden Taş Gelir, Pınar Başında Durma, Saraydan İndi Yeridi*” (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde yararlanılması ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; orta düzeyde 2 eser ve ileri düzeyde 8 eser olduğu, önerilen 10 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu görülmektedir.

Tablo 42. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Güzel Sanatlar Lisesi			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
1. Ana Beni Gönder Gedim Ormana		1 (u2)	
2. Ana Meni Yaz Ağla	1(u3)	1 (u2)	
3. Apardılar Gülümü			3 (u1,u2,u3)
4. Araz Üste Buz Üste	3 (u1,u2,u3)		
5. Ardahan'ın Yollarında		3 (u1,u2,u3)	
6. Arpa Ektim Leğene		3 (u1,u2,u3)	
7. Ay Dağlar Sende Gözüm Var			1 (u1)
8. Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından			3 (u1,u2,u3)
9. Ay Gız Adın Amandır			3 (u1,u2,u3)
10. Ay Gız Kimin Gızısın			3 (u1,u2,u3)
11. Ay Sallanıp Geden Yar			3 (u1,u2,u3)
12. Ayı Düşeli Senden			3 (u1,u2,u3)

Tablo 42. (devam)

Ezgi Adı	Güzel Sanatlar Lisesi		
	Basit	Orta	İleri
13. Baca Baca Barhana		1 (u1)	2 (u2, u3)
14. Bağa Girdim Bağbanını Görmedim			3 (u1,u2,u3)
15. Bağa Girdim Üzüme		2 (u2, u3)	1 (u1)
16. Bağdan Bir Gül Almışam		2 (u2, u3)	1 (u1)
17. Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)		2 (u2, u3)	1 (u1)
18. Bahçalara Geldi Bahar		2 (u2, u3)	1 (u1)
19. Başına Döndüğüm Kurban Olduğum			3 (u1,u2,u3)
20. Bayırda Gezen Bacılar		2 (u2, u3)	1 (u1)
21. Bayram Gelip Elime Elimize			3 (u1,u2,u3)
22. Bayram Oldu Gelmedi		2 (u2, u3)	1 (u1)
23. Beğim Gözün Aydın Olsun			3 (u1,u2,u3)
24. Bir Garip Kuşum Yaralı			3 (u1,u2,u3)
25. Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek)			3 (u1,u2,u3)
26. Bir Sabah Vakti Uyandım		1 (u3)	2 (u1, u2)
27. Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur		1 (u3)	2 (u1, u2)
28. Bu Dağlar Nazlı Dağlar	3 (u1,u2,u3)		
29. Bu Dere Otlanacak			3 (u1,u2,u3)
30. Bulguru Kaynatırlar	3 (u1,u2,u3)		
31. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)			3 (u1,u2,u3)
32. Buna Devr-İ Dünya Derler			3 (u1,u2,u3)
33. Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)		1 (u1)	1 (u2)
34. Ceyranım Gel Gel			3 (u1,u2,u3)
35. Çıktım Ambar Koluna		3 (u1,u2,u3)	
36. Çırayı Gıhmıhladım		3 (u1,u2,u3)	
37. Dağda Kırarlar Cevizi	1 (u2)	2 (u1, u3)	
38. Dağda Küze Endirdim	1 (u2)	2 (u1, u3)	
39. Dağdan Kestim Dirgenlik		3 (u1,u2,u3)	
40. Dağlar Bulutlar İle		3 (u1,u2,u3)	
41. Dağlarda Duman Gözeldi		1 (u2)	2 (u1, u3)
42. Dam Üste Dam Örerler		2 (u1, u2)	1 (u3)
43. Dedim Gız Yaşın Nedir		2 (u1, u2)	1 (u3)
44. Değirmen Yan Ağacı			1 (u3)
45. Dişlerin İncidendir			3 (u1, u2, u3)
46. Elinde Bir Gül Olaydım			3 (u1, u2, u3)
47. Erdavut Ocağında	3 (u1,u2,u3)		
48. Erzurumdan Göç Ettim	3 (u1,u2,u3)		
49. Gars'a Giderim Gars'a		1 (u2)	2 (u1, u3)
50. Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana			3 (u1, u2, u3)
51. Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya			3 (u1, u2, u3)
52. Gelin Gel Bara	3 (u1,u2,u3)		
53. Gelin Gelir Karşıya		1 (u1)	2 (u2, u3)
54. Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)		1 (u1)	2 (u2, u3)
55. Gelmişem Gidemem		3 (u1, u2, u3)	
56. Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni		3 (u1, u2, u3)	
57. Gemiler Gelende Verir Fitini		2 (u1, u2)	1 (u3)
58. Gızıl Üzüň Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)		3 (u1, u2, u3)	
59. Giden Ay Tutulur Mu		3 (u1,u2,u3)	
60. Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar			3 (u1, u2, u3)
61. Giyip Güllü Tumanını			3 (u1, u2, u3)
62. Gülü Ektim Gül Tasına	3 (u1,u2,u3)		
63. Hagırmi Yigirmi Gızlar			1 (u3)
64. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme		1 (u1)	2 (u2, u3)
65. Havalara Bulutlandı	3 (u1,u2,u3)		
66. Hoş Gelişler Ola		3 (u1, u2, u3)	
67. Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf			3 (u1, u2, u3)
68. İki Döne Bir Kuş İdi			3 (u1, u2, u3)
69. Kağızman'a İsmarladım	3 (u1,u2,u3)		
70. Kağızman'da Tuz Dağı			3 (u1, u2, u3)
71. Kalenin Ardındayım		3 (u1,u2,u3)	
72. Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor			3 (u1, u2, u3)
73. Keklik Daşda Ne Gezer			3 (u1, u2, u3)
74. Kemanımın Telleri			3 (u1, u2, u3)
75. Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana		2 (u2, u3)	1 (u1)
76. Mahleden Geçen Oğlan		1 (u3)	2 (u1, u2)
77. Maral Gezer Dağ Üste			3 (u1, u2, u3)
78. Maşın Gelir Haralı			3 (u1, u2, u3)
79. Mor Koyun Meler Gelir		2 (u2, u3)	1 (u1)
80. O Yana Hindi		2 (u2, u3)	1 (u1)
81. Oğlan Adın Bey Di Gel		2 (u2, u3)	1 (u1)

Tablo 42. (devam)

Ezgi Adı	Güzel Sanatlar Lisesi		
	Basit	Orta	İleri
82. Olam Boyun Gurbanı			3 (u1, u2, u3)
83. Pencereden Taş Gelir			3 (u1, u2, u3)
84. Pınar Başında Durma		3 (u1, u2, u3)	
85. Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum			3 (u1, u2, u3)
86. Sallana Sallana Gelir Geçersin		2 (u1, u2)	1 (u3)
87. Sallanıp Köyden Gelenim		2 (u1, u2)	1 (u3)
88. Sallanıp Sudan Gelenim	3 (u1,u2,u3)		
89. Sana Bir Nasihatım Var		3 (u1, u2, u3)	
90. Saraydan İndi Yeridi		3 (u1, u2, u3)	
91. Sarıkamış Yaylaları		3 (u1, u2, u3)	
92. Sen Bize Gelenden Beri		3 (u1, u2, u3)	
93. Seni Gördüm Yayla Yolunda		3 (u1, u2, u3)	
94. Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem			3(u1, u2, u3)
95. Sevip Sevmek İçin Dünyaya Geldim		3(u1,u2,u3)	
96. Sizin Evler Bizim Kende Daldadır			3(u1,u2,u3)
97. Süsem Sümbül Bitirmişem			3(u1,u2,u3)
98. Süt Yüzü Benek Benek			3(u1,u2,u3)
99. Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin			3(u1,u2,u3)
100. Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar			3(u1,u2,u3)
101. Yaylalarda Üç Atım Var Binilir			3(u1,u2,u3)
102. Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana			3(u1,u2,u3)
103. Yoruldum Gönül Yoruldum		2 (u1, u2)	1 (u3)
Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin 103 Eser			
Önerilen Toplam Eser Sayısı			

Tablo 42 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Araz Üste Buz Üste, Bu Dağlar Nazlı Dağlar, Bulguru Kaynatırlar, Erdavut Ocağında, Erzurumdan Göç Ettim, Gelin Gel Bara, Güülü Ektim Gül Tasına, Havalar Bulutlandı, Kağızman'a Ismarladım ve Sallanıp Sudan Gelenim*” eserlerinin olduğu (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Ana Meni Yaz Ağla, Dağda Kırarlar Cevizi ve Dağda Küze Endirdim*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ana Beni Gönder Gedim Ormana, Ardahan'ın Yollarında, Arpa Ektim Leğene, Çıktım Ambar Koluna, Çırayı Gıhmıhladım, Dağdan Kestim Dirgenlik, Dağlar Bulutlar İle, Gelmişem Gidememem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Giden Ay Tutulur Mu, Hoş Gelişler Ola, Kalenin Ardındayım, Pınar Başında Durma, Sana Bir Nasihatım Var, Saraydan İndi Yeridi, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri, Seni Gördüm Yayla Yolunda ve Sevip Sevmek İçin Dünyaya Geldim*” eserlerinin olduğu (20 eser,

uzman değerlendirme sayısı 60, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; *“Baca Baca Barhana, Bağa Girdim Üzüme, Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dağlarda Duman Gözeldi, Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Gemiler Gelende Verir Fitini, Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Mahleden Geçen Oğlan, Mor Koyun Meler Gelir, O Yana Hindi, Oğlan Adın Bey Di Gel, Sallana Sallana Gelir Geçersin, Sallanıp Köyden Gelenim ve Yoruldum Gönül Yoruldum”* eserlerinin olduğu (26 eser, uzman değerlendirme sayısı 78, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; *“Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Sende Gözüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısan, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayı Düşeli Senden, Bağa Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözün Aydın Olsun, Beğim Gözün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek), Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Buna Devr-İ Dünya Derler, Ceyranım Gel Gel, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Hagirmi Yigirmi Gızlar, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İki Döne Bir Kuş İdi, Kağızman'da Tuz Dağı, Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor, Keklik Daşda Ne Gezer, Kemanımın Telleri, Maral Gezer Dağ Üste, Maşın Gelir Haralı, Olam Boyun Gurbanı, Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayı Bu Dünyayı Neylerem, Sizin Evler Bizim Kende Daldadır, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eyllenmiyesin, Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar, Yaylalarda Üç Atım Var Binilir ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana”* (44 eser, uzman değerlendirme sayısı 132, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 10 eser, orta düzeyde 20 eser ve ileri düzeyde 44 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 3 eser hem basit hem de orta

düzeyde; 26 eser, hem orta hem de ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Türk müziği makamlarının öğretiminde güzel sanatlar lisesi düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 103 eserden, 74 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu, 29 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Tablo 43. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Makamlarının Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
1. Akşamı Ezan Vakdî	2 (u1,u2)	1 (u3)	
2. Al Alma Gönül Alma	2 (u1,u2)	1 (u3)	
3. Ana Beni Gönder Gedim Ormana	2 (u1,u2)	1 (u3)	
4. Ana Meni Yaz Ağla	2 (u1,u2)	1 (u3)	
5. Apardılar Gülümü		3 (u1,u2,u3)	
6. Aras Aras Han Aras	2 (u1,u2)	1 (u3)	
7. Ardahan'ın Yollarında	3 (u1,u2,u3)		
8. Ay Dağlar Sende Gözüm Var	1 (u2)	2 (u1, u3)	
9. Ay Dağlar Vay Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
10. Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından	1 (u2)	2 (u1, u3)	
11. Ay Gız Adın Amandır		3 (u1,u2,u3)	
12. Ay Gız Kimin Gızısın		3 (u1,u2,u3)	
13. Ay Sallanıp Geden Yar		3 (u1,u2,u3)	
14. Ayırı Düşeli Senden		3 (u1,u2,u3)	
15. Ayvaz Gelir Otağında	1 (u1)	2 (u2, u3)	
16. Baca Baca Barhana	1 (u1)	2 (u2, u3)	
17. Bağa Girdim Bağbanını Görmedim		3 (u1,u2,u3)	
18. Bağa Girdim Üzüme	2 (u2, u3)	1 (u1)	
19. Bağdan Bir Gül Almışam	2 (u2, u3)	1 (u1)	
20. Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
21. Bahçalara Geldi Bahar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
22. Başına Döndüğüm Kurban Olduğum		3 (u1,u2,u3)	
23. Bayırda Gezen Bacılar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
24. Bayram Gelip Elime Elimize		3 (u1,u2,u3)	
25. Bayram Oldu Gelmedi	2 (u2, u3)	1 (u1)	
26. Beğim Gözün Aydın Olsun		3 (u1,u2,u3)	
27. Bir Garip Kuşum Yaralı		3 (u1,u2,u3)	
28. Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek)		2 (u1, u2)	1 (u3)
29. Bir Sabah Vakti Uyandım		3 (u1,u2,u3)	
30. Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur		3 (u1,u2,u3)	
31. Bu Dere Otlanacak			3 (u1,u2,u3)
32. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)			3 (u1,u2,u3)
33. Buna Devr-İ Dünya Derler		3 (u1,u2,u3)	
34. Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
35. Ceyranım Gel Gel			3 (u1,u2,u3)
36. Çırayı Gıhmıhladım	3 (u1,u2,u3)		
37. Dağda Kırarlar Cevizi	3 (u1,u2,u3)		
38. Dağda Küze Endirdim	3 (u1,u2,u3)		
39. Dağdan Kestim Dirgenlik	3 (u1,u2,u3)		
40. Dağlar Bulutlar İle	3 (u1,u2,u3)		
41. Dağlarda Duman Gözeldi		3 (u1,u2,u3)	
42. Dam Üste Dam Örerler	2 (u1, u2)	1 (u3)	
43. Dedim Gız Yaşın Nedir	2 (u1, u2)	1 (u3)	
44. Değirmen Yan Ağacı		3 (u1,u2,u3)	

Tablo 43. (devam)

Ezgi Adı	Basit	Lisans	
		Orta	İleri
45. Dışlerin İncidendir		3 (u1,u2,u3)	
46. Elinde Bir Gül Olaydım		1 (u1)	2 (u2, u3)
47. Gars'a Giderim Gars'a	1 (u2)	2 (u1, u3)	
48. Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana		1 (u1)	2 (u2, u3)
49. Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya		1 (u1)	2 (u2, u3)
50. Gelin Gelir Karşıya	2 (u1, u2)	1 (u3)	
51. Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
52. Gelmişem Gidemenem	3 (u1,u2,u3)		
53. Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni	3 (u1,u2,u3)		
54. Giden Ay Tutulur Mu	3 (u1,u2,u3)		
55. Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar		3 (u1,u2,u3)	
56. Giyip Güllü Tumanini		3 (u1,u2,u3)	
57. Gönül İster Güllün Koklamasını			3 (u1,u2,u3)
58. Habilban Can Ey Can		3 (u1,u2,u3)	
59. Hagirmi Yigirmi Gızlar		2 (u1, u2)	
60. Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf		3 (u1,u2,u3)	
61. İki Döne Bir Kuş İdi		3 (u1,u2,u3)	
62. İsabalı Dinle Benim Sözüümü		1 (u1)	2 (u2, u3)
63. Kağızman'da Tuz Dağı		1 (u2)	2 (u1, u3)
64. Kalenin Ardındayım	3 (u1,u2,u3)		
65. Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor		3 (u1,u2,u3)	
66. Keklik Daşda Ne Gezer		3 (u1,u2,u3)	
67. Kemanımın Telleri		3 (u1,u2,u3)	
68. Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana	2 (u2, u3)	1 (u1)	
69. Kırdı Güttüm Koyunu			3 (u1,u2,u3)
70. Mahleden Geçen Oğlan		3 (u1,u2,u3)	
71. Maral Gezer Dağ Üste		2 (u2, u3)	1 (u1)
72. Men Periyem Ayım Yohtur			3 (u1,u2,u3)
73. Mert Dayanır Namert Kaçar			3 (u1,u2,u3)
74. Olam Boyun Gurbanı	1 (u1)	2 (u2, u3)	
75. Pencereden Taş Gelir		3 (u1,u2,u3)	
76. Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum		3 (u1,u2,u3)	
77. Sarıkamış Yaylaları	1 (u2)	2 (u1, u3)	
78. Sen Bize Gelenden Beri	1 (u2)	2 (u1, u3)	
79. Seni Gördüm Yayla Yolunda	1 (u2)	2 (u1, u3)	
80. Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem		3 (u1,u2,u3)	
81. Sevip Sevilmek İçin Dünyaya Geldim	3 (u1,u2,u3)		
82. Süsem Sümbül Bitirmişem		3 (u1,u2,u3)	
83. Süt Yüzü Benek Benek		3 (u1,u2,u3)	
84. Tan Yeri Atanda Şafak Sökende			3 (u1,u2,u3)
85. Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylene miyesin		3 (u1,u2,u3)	
86. Uca Dağların Başına			3 (u1,u2,u3)
87. Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana		3 (u1,u2,u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Makam Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			87 Eser

Tablo 43 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitimi düzeyinde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ardahan'ın Yollarında, Çırayı Gıhmıhladım, Dağda Kırarlar Cevizi, Dağda Küze Endirdim, Dağdan*

Kestim Dirgenlik, Dağlar Bulutlar ile, Gelmişem Gidemenem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Giden Ay Tutulur Mu, Kalenin Ardındayım ve Sevip Sevilmek İçin Dünyaya Geldim” eserlerinin olduğu (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 33, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Akşamı Ezan Vakdı, Al Alma Gönül Alma, Ana Beni Gönder Gedim Ormana, Ana Meni Yaz Ağla, Aras Aras Han Aras, Ay Dağlar Sende Gözüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından, Ayvaz Gelir Otağından, Baca Baca Barhana, Bağa Girdim Üzüme, Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Olam Boyun Gurbanı, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri ve Seni Gördüm Yayla Yolunda*” eserlerinin olduğu (26 eser, uzman değerlendirme sayısı 78, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Vay Dağlar, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısın, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayrı Düşeli Senden, Bağa Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Buna Devr-İ Dünya Derler, Dağlarda Duman Gözeldi, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Habilban Can Ey Can, Hagirmi Yigirmi Gızlar, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İki Döne Bir Kuş İdi, Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor, Keklik Daşda Ne Gezer, Kemanımın Telleri, Mahleden Geçen Oğlan, Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eyllenmiyesin ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana*” eserlerinin olduğu (34 eser, uzman değerlendirme sayısı 102, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek), Elinde Bir Gül Olaydım, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya, İsabali Dinle Benim Sözümü, Kağızman'da Tuz Dağı ve Maral Gezer Dağ Üste*” eserlerinin olduğu (7 eser, uzman değerlendirme sayısı 21, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Ceyranım Gel Gel, Gönül İster Gülün Koklamasını, Kırdı Güttüm Koyunu, Men Periyem Ayım Yohtur, Mert Dayanır Namert Kaçar, Tan Yeri Atanda Şafak Sökende ve Uca Dağların Başına*” (9 eser, uzman değerlendirme sayısı 27, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 11 eser, orta düzeyde 34 eser ve ileri düzeyde 9 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 26 eser hem basit hem de orta düzeyde; 7 eser hem orta hem de ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Türk müziği makamlarının öğretiminde lisans düzeyinde yararlanılmasına ilişkin toplamda önerilen 87 eserden, 54 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 33 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

Sözlü eserlerin Türk Müziği usullerinin öğretimi açısından müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar

Tablo 44. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşlerine Yönelik Genel Tablo*

Ezgi Adı	Genel Lise			Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		
	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	İleri	Basit	Orta
Akşamı Ezan Vakdı								2 (u1,u2)	1 (u3)
Al Alma Gönül Alma								2 (u1,u2)	1 (u3)
Ana Beni Gönder								2 (u1,u2)	1 (u3)
Gedim Ormana									3 (u1,u2,u3)
Ana Meni Yaz Ağla									3 (u1,u2,u3)
Apardılar Gülümü							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Aras Aras Han Aras								2 (u1,u2)	1 (u3)
Araz Üste Buz Üste					3 (u1,u2,u3)				
Ardahan'ın Yollarında						3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)	
Arpa Ektim Leğene						3 (u1,u2,u3)			
Ay Dağlar Sende							2 (u1, u3)	1 (u2)	2 (u1, u3)
Gözüm Var									3 (u1,u2,u3)
Ay Dağlar Vay Dağlar									2 (u1, u3)
Ay Gara Gaş Eğil Öpem							3 (u1,u2,u3)	1 (u2)	3 (u1,u2,u3)
Gaşından									3 (u1,u2,u3)
Ay Gız Adın Amandır							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Ay Gız Kimin Gızısın							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Ay Sallanıp Geden Yar							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Ayrı Düşeli Senden							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Ayvaz Gelir Otağından								1 (u1)	2 (u2, u3)
Baca Baca Barhana						1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)
Bağa Girdim Bağbanını							3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)
Görmedim									1 (u1)
Bağa Girdim Üzüme						2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)
Bağdan Bir Gül						2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)
Almışam									

Tablo 44 (devam)

Ezgi Adı	İleri	Genel Lise		İleri	Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		İleri
		Basit	Orta		Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	
Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)					2 (u2, u3)	1 (u1)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bahçalara Geldi Bahar					2 (u2, u3)	1 (u1)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
Başına Döndüğüm Kurban Olduğum						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)	
Bayırda Gezen Bacılar					2 (u2, u3)	1 (u1)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bayram Gelip Elime Elimize						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)	
Bayram Oldu Gelmedi					2 (u2, u3)	1 (u1)		2 (u2, u3)	1 (u1)	
Beğim Gözün Aydın Olsun						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)	
Bir Garip Kuşum Yaralı						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)	
Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek)						3 (u1,u2,u3)			2 (u1, u2)	1 (u3)
Bir Sabah Vakti					1 (u3)	2 (u1, u2)			3 (u1,u2,u3)	
Uyandım					1 (u3)	2 (u1, u2)			3 (u1,u2,u3)	
Bir Samavar Almışam										
Silenim Yoktur										
Bu Dağlar Nazlı Dağlar			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Bu Dere Otlanacak						3 (u1,u2,u3)				3 (u1,u2,u3)
Bulguru Kaynatırlar						3 (u1,u2,u3)				3 (u1,u2,u3)
Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)			3 (u1,u2,u3)		3 (u1,u2,u3)					
Buna Devr-İ Dünya Derler						3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)	
Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)					1 (u1)	1 (u2)		2 (u1,u3)	1 (u2)	
Ceyranım Gel Gel						3 (u1,u2,u3)				3 (u1,u2,u3)
Çıktım Ambar Koluna					3 (u1,u2,u3)					
Çırayı Gıhmıhladım					3 (u1,u2,u3)			3 (u1,u2,u3)		
Dağda Kırarlar Cevizi					1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Dağda Küze Endirdim					1 (u2)	2 (u1, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Dağdan Kestim						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Dirgenlik						3 (u1, u2, u3)				
Dağlar Bulutlar İle					3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)		
Dağlarda Duman Gözeldi					1 (u2)	2 (u1,u3)			3 (u1, u2, u3)	
Dam Üste Dam Örerler					2 (u1, u2)	1 (u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)	
Dedim Gız Yaşın Nedir					2 (u1, u2)	1 (u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)	
Değirmen Yan Ağacı						1 (u3)			3 (u1, u2, u3)	
Dişlerin İncidendir			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)	
Elinde Bir Gül Olaydım						3 (u1, u2, u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)
Erdavut Ocağında					3 (u1,u2,u3)					
Erzurumdan Göç Ettim					3 (u1,u2,u3)					
Eşrefoğlu Al Haberi Gars'a Giderim Gars'a					1 (u2)	2 (u1, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Gayriya Açıldı Ol Güli Rana						3 (u1, u2, u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)
Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya						3 (u1, u2, u3)			1 (u1)	2 (u2, u3)
Gelin Gel Bara Gelin Gelir Karşıya					1 (u1)	2 (u2, u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)	

Tablo 44 (devam)

Ezgi Adı	İleri	Genel Lise		İleri	Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		İleri
		Basit	Orta		Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	
Gelmiş İken Bu Yerleri						1 (u1)	2 (u2, u3)	2 (u1, u3)	1 (u2)	
Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)										
Gelmişem Gidemenem				3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Gemiler Gelende Verir Fitini						1 (u1)	2 (u2, u3)			
Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)				3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)				
Gelin Gel Bara Gel Bara					3 (u1, u2, u3)					
Giden Ay Tutulur Mu						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Gine Bahar Oldu							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Bezendi Bağlar										
Giyip Güllü Tumanını							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Gönül İster Güllün Koklamasını										3 (u1, u2, u3)
Gülü Ektim Gül Tasına					3 (u1, u2, u3)					
Habilban Can Ey Can									3 (u1, u2, u3)	
Hagirmi Yigirmi Gızlar							2 (u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)
Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme				3 (u1, u2, u3)		1 (u1)	2 (u2, u3)			
Havalar Bulutlandı					3 (u1, u2, u3)					
Hoş Gelişler Ola				3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)				
Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf İki Döne Bir Kuş İdi							3 (u1, u2, u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)
İsabali Dinle Benim Sözümlü									3 (u1, u2, u3)	
Kağızman'a İsmarladım					3 (u1, u2, u3)				1 (u1)	2 (u2, u3)
Kağızman'da Tuz Dağı							3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)
Kalenin Ardındayım						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Keklik Daşda Ne Gezer							3 (u1, u2, u3)		2 (u1, u2)	1 (u3)
Kemanımın Telleri							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana						2 (u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Kırda Güttüm Koyunu										3 (u1, u2, u3)
Mahleden Geçen Oğlan						1 (u3)	2 (u1, u2)		3 (u1, u2, u3)	
Maral Gezer Dağ Üste							3 (u1, u2, u3)		2 (u2, u3)	1 (u1)
Maşın Gelir Haralı							3 (u1, u2, u3)			
Men Periyem Ayım Yohtur										3 (u1, u2, u3)
Mert Dayanır Namert Kaçar										3 (u1, u2, u3)

Tablo 44 (devam)

Ezgi Adı	İleri	Genel Lise		İleri	Güzel Sanatlar Lisesi			Lisans		İleri
		Basit	Orta		Basit	Orta	İleri	Basit	Orta	
Mor Koyun Meler Gelir						2 (u2, u3)	1 (u1)			
O Yana Hindi						2 (u2, u3)	1 (u1)			
Oğlan Adın Bey Di Gel						2 (u2, u3)	1 (u1)			
Olam Boyun Gurbanı							3 (u1, u2, u3)	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Pencereden Taş Gelir			3 (u1, u2, u3)				3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Pınar Başında Durma			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)				
Sabahtan Kalktım							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Semaver Kurdum										
Sallana Sallana Gelir						2 (u1, u2)	1 (u3)			
Geçersin						2 (u1, u2)	1 (u3)			
Sallanıp Köyden										
Gelenim										
Sallanıp Sudan Gelenim					3 (u1, u2, u3)					
Sana Bir Nasihatım Var						3 (u1, u2, u3)				
Saraydan İndi Yeridi			3 (u1, u2, u3)			3 (u1, u2, u3)				
Sarıkamış Yaylaları						3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Sen Bize Gelenden Beri						3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Senem'i Gördüm Yayla Yolunda						3 (u1, u2, u3)		1 (u2)	2 (u1, u3)	
Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Sevip Sevimek İçin Dünyaya Geldim						3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)		
Sizin Evler Bizim Kende Daldadır							3 (u1, u2, u3)			
Süsem Sümbül							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Bitirmişem							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Süt Yüzü Benek Benek										
Tan Yeri Atanda Şafak Sökende										3 (u1, u2, u3)
Tez Gel Oğlan Tez Gel Eyllenmiyesin							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar										3 (u1, u2, u3)
Uca Dağların Başına										3 (u1, u2, u3)
Yaylalarda Üç Atım Var Binilir							3 (u1, u2, u3)			
Yaylasından İnmişler							3 (u1, u2, u3)		3 (u1, u2, u3)	
Üç Kız Bir Ana										
Yorulдум Gönül						2 (u1, u2)	1 (u3)			
Yorulдум										

Tablo 44 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin Türk müziği usullerinin öğretiminde kullanılabilirliğini belirlemeye yönelik uzman görüşlerinin yer aldığı, uzmanların eserleri ortaokul, genel lise, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitiminde kullanılabilirlik düzeylerine göre değerlendirdikleri, Türk müziği usullerinin öğretiminde;

Ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; uygun olmadığı,

Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 6), 8 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 24) olduğu,

Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 101 olduğu, 9 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 27), 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 9), 19 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 57), 26 eserin hem orta hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 43 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 122) olduğu,

Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 88 olduğu; 11 eserin basit düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 33), 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 78), 35 eserin orta düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 105), 6 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 18), 10 eserin ise ileri düzeyde (uzman değerlendirme sayısı 30) olduğuna yönelik değerlendirmelerin olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 45. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Genel Lise Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Ezgi Adı	Genel Lise		
	Basit	Orta	İleri
1. Bu Dağlar Nazlı Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
2. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)		3 (u1,u2,u3)	
3. Dişlerin İncidendir			3 (u1,u2,u3)
4. Gelmişem Gidememem			3 (u1,u2,u3)
5. Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)			3 (u1,u2,u3)
6. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme			3 (u1,u2,u3)
7. Hoş Gelişler Ola			3 (u1,u2,u3)
8. Pencereden Taş Gelir			3 (u1,u2,u3)
9. Pınar Başında Durma			3 (u1,u2,u3)
10. Saraydan İndi Yeridi			3 (u1,u2,u3)
Genel Lise Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			10 Eser

Tablo 45 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin olmadığı,

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Bu Dağlar Ulu Dağlar ve Bulguru Kaynatırlar*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Genel lise eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Dişlerin İncidendir, Gelmişem Gidememem, Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Hoş Gelişler Ola, Pencereden Taş Gelir, Pınar Başında Durma ve*

Saraydan İndi Yeridi” (8 eser, uzman değerlendirme sayısı 24, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin öğretiminde genel lise eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; orta düzeyde 2 eser ve ileri düzeyde 8 eser olduğu, önerilen 10 eserden tümünün zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 46. *Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri*

Güzel Sanatlar Lisesi			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
1. Apardılar Gülümü			3 (u1,u2,u3)
2. Araz Üste Buz Üste	3 (u1,u2,u3)		
3. Ardahan'ın Yollarında		3 (u1,u2,u3)	
4. Arpa Ektim Leğene		3 (u1,u2,u3)	
5. Ay Dağlar Sende Gözüm Var			2 (u1, u3)
6. Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından			3 (u1,u2,u3)
7. Ay Gız Adın Amandır			3 (u1,u2,u3)
8. Ay Gız Kimin Gızısın			3 (u1,u2,u3)
9. Ay Sallanıp Geden Yar			3 (u1,u2,u3)
10. Ayırı Düşeli Senden			3 (u1,u2,u3)
11. Baca Baca Barhana		1 (u1)	2 (u2, u3)
12. Bağa Girdim Bağbanını Görmedim			3 (u1,u2,u3)
13. Bağa Girdim Üzüme		2 (u2, u3)	1 (u1)
14. Bağdan Bir Gül Almışam		2 (u2, u3)	1 (u1)
15. Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)		2 (u2, u3)	1 (u1)
16. Bahçalara Geldi Bahar		2 (u2, u3)	1 (u1)
17. Başına Döndüğüm Kurban Olduğum			3 (u1,u2,u3)
18. Bayırda Gezen Bacılar		2 (u2, u3)	1 (u1)
19. Bayram Gelip Elime Elimize			3 (u1,u2,u3)
20. Bayram Oldu Gelmedi		2 (u2, u3)	1 (u1)
21. Beğim Gözün Aydın Olsun			3 (u1,u2,u3)
22. Bir Garip Kuşum Yaralı			3 (u1,u2,u3)
23. Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek)			3 (u1,u2,u3)
24. Bir Sabah Vakti Uyandım		1 (u3)	2 (u1, u2)
25. Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur		1 (u3)	2 (u1, u2)
26. Bu Dağlar Nazlı Dağlar	3 (u1,u2,u3)		
27. Bu Dere Otlanacak			3 (u1,u2,u3)
28. Bulguru Kaynatırlar			3 (u1,u2,u3)
29. Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı)	3 (u1,u2,u3)		
30. Buna Devr-İ Dünya Derler			3 (u1,u2,u3)
31. Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)		1 (u1)	1 (u2)
32. Ceyranım Gel Gel			3 (u1,u2,u3)
33. Çıktım Ambar Koluna		3 (u1,u2,u3)	
34. Çırayı Gıhmıhladım		3 (u1,u2,u3)	
35. Dağda Kırarlar Cevizi	1 (u2)	2 (u1, u3)	
36. Dağda Küze Endirdim	1 (u2)	2 (u1, u3)	
37. Dağdan Kestim Dirgenlik		3 (u1,u2,u3)	
38. Dağlar Bulutlar İle		3 (u1,u2,u3)	
39. Dağlarda Duman Gözeldi		1 (u2)	2 (u1, u3)
40. Dam Üste Dam Örerler		2 (u1, u2)	1 (u3)
41. Dedim Gız Yaşın Nedir		2 (u1, u2)	1 (u3)
42. Değirmen Yan Ağacı			1(u3)
43. Dişlerin İncidendir			3 (u1,u2,u3)
44. Elinde Bir Gül Olaydım			3 (u1,u2,u3)
45. Erdavut Ocağında	3 (u1,u2,u3)		
46. Erzurumdan Göç Ettim	3 (u1,u2,u3)		
47. Gars'a Giderim Gars'a		1 (u2)	2 (u1, u3)
48. Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana			3 (u1,u2,u3)
49. Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya			3 (u1,u2,u3)
50. Gelin Gelir Karşıya		1 (u1)	2 (u2, u3)
51. Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)		1 (u1)	2 (u2, u3)
52. Gelmişem Gidememem		3 (u1,u2,u3)	
53. Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni		3 (u1,u2,u3)	
54. Gemiler Gelende Verir Fitini		1 (u1)	2 (u2, u3)

Tablo 46. (devam)

Güzel Sanatlar Lisesi			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
55. Gızıl Üzüň Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel)		3 (u1,u2,u3)	
56. Gelin Gel Bara Gel Bara	3 (u1,u2,u3)		
57. Giden Ay Tutulur Mu		3 (u1,u2,u3)	
58. Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar			3 (u1,u2,u3)
59. Giyip Güllü Tumanını			3 (u1,u2,u3)
60. Gülü Ektim Gül Tasına	3 (u1,u2,u3)		
61. Hagirmi Yigirmi Gızlar			2 (u2, u3)
62. Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme		1 (u1)	2 (u2,u3)
63. Havalar Bulutlandı	3 (u1, u2, u3)		
64. Hoş Gelişler Ola		3 (u1,u2,u3)	
65. Hüdâm Seni Ne Hoş Günde Yaradıf			3 (u1,u2,u3)
66. İki Döne Bir Kuş İdi			3 (u1,u2,u3)
67. Kağızman'a İsmarladım	3 (u1,u2,u3)		
68. Kağızman'da Tuz Dağı			3 (u1,u2,u3)
69. Kalenin Ardındayım		3 (u1,u2,u3)	
70. Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor			3 (u1,u2,u3)
71. Keklik Daşda Ne Gezer			3 (u1,u2,u3)
72. Kemanımın Telleri			3 (u1,u2,u3)
73. Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana		2 (u2, u3)	1 (u1)
74. Mahleden Geçen Oğlan		1 (u3)	2 (u1, u2)
75. Maral Gezer Dağ Üste			3 (u1,u2,u3)
76. Maşın Gelir Haralı			3 (u1,u2,u3)
77. Mor Koyun Meler Gelir		2 (u2, u3)	1 (u1)
78. O Yana Hindi		2 (u2, u3)	1 (u1)
79. Oğlan Adın Bey Di Gel		2 (u2, u3)	1 (u1)
80. Olam Boyun Gurbanı			3 (u1,u2,u3)
81. Pencereden Taş Gelir			3 (u1,u2,u3)
82. Pınar Başında Durma		3 (u1,u2,u3))	
83. Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum			3 (u1,u2,u3)
84. Sallana Sallana Gelir Geçersin		2 (u1, u2)	1 (u3)
85. Sallanıp Köyden Gelenim		2 (u1, u2)	1 (u3)
86. Sallanıp Sudan Gelenim	3 (u1, u2, u3)		
87. Sana Bir Nasihatım Var		3 (u1, u2, u3)	
88. Saraydan İndi Yeridi		3 (u1,u2,u3)	
89. Sarıkamış Yaylaları		3 (u1,u2,u3)	
90. Sen Bize Gelenden Beri		3 (u1,u2,u3)	
91. Senem'i Gördüm Yayla Yolunda		3 (u1,u2,u3)	
92. Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem			3 (u1,u2,u3)
93. Sevip Sevmek İçin Dünyaya Geldim		3 (u1,u2,u3)	
94. Sizin Evler Bizim Kende Daldadır			3 (u1,u2,u3)
95. Süsem Sümbül Bitirmişem			3 (u1,u2,u3)
96. Süt Yüzü Benek Benek			3 (u1,u2,u3)
97. Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin			3 (u1,u2,u3)
98. Yaylalarda Üç Atım Var Binilir			3 (u1,u2,u3)
99. Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana			3 (u1,u2,u3)
100. Yoruldum Gönül Yoruldum		2 (u1, u2)	1 (u3)
Güzel Sanatlar Lisesi Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			100 Eser

Tablo 46 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, Türk müziği usullerinin öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “Araz Üste Buz Üste, Bu Dağlar Nazlı Dağlar, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Erdavut Ocağında, Erzurumdan Göç Eттіm, Gelin Gel Bara, Gülü Ektim Gül Tasına, Havalar Bulutlandı, Kağızman'a İsmarladım ve Sallanıp Sudan Gelenim” eserlerinin olduğu (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Dağda Kırarlar Cevizi ve Dağda Küze Endirdim*” eserlerinin olduğu (2 eser, uzman değerlendirme sayısı 6, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; “*Ardahan'ın Yollarında, Arpa Ektim Leğene, Çıktım Ambar Koluna, Çırayı Gıhmıhladım, Dağdan Kestim Dirgenlik, Dağlar Bulutlar İle, Gelmişem Gidemenem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Gızıl Üzüh Lahladı (Emine'm Emine'm Odama Gel), Giden Ay Tutulur Mu, Hoş Gelişler Ola, Kalenin Ardındayım, Pınar Başında Durma, Sana Bir Nasihatım Var, Saraydan İndi Yeridi, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri, Seni Gördüm Yayla Yolunda ve Sevip Seviilmek İçin Dünyaya Geldim*” eserlerinin olduğu (19 eser, uzman değerlendirme sayısı 57, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Baca Baca Barhana, Bağa Girdim Üzüme, Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dağlarda Duman Gözeldi, Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Gemiler Gelende Verir Fitini, Han Nigar'ım Benden Yüzün Çevirme, Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Mahleden Geçen Oğlan, Mor Koyun Meler Gelir, O Yana Hindi, Oğlan Adın Bey Di Gel, Sallana Sallana Gelir Geçersin, Sallanıp Köyden Gelenim ve Yoruldum Gönül Yoruldum*” eserlerinin olduğu (26 eser, uzman değerlendirme sayısı 78, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Güzel sanatlar lisesi eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; “*Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Sende Gözüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısın, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayrı Düşeli Senden, Bağa Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek), Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar, Buna Devr-İ Dünya Derler, Ceyranım Gel Gel, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Elinde Bir Gül Olaydım, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Hagirmi Yigirmi Gızlar, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İki Döne Bir Kuş İdi, Kağızman'da Tuz Dağı, Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor, Keklik Daşda Ne Gezer, Kemanımın Telleri, Maral Gezer Dağ Üste, Maşın Gelir Haralı, Olam Boyun Gurbanı,*

Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayı Bu Dünyayı Neylerem, Sizin Evler Bizim Kende Daldadır, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylene miyesin, Yaylalarda Üç Atım Var Binilir ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana” (43 eser, uzman değerlendirme sayısı 125, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından Türk müziği usullerinin öğretiminde güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde bulunan eserlerin; basit düzeyde 10 eser, orta düzeyde 19 eser ve ileri düzeyde 43 eser, görüş birliği içerisinde bulunamayan eserlerin ise: 2 eser hem basit hem de orta düzeyde; 26 eser, hem orta hem de ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Türk müziği usullerinin öğretiminde güzel sanatlar lisesi düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 100 eserden, 72 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde bulunduğu, 28 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 47. Kars Yöresine Ait Sözlü Eserlerin Türk Müziği Usullerinin Öğretiminde Lisans Eğitimi Düzeyinde Kullanılmasına İlişkin Uzman Görüşleri

Ezgi Adı	Lisans		
	Basit	Orta	İleri
Akşamı Ezan Vakdı	2 (u1,u2)	1 (u3)	
Al Alma Gönül Alma	2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ana Beni Gönder Gedim Ormana	2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ana Meni Yaz Ağla		3 (u1,u2,u3)	
Apardılar Gülümü		3 (u1,u2,u3)	
Aras Aras Han Aras	2 (u1,u2)	1 (u3)	
Ardahan'ın Yollarında	3 (u1,u2,u3)		
Ay Dağlar Sende Gözüm Var	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Ay Dağlar Vay Dağlar		3 (u1,u2,u3)	
Ay Gara Gaş Eğil Öpem Gaşından	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Ay Gız Adın Amandır		3 (u1,u2,u3)	
Ay Gız Kimin Gızısın		3 (u1,u2,u3)	
Ay Sallanıp Geden Yar		3 (u1,u2,u3)	
Ayrı Düşeli Senden		3 (u1,u2,u3)	
Ayvaz Gelir Otağından	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Baca Baca Barhana	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Bağa Girdim Bağbanını Görmedim		3 (u1,u2,u3)	
Bağa Girdim Üzüme	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bağdan Bir Gül Almışam	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül)	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bahçalara Geldi Bahar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Başına Döndüğüm Kurban Olduğum		3 (u1,u2,u3)	
Bayırda Gezen Bacılar	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Bayram Gelip Elime Elimize		3 (u1,u2,u3)	
Bayram Oldu Gelmedi	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Beğim Gözün Aydın Olsun		3 (u1,u2,u3)	
Bir Garip Kuşum Yaralı		3 (u1,u2,u3)	
Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kiziroğlu)(2.Örnek)		2 (u1, u2)	1 (u3)
Bir Sabah Vakti Uyandım		3(u1,u2,u3)	
Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur		3(u1,u2,u3)	
Bu Dere Otlanacak			3(u1,u2,u3)
Bulguru Kaynatırlar			3(u1,u2,u3)
Buna Devr-İ Dünya Derler		3(u1,u2,u3)	
Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım)	2 (u1,u3)	1 (u2)	
Ceyranım Gel Gel			3(u1,u2,u3)
Çırayı Gıhmıhladım	3 (u1,u2,u3)		
Dağda Kırarlar Cevizi	3 (u1,u2,u3)		
Dağda Küze Endirdim	3 (u1,u2,u3)		
Dağdan Kestim Dirgenlik	3 (u1,u2,u3)		
Dağlar Bulutlar İle	3 (u1,u2,u3)		
Dağlarda Duman Gözeldi		3 (u1,u2,u3)	
Dam Üste Dam Örerler	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Dedim Gız Yaşın Nedir	2 (u1, u2)	1 (u3)	

Tablo 47. (devam)

Lisans			
Ezgi Adı	Basit	Orta	İleri
Değirmen Yan Ağacı		3 (u1,u2,u3)	
Dişlerin İncidendir		3 (u1,u2,u3)	
Elinde Bir Gül Olaydım		1 (u1)	2 (u2, u3)
Gars'a Giderim Gars'a	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana		1 (u1)	2 (u2, u3)
Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya		1 (u1)	2 (u2, u3)
Gelin Gelir Karşıya	2 (u1, u2)	1 (u3)	
Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık)	2 (u1, u3)	1(u2)	
Gelmişem Gidememem	3 (u1,u2,u3)		
Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni	3 (u1,u2,u3)		
Giden Ay Tutulur Mu	3 (u1,u2,u3)		
Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar		3 (u1,u2,u3)	
Giyip Güllü Tumanini		3 (u1,u2,u3)	
Gönül İster Güllün Koklamasını			3 (u1,u2,u3)
Habilban Can Ey Can		3 (u1,u2,u3)	
Hagirmi Yigirmi Gızlar		1 (u2)	2 (u1 ,u3)
Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradı		2 (u1, u2)	1 (u3)
İki Döne Bir Kuş İdi		3 (u1,u2,u3)	
İsabalı Dinle Benim Sözüümü		2 (u1, u2)	1 (u3)
Kağızman'da Tuz Dağı		1 (u2)	2 (u1 ,u3)
Kalenin Ardındayım	3 (u1,u2,u3)		
Karadağ'da Düşman Topu Patlıyor		3 (u1,u2,u3)	
Keklik Daşda Ne Gezer		2 (u1, u2)	1 (u3)
Kemanımın Telleri		3 (u1,u2,u3)	
Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana	2 (u2, u3)	1 (u1)	
Kırda Güttüm Koyunu			3 (u1,u2,u3)
Mahleden Geçen Oğlan		3 (u1,u2,u3)	
Maral Gezer Dağ Üste		2 (u2, u3)	1 (u1)
Men Periyem Ayım Yohtur			3 (u1,u2,u3)
Mert Dayanır Namert Kaçar			3 (u1,u2,u3)
Olam Boyun Gurbanı	1 (u1)	2 (u2, u3)	
Pencereden Taş Gelir		3 (u1,u2,u3)	
Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum		3 (u1,u2,u3)	
Sarıkamış Yaylaları	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Sen Bize Gelenden Beri	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Senem'i Gördüm Yayla Yolunda	1 (u2)	2 (u1, u3)	
Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem		3 (u1,u2,u3)	
Sevip Sevilme İçin Dünyaya Geldim	3 (u1,u2,u3)		
Süsem Sümbül Bitirmişem		3 (u1,u2,u3)	
Süt Yüzü Benek Benek		3 (u1,u2,u3)	
Tan Yeri Atanda Şafak Sökende			3 (u1,u2,u3)
Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin		3 (u1,u2,u3)	
Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar			3 (u1,u2,u3)
Uca Dağların Başına			3 (u1,u2,u3)
Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana		3 (u1,u2,u3)	
Lisans Eğitimi Düzeyi Usul Öğretimi İçin Önerilen Toplam Eser Sayısı			88 Eser

Tablo 47 incelendiğinde, Kars yöresine ait sözlü eserlerin, ses eğitiminde lisans eğitimi düzeyinde kullanılmasına yönelik alan uzmanı akademisyenlerin değerlendirmeleri ve eserlerin basit, orta ve ileri düzey olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmaya göre;

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen basit düzeyde eserlerin; “*Ardahan'ın Yollarında, Çırayı Gıhmıhladım, Dağda Kırarlar Cevizi, Dağda Küze Endirdim, Dağdan Kestim Dirgenlik, Dağlar Bulutlar İle, Gelmişem Gidememem, Gelsin Deyi Arzulamış Yar Beni, Giden Ay Tutulur Mu, Kalenin Ardındayım ve Sevip Sevilme İçin Dünyaya Geldim*” eserlerinin olduğu (11 eser, uzman değerlendirme sayısı 33, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem basit hem de orta düzey olarak değerlendirilen eserlerin; “*Akşamı Ezan Vakdı, Al Alma Gönül Alma, Ana Beni Gönder Gedim Ormana, Aras Aras Han Aras, Ay Dağlar Sende Gözüüm Var, Ay Gara Gaş Eğil Öpem*

Gaşından, Ayvaz Gelir Otağından, Baca Baca Barhana, Bağa Girdim Üzüme, Bağdan Bir Gül Almışam, Baharın Gülşen Çağında (Sarı Bülbül), Bahçalara Geldi Bahar, Bayırda Gezen Bacılar, Bayram Oldu Gelmedi, Can Maral Can (Evleri Yakın Yarım), Dam Üste Dam Örerler, Dedim Gız Yaşın Nedir, Gars'a Giderim Gars'a, Gelin Gelir Karşıya, Gelmiş İken Bu Yerleri Gezelim (Ölüm İle Ayrılık), Kerem Eyle Yüzün Dönder Bana, Olam Boyun Gurbanı, Sarıkamış Yaylaları, Sen Bize Gelenden Beri ve Seni Gördüm Yayla Yolunda” eserlerinin olduğu (25 eser, uzman değerlendirme sayısı 75, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen orta düzey eserlerin; *“Ana Meni Yaz Ağla, Apardılar Gülümü, Ay Dağlar Vay Dağlar, Ay Gız Adın Amandır, Ay Gız Kimin Gızısın, Ay Sallanıp Geden Yar, Ayrı Düşeli Senden, Bağa Girdim Bağbanını Görmedim, Başına Döndüğüm Kurban Olduğum, Bayram Gelip Elime Elimize, Beğim Gözün Aydın Olsun, Bir Garip Kuşum Yaralı, Bir Sabah Vakti Uyandım, Bir Samavar Almışam Silenim Yoktur, Buna Devr-İ Dünya Derler, Dağlarda Duman Gözeldi, Değirmen Yan Ağacı, Dişlerin İncidendir, Gine Bahar Oldu Bezendi Bağlar, Giyip Güllü Tumanini, Habilban Can Ey Can, İki Döne Bir Kuş İdi, Karadağ'da Düşman Topu Pathyor, Kemanımın Telleri, Mahleden Geçen Oğlan, Pencereden Taş Gelir, Sabahtan Kalktım Semaver Kurdum, Sennen Ayrı Bu Dünyayı Neylerem, Süsem Sümbül Bitirmişem, Süt Yüzü Benek Benek, Tez Gel Oğlan Tez Gel Eylenmiyesin ve Yaylasından İnmişler Üç Kız Bir Ana”* eserlerinin olduğu (32 eser, uzman değerlendirme sayısı 96, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen hem orta hem de ileri düzey olarak değerlendirilen eserlerin; *“Bir Hışmınanan Geldi Geçti (Kızıroğlu)(2.Örnek), Elinde Bir Gül Olaydım, Gayrıya Açıldı Ol Güli Rana, Gece Uzun Ay Dolanır Batmaya, Hagirmi Yigirmi Gızlar, Hüdam Seni Ne Hoş Günde Yaradıf, İsabali Dinle Benim Sözümü, Kağızman'da Tuz Dağı, Keklik Daşda Ne Gezer ve Maral Gezer Dağ Üste”* eserlerinin olduğu (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanamayan eserler),

Lisans eğitiminde kullanılması önerilen ileri düzey eserlerin; *“Bu Dere Otlanacak, Bulguru Kaynatırlar (Kenan Barı), Ceyranım Gel Gel, Gönül İster Güllün Koklamasını, Kırdı Güttüm Koyunu, Men Periyem Ayım Yohtur, Mert Dayanır Namert Kaçar, Tan Yeri Atanda Şafak Sökende, Uca Dağlar Başında Nar Şirin Olar ve Uca Dağların Başına”* (10 eser, uzman değerlendirme sayısı 30, uzmanlarca zorluk düzeyi açısından görüş birliği sağlanan eserler) olduğu görülmektedir.

Uzman akademisyenler tarafından ses eğitiminde lisans eğitimi düzeyinde yararlanılmasına ilişkin önerilen ve zorluk düzeyi açısından da görüş birliği içerisinde olunan eserlerin; basit düzeyde 11 eser, orta düzeyde 32 eser ve ileri düzeyde 10 eser, görüş birliği içerisinde olunamayan eserlerin ise: 25 eser hem basit hem de orta düzeyde; 10 eser, hem orta hem de ileri düzeyde olduğu görülmektedir. Ses eğitiminde lisans düzeyinde yararlanılması ilişkin toplamda önerilen 88 eserden, 53 eserin zorluk düzeyine yönelik görüş birliği içerisinde olduğu, 35 eserin zorluk düzeyine yönelik ise görüş birliği içinde olunmadığı görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuçlar ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma konusu içerisinde değerlendirilmiş olan TRT ve Kültür bakanlığı kaynaklı Kars yöresine ait sözlü ve sözsüz Türk halk müziği eserlerinin müzikal çözümlemelerine ve eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumlarına yönelik bulgulara dayalı sonuçlar ayrı ayrı yer almaktadır.

TRT ve Kültür Bakanlığı Kaynaklı Kars Yöresine Ait Sözlü ve Sözsüz Türk Halk Müziği Eserlerinin Müzikal Analizlerine İlişkin Sonuçlar

- Yapılan doküman incelemesine dayalı olarak, Kars yöresine ait toplam 48 adet sözsüz eser olduğu tespit edilmiştir.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan Türk müziği dizilerine ilişkin bulgular incelendiğinde, en fazla kullanılan makam dizilerinin %18.75 oranla Uşşak ve Buselik makam dizisinde olduğu, en az kullanılan makam dizilerinin ise %4.17 oranla Segâh ve Hüzzam makamı dizisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan Türk halk müziği ayak dizilerine ilişkin bulgular incelendiğinde, en fazla eser Kerem ayak dizisinde (19 eser) en az eser ise Kesik Kerem (2 eser) ayak dizisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerin ses genişliklerine ilişkin bulgular incelendiğinde, eserlerin en dar 5'li, en geniş 11'li ses aralığına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan karar seslerine ilişkin bulgular incelendiğinde, Karar sesi olarak en fazla La perdesi, en az Si perdesi kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en kalın sesin Mi sesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ince (tiz) seslere ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en ince sesin La₂ olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde kullanılan ölçü birimlerine ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en fazla ölçü biriminin 4/4, en az kullanılan ölçü biriminin ise 3/8'lik ve 21/8'lik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde ölçü birimi değişen eserlere ilişkin bulgular incelendiğinde, toplam 48 eserden 17'in içerisinde iki değişik ölçü biriminin kullanıldığı, otuz bir eserde ölçü biriminin değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözsüz eserlerde makam dizileri değişen eserlere ilişkin bulgular incelendiğinde, toplam 48 eserden 4'ünün içerisinde iki değişik makam dizisi kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Yapılan doküman incelemesine dayalı olarak, Kars yöresine ait toplam 118 adet sözlü eser olduğu tespit edilmiştir.
- TSM makam dizileri incelendiğinde eserler içerisinde en fazla kullanılan makam dizilerinin %26.27 oranla Segâh makam dizisinde olduğu, en az kullanılan makam dizilerinin ise %0.85 oranla Nikriz, Nişabur ve Pençgah makamı dizisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- THM ayak isimleri incelendiğinde en fazla eser Kerem ayak dizisinde (56 eser) en az eser ise Garip (6 eser) ayak dizisinde olduğu görülmüştür.
- Kars yöresine ait sözlü eserlerin ses genişliklerine ilişkin bulgular incelendiğinde, eserlerin en dar 3'lü, en geniş 12'li ses aralığına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan karar seslerine ilişkin bulgular incelendiğinde, karar seslerinde en fazla karar sesi La perdesinde, en az karar sesi fa perdesinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan kalın (pest) seslere ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en kalın sesin do sesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ince (tiz) seslere ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en ince sesin sib2 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kars yöresine ait sözlü eserlerde kullanılan ölçü birimlerine ilişkin bulgular incelendiğinde, eserler içerisinde kullanılan en fazla ölçü biriminin 6/8'lik, en az kullanılan ölçü biriminin ise 3/4'lük, 7/4'lük, 3/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik, 20/8'lik ve 21/8'lik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Kars yöresine ait sözlü eserlerde eser içerisinde değişen ölçü birimlerinin eserlere göre ilişkin bulgular incelendiğinde, toplam 118 eserden 9'u içerisinde iki değişik ölçü biriminin kullanıldığı, 109 eserde ise ölçü biriminin değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde birçok yöre ezgisinin müzikal çözümlemelerinin yapıldığı araştırmalara rastlanmaktadır. Demir (1999) Denizli türkülerini, Karagenç (1999) Kütahya türkülerini, Öztürk (2004) Kerkük türkülerini, Şengül (2004) Erzurum türkülerini, Eroğlu (2005) Kırıkkale türkülerini, Demir (2007) Kemaliye (Eğin) türkülerini, Kınık (2007) Kayseri türkülerini, Ateş (2008) Şarkışla yöresine ait türkülerini, Yıldırım (2008), Teke yöresinde icra edilen Gurbet havalarını, Şenel (2009) Nevşehir türkülerini, Tufan (2010) Manisa yöresine ait Zeybek ezgilerini, Türkay (2010) İzmir ili Cumaovası yöresi Zeybeklerini, Eroğlu (2011) Arguvan yöresinde icra edilen Semahları, Gök (2011) Teke yöresi ve Muğla Zeybeklerini, Açar (2014) kına türkülerini, Akyıldız (2016) Burdur türkülerini, Özer (2015) Samsun türkülerini, Arslan (2016) Tokat türkülerini, Tatlıbal (2016) Azerbaycan türkülerini, Çalık (2018) Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu yörelerine ait türkülerini çözümleyerek müzikal analizlerini yapmıştır.

TRT ve Kültür Bakanlığı Kaynaklı Kars Yöresine Ait Sözlü ve Sözsüz Türk Halk Müziği Eserlerinin Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumlarına İlişkin Sonuçlar

- Sözsüz eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirliği uzman akademisyenler tarafından incelendiğinde çalgı eğitiminde ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; eserlerin tümünün basit düzeyde kullanılabilirliğe uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde, 9 eserin ileri düzeyde, Genel lise düzeyi açısından 1 eserin basit düzeyde, 11 eserin orta düzeyde, 19 eserin ise ileri düzeyde Güzel sanatlar lisesi düzeyi açısından; 11 eserin basit düzeyde, 20 eserin orta düzeyde, 20 eserin ise ileri düzeyde, Lisans düzeyi açısından 6 eserin basit düzeyde, 17 eserin orta düzeyde, 12 eserin ileri düzeyde yararlanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- Sözsüz eserlerin Türk müziği makamlarının öğretiminde yararlanma açısından, ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; 1 eserin basit düzeyde, 2 eserin orta düzeyde, 10 eserin ileri düzeyde, Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından; 2 eserin basit düzeyde, 13 eserin orta düzeyde, 19 eserin ise ileri düzeyde, Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından 9 eserin basit düzeyde 25 eserin orta düzeyde 24 eserin ise ileri düzeyde Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından; 11 eserin basit düzeyde, 18 eserin orta düzeyde, 7 eserin ise ileri düzey olarak sınıflandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Sözsüz eserlerin Türk müziği usullerinin öğretiminde ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; eserlerin tümünün basit düzeyde kullanılabilirliğe uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde, 8 eserin ileri düzeyde, Genel lise düzeyinde yararlanma açısından; 1 eserin basit düzeyde, 11 eserin orta düzeyde, 18 eserin ise ileri düzeyde, Güzel sanatlar lisesi düzeyinde yararlanma açısından; 11 eserin basit düzeyde, 22 eserin orta düzeyde, 21 eserin ise ileri düzeyde, Lisans düzeyinde yararlanma açısından; 8 eserin basit düzeyde, 18 eserin orta düzeyde, 12 eserin ileri düzey olarak sınıflandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Sözlü eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirliği uzman akademisyenler tarafından incelendiğinde ses eğitiminde ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; uygun olmadığı, Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde, 8 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 101 olduğu, 9 eserin basit düzeyde , 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde, 19 eserin orta düzeyde 26 eserin hem orta hem de ileri düzeyde, 43 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 88 olduğu; 11 eserin basit düzeyde, 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde, 35 eserin orta düzeyde, 6 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde, 10 eserin ise ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Sözlü eserlerin Türk müziği makamlarının öğretiminde; Ortaokul düzeyinde yararlanma açısından uygun olmadığı, Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde, 8 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 103 olduğu, 10 eserin basit düzeyde, 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde, 20 eserin orta düzeyde, 26 eserin hem orta hem de ileri düzeyde, 44 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 87 olduğu; 11 eserin basit düzeyde, 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde, 34 eserin orta düzeyde, 7 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde, 9 eserin ise ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Sözlü eserlerin Türk müziği usullerinin öğretiminde; Ortaokul düzeyinde yararlanma açısından; uygun olmadığı, Genel lise eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 10 olduğu, basit düzeyde yararlanma açısından uygun olmadığı, 2 eserin orta düzeyde, 8 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Güzel sanatlar lisesi eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 101 olduğu, 9 eserin basit düzeyde, 3 eserin hem basit hem de orta düzeyde, 19 eserin orta düzeyde, 26 eserin hem orta hem

de ileri düzeyde, 43 eserin ise ileri düzeyde olduğu, Lisans eğitimi düzeyinde yararlanma açısından önerilen eser sayısının 88 olduğu; 11 eserin basit düzeyde, 26 eserin hem basit düzey hem de orta düzeyde, 35 eserin orta düzeyde, 6 eserin hem orta düzeyde hem de ileri düzeyde, 10 eserin ise ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar, yöresel ve ulusal müzik eserlerinin, müzik eğitimi alanında kullanılmasına yönelik yapılan diğer çalışmalarla da desteklenmektedir. Arabul (2016) Kars yöresine ait kayıt altına alınmamış oyun ezgilerini notaya almış, makamsal ve ritmik yönden analizlerini yaparak bu ezgilerin müzik eğitiminde kullanılabilir olduğunu belirlemiştir. Benzer şekilde Terzioğlu (2015) Ağrı, Evsen (2018) Antalya, Balbay (2018) Konya ve Şirin (2018) Aksaray yöresine ait halk ezgilerini incelemiş ve bu ezgilerin müzik eğitiminde kullanılabilir olduğunu belirlemiştir.

Öneriler

Kars yöresine ait eserlerin müzikal analizi ve bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılma durumuna yönelik yapılan tespitler sonucu şu öneriler yapılabilir:

Araştırmacılara yönelik öneriler;

- Kars yöresine ait eserlerin müzikal analizi ile benzerlik gösteren çalışmalar da yapılmıştır. Türkiye'nin tüm yörelerine ait türkülerinin, bu yöntemle incelenerek, elde edilen sonuçların uzman kişilerden oluşturulacak bir çalışma grubu tarafından birleştirilerek, geleneksel Türk halk müziğinin müzikal dokusunun daha bilimsel temellere dayandırılması,
- Analizi yapılan ezgilerin sözlü ya da sözsüz olma durumlarına göre sınıflandırılması,
- Derlenen türküler kültürümüzün aktarılması ve yaşatılması amacıyla tescillenmeli, genel, özengen ve mesleki müzik eğitimin farklı basamaklarındaki derslerde kullanılmak üzere sınıflandırılması,
- Yöresel ve bölgesel müziklerin form, ezgi ve ritim özellikleri örnek alınarak geleneksel müziklerin devamlılığının artırılarak sağlanması,
- Geleneksel müziklerin popüler olanları dışında olan az bilinenlerinde toplumun beğenesine sunulması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Açar, Y. (2014). *TRT Türk halk müziği repertuarında bulunan kına türkülerinin, makam dizileri, usul ve güfte yönünden analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.366970)
- Akbulut, Y. (1990). *Klasik Türk müziği şarkı formunda usûl-aruz vezni ilişkisi* (Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Akdoğu, O. (1996). *Türk müziğinde türler ve biçimler*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Akpınar, E. (2003). *TRT repertuarından seçilmiş Türk halk müziği eserleri üzerinde makamsal analiz* (Yayımlanmamış Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Akyıldız, S. G. (2016). *Burdur yöresi Türk halk müziği ve özellikleri* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.430675)
- Arabul, D. (2016). *Kars yöresinde kayıt altına alınmamış mahalli oyunların ezgilerinin derlenmesi ve bunların müzik eğitiminde kullanılabilirliği* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.433826)
- Arslan, S. (2016). *Tokat yöresi halk ezgilerinin müzikal analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.438435)
- Ateş, M. (2008). *TRT Repertuarındaki şarkıyla yöresine ait türkülerin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.231152)
- Balbay, T. (2018). *Konya ili karacadağ yöresi halk müziği ve ülkemiz müzik eğitimindeki yeri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.505821)
- Büyükyıldız, H. Z. (2009). *Türk halk müziği-ulusal Türk müziği*. İstanbul: Papatya.
- Çakar, Ş. (2004). *Türk müziği teorisi ve makamlar*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Çalık, B. (2018). *TRT repertuarında bulunan Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu yörelerine ait hicaz karakterli Türkülerin ritmik yapı ve makamsal yönlerden analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.513226)
- Demir, S. (2007). *Kemaliye (Eğin) yöresi halk müziğinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.209573)
- Demir, Z. (1999). *TRT repertuarında bulunan denizli türkülerinin makam- ayak, tür ve usul yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.92567)
- Demirsipahi, C. (1975). *Türk halk oyunları*. Ankara: TTK Basımevi.
- Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk şiirinde türler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eke, M. (2012). *Türk halk müziği repertuarında bulunan istanbul konulu türkülerin analitik olarak incelenmesi*. Türk ve Dünya Kültüründe İstanbul, Bildiriler IV, İstanbul'da Sanat: Mimari, El Sanatı, Resim, Müzik, Konya.
- Ekici, S. (2009). *Elazığ Harput müziği*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Emnalar, A. (1998). *Tüm yönleriyle Türk halk müziği ve nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi.

- Eroğlu, D. K. (2005). *TRT repertuvarındaki Kırıkkale türkülerinin ezgisel yapı, makam- ayak nazım türü ve usul yönünden incelenmesine yönelik bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.190527)
- Eroğlu, S. (2011). *Arguvan yöresinde icra edilen semahların müzikal analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.286603)
- Eroğlu, T. (2017). Türk halk müziğinin Türkiye'deki coğrafi bölgelere göre temel özellikleri bakımından incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 41(5), 513-527.
- Evsen, F. (2018). *Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal- edebi analizi ve müzik eğitiminde kullanılabilirliğinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.510442)
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Gök, S. (2011). *Teke yöresi ve Muğla zeybeklerinin tür, ayak, tavır, usul ve söz yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.280629)
- Kaplan, A. (2005). *Kültürel Müzikoloji*. İstanbul: Bağlam Araştırma Dizisi.
- Karagenç, M. (1999) *TRT repertuvarında bulunan Kütahya türkülerinin makam-ayak, tür ve usul yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.92568)
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kınık, M. (2007). *Kayseri türkülerinin müziksel tahlili* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.211764)
- Küçüköncü, Y. H. (2010). *Genel müzik kültürü öğretimi*. Ankara: Efil.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. Revised and expanded from case study research in education*. San Francisco: JB Printing.
- Oğultürk, H. (1974). *Türk halk oyunları üzerine, I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Özbek, M. (2014) *Türk halk müziği el kitabı I terimler sözlüğü*. (2. basım). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.
- Özbek, M. A. (1998). *Türk halk müziği el kitabı I terimler sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Özer, L. (2015). *Samsun yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal ve edebi yönden incelenmesine yönelik bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.407573)
- Özkan, İ. H. (2007). *Türk mûsikisi nazariyatı ve usûlleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Öztuna, Y. (1976). *Türk musikisi ansiklopedisi II*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk musikisi kavram ve terimler ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Öztürk, O. (2004) *TRT repertuvarındaki Kerkük türkülerinin tür ve biçim yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.146260)
- Pelikoğlu, M. C. (1998). *Geleneksel Türk halk müziği dizilerinin isimlendirilmesinde karşılaşılan zorluklar* (Yüksek Lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.86225)

- Sarısözen, M. (1962). *Türk halk musikisi usülleri*. Ankara: Resimli Posta Matbaası Ltd. Şirketi
- Say, A. (2009). *Müzik sözlüğü* (3. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı.
- Şen, Ü. & Şen, Y. (1999). Türkiye ve Azerbaycan halk müziklerindeki usullerin karşılaştırılması makalesi. *Milli Folklor Dergisi*, 43(6), 47-50.
- Şenel, Ü. (2009) *Nevşehir yöresi türkülerinin melodik yapı bakımından analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.265762)
- Şengül, M. (2004) *TRT repertuarında bulunan Erzurum türkülerinin makam-ayak, tür-biçim ve usul yönünden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.146441)
- Şirin A. K. (2018). *Aksaray yöresine kayıtlı sözlü türkülerin ilk ve orta öğretim düzeyinde eğitim müziği olarak düzenlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.505807)
- Tatlıbal, B. (2016) *TRT repertuarına girmiş Azerbaycan türkülerinin müzikal analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.425033)
- Terzi, C. (1992). *Türk halk müziği metrik yapısının tespit ve tasnifinde karşılaşılan problemler ve çözüm yolları* (Sanatta Yeterlilik Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.22161)
- Terzioğlu, A. M. (2015). *Ağrı yöresinde kayıt altına alınmamış türkülerin derlenerek eğitim müziği açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.418242)
- Torun, M. (1996). *Gelenekle geleceğe ud metodu*. İstanbul: Çağlar.
- Tufan, E. M. (2010). *Manisa yöresine ait zeybek ezgilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.265750)
- Turhan, S. (1992). *Türk halk musikisinde çeşitli görüşler*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Türkay, M. K. (2010). *İzmir ili Cumaovası yöresi zeybeklerinin ezgi ve ritim yapısı bakımından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.265916)
- Türkoğlu, A. (1997) *99 Soruda Eğitim Bilimlerine Giriş*. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzik.
- Uğurlu, N. (2009). *Folklor ve etnografya halk türkülerimiz*. İstanbul: Örgün Yayınevi.
- Yekta, R. (1986). *Türk müsikisi*. (Çev. Nailoğlu, O.). İstanbul: Pan.
- Yener, S. (2006). *Liseler için müzik lise 1 ders kitabı*. İstanbul: Ilıcak.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2008). *Teke yöresinde icra edilen gurbet havalarında müzikal açıdan tavır farklılıkları* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no.235674)

EKLER

EK-1. Uzman Görüşü Alma Formu

		Evet	Hayır
1	Analizi yapılan eser Türk sanat müziği makam isimlendirmesi açısından uygundur		
2	Analizi yapılan eser Türk halk müziği dizi isimlendirmesi açısından uygundur		
3	Analizi yapılan eser ölçü isimlendirmesi açısından uygundur		
4	Analizi yapılan eser seyir açısından uygundur		
5	Analizi yapılan eser ses genişliği açısından uygundur		
6	Analizi yapılan eser tiz ve pes seslerin tespiti açısından uygundur		

EK-2. Anket Formu

Ses eğitiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				
Türk müziği makamlarının öğretiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				
Türk müziği usullerinin öğretiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				

Çalgı eğitiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				
Türk müziği makamlarının öğretiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				
Türk müziği usullerinin öğretiminde yararlanma açısından					
Eğitimde Kullanılabilirlik Durumu					
	Eserin Zorluk Düzeyi	Ortaokul	Genel Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	Lisans
Uzman 1	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 2	Basit				
	Orta				
	İleri				
Uzman 3	Basit				
	Orta				
	İleri				

ESER DEĞERLENDİRME FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER		
Adınız – Soyadınız:		
Yaşınız:		
Cinsiyetiniz:		
Mezun Olduğunuz Okul Türü:		
Akademik Unvanınız:		
Branşınız:		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği		
Eserin Usul yapısı		
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi		
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi		
Eserin Seyri		
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi		
Eserin Tiz ve Pes Sesi		

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: Hüseyin YILMAZ		
Yaşınız: 36		
Cinsiyetiniz: Erkek		
Mezun Olduğunuz Okul Türü: Yüksek Lisans, Doktora (devam ediyor)		
Akademik Unvanınız: Uzm. Arş. Gör.		
Akademik Görev Süreniz: 6		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı: Klasik Gitar, Piyano		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı: Klasik Gitar		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	X	
Eserin Usul yapısı	X	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Seyri	X	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	X	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	X	

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: Sibel POLAT		
Yaşınız: 35		
Cinsiyetiniz: Kadın		
Mezun Olduğunuz Okul Türü: İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi / Doktora		
Akademik Unvanınız: Dr. Öğr. Üyesi		
Akademik Görev Süreniz: 6 yıl		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı: Solo Şarkı - Şan (Ses Eğitimi)		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı: - - - -		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	*	
Eserin Usul yapısı	*	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	*	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	*	
Eserin Seyri	*	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	*	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	*	

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: ERHAN MERT		
Yaşınız:32		
Cinsiyetiniz:ERKEK		
Mezun Olduğunuz Okul Türü:ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ YÜKSEK LİSANS		
LİSANS: KAFKAS ÜNİVERSİTESİ DEVLET KONSERVATUARI		
Akademik Unvanınız:ÖĞRETİM GÖREVLİSİ		
Akademik Görev Süreniz:6		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı:FLÜT		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı:FLÜT		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	X	
Eserin Usul yapısı	X	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Seyri	X	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	X	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	X	

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: Yavuz Selim KAFKASYALI		
Yaşınız: 38		
Cinsiyetiniz: Erkek		
Mezun Olduğunuz Okul Türü: Doktora		
Akademik Unvanınız: Doç. Dr.		
Akademik Görev Süreniz: 14		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı: Keman		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı: Keman		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	X	
Eserin Usul yapısı	X	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Seyri	X	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	X	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	X	

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: Kutup Ata Tuncer		
Yaşınız: 39		
Cinsiyetiniz: Erkek		
Mezun Olduğunuz Okul Türü: Konservatuvar/Sanatta Yeterlilik		
Akademik Unvanınız: Dr. Öğr. Üyesi		
Akademik Görev Süreniz: 7 yıl		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı: Piyano		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı: Piyano		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	X	
Eserin Usul yapısı	X	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Seyri	X	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	X	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	X	

UZMAN AKADEMİSYEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU		
Ad ve Soyadınız: Yakup AÇAR		
Yaşınız: 31		
Cinsiyetiniz: Erkek		
Mezun Olduğunuz Okul Türü: Güzel Sanatlar Fakültesi		
Akademik Unvanınız: Arş. Gör. Dr.		
Akademik Görev Süreniz: 6		
Eğitimi Aldığınız Ana Çalgı: Bağlama		
Görev Yaptığınız Kurumda Eğitimi Verdiğiniz Çalgı: Bağlama		
Eserleri değerlendirirken hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz. Kriterleri dikkate aldıysanız Evet almadıysanız Hayır kutucuğunu işaretleyiniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Eserin Ses Genişliği	X	
Eserin Usul yapısı	X	
Eserin Geleneksel Türk Sanat Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Geleneksel Türk Halk Müziğindeki Dizisi	X	
Eserin Seyri	X	
Eserin Karar Sesi ve Güçlü Sesi	X	
Eserin Tiz ve Pes Sesi	X	

ÖZGEÇMİŞ

1994’de Kars’ta doğdu. İlkokul ve ortaokulu Kars İsmet Paşa İlköğretim okulunda, liseyi Gülahmet Aytemiz Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde tamamladı. 2011 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik öğretmenliği bölümünü kazandı. 2015 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisansı kazandı. 2015 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olan Kars Başgedikler YBO’ya müzik öğretmeni olarak atandı. Şu anda Kars Gülahmet Aytemiz Güzel Sanatlar lisesinde müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

